

LEONIDA NEAMȚU

CASA ISOLDA
SAU
CUTREMURUL

ROMAN

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ

CUM ÎNCEPE UN CUTREMUR ? Câteodată nici nu*)

Dacă toate cutremurele virtual posibile s-ar zburli dintr-o dată, ar fi un danț nemaipomenit, în urma căruia Luxemburgul ar ateriza peste capitala Marii Britanii, în chip de melon, iar mohorâta noastră planetă s-ar transforma în petrecăreață cometă. Din fericire pentru Luxemburg, Londra și alte metropole identice sau diferite, cele mai multe dintre cutremure rămân anonime, se mulțumesc să fiarbă în suc propriu (lavă), fără a se decide să izbucnească.

„Nemuritoare“ civilizații se nasc, înfloresc și pier, de bătrînețe sau prin autostrangulare, fără a ști că s-au zbunguit mereu, prin vecii, pe marginea unui crater fumegînd.

CUTREMURUL ÎNCEPE PRINTR-O ILUZIE.

Steaua pe care ți-ai fixat ocularul lunetei, la început are o tresărire aproape imperceptibilă, ca un frison, în singurătatea ei vînată, șocantă.

Ai bănui: cutremurul se întîmplă *acolo*. Pe acel astru preaîndepărtat, periclitîndu-i așezările, turnurile, continentele.

Noiembrie, dar în podul casei Isolda mai bate, de undeva, căldura lui iulie și august ca și cum fărîmituri din miezul verii ar sta ascunse între grinzile negrite, mormanele de cărți cu foi fărîmicioase, grămezile de mobilă sfărîmată.

Miroase a uscăciune și a teamă nelămurită, dar în golul prăfos unde tronează luneta familiei Demetru, atît de veche, poți căpăta pentru o clipă certitudinea mîngîioasă pe care o încerci în contact cu lucrurile durabile sau cu basmele. Și mai trece o clipă, scurtă ca o înțepătură de spadă. Luneta e rece, indiferentă, adusă pe vremuri din țara germană, are însă lentilele bune, curbate cu finețe și exact cît trebuie, fiindcă nemțșorii se pricep, printre altele, să șlefuiască sticla — și Felix, al treilea astronom al casei Isolda, vede limpede cum, în depărtările sinistre, fără nici un motiv, steaua Epsilon K saltă și saltă ca o bilă izbită de monștrii astrali în golurile

*) nu începe

cosmice.

Deocamdată Felix, greoi, nu pricepe cam ce se întîmplă, cu toate că sub temeliile casei pămîntul a și început să zbîrnîie, el se miră doar de mișcarea diavolească a constelațiilor: s-ar părea că dezastrul e universal, că galaxiile se vor scufunda (deși te poți întreba *unde*, mai adînc, decît în abisul în care e înfiptă fiecare...), că vîlvătăile de foc ale sorilor vii vor pieri acum, deși asta e mult împotriva firii și a legilor.

Și aici, dezastrul dă semne: găleata cade de pe taburet, apa rece se varsă peste picioarele lui Felix, el sare ca ars, cu o intuiție, exclamînd Dumnezeule mare! Ceea ce nu ajută, nu rezolvă, steaua Epsilon K este pierdută definitiv pentru el, ea și toate celelalte sclipiri și apariții cerești: luneta își pierde echilibrul, se rotește singură, așa ceva nu s-a mai întîmplat!

Un urllet străbate noaptea. Nu, cutremurul nu e acolo, ci aici, sub tălpile tale, ignorant mic! Constelațiile sînt reci, nepăsătoare, iluzorii, ele poate nici nu mai există, doar lumina lor mai pică peste noi, în vreme ce aici bîntuie sfîrșitul.

Casa Isolda se va prăbuși imediat. Singuratecă, la marginea orașului, printre coline, diabolic de întortocheată, e singura clădire despre care nu s-a știut niciodată cu exactitate cîte etaje are, trei, patru sau cinci.

Urechea lui Felix înregistrează țipete. Cutremur !

Undeva scheaună Marcel, cățelul Mariei Cianoza.

Inginerul Chera Ion, tatăl lui Chera Simion, aruncă pe fereastră plapome, perne, paltoane. Uită să salveze și papucii.

Luneta pare o mitralieră sau tun a. a. de calibru mic, prin care bărbații familiei Demetru au tot bombardat galaxia cu întrebări foarte neroade. Parcă sltelele divulgă vreodată ceva! Ele tac, și surîd. Cînd surîd. Felix se saltă în mîini, are brațe vînjoase, urcă pe acoperiș. Vine o clipă calmă, ce face cutremurul ? Luna e bestială, cu coarne, ah, ce lună. În stînga orașul, clădit în pantă, plin de tenebre, coace tot felul de răzbunări. Orașul Tarchita, cine știe de el ? Un fleac de cutremur, aici se-ntîmplă des, cine să se deranjeze, cel mult, în somn, schimbi poziția. Pentru ultima oară Felix Demetru, al treilea astronom al casei Isolda, pierde pămîntul de sub picioare, mai exact acoperișul casei îl pierde pe el.

Felix zboară, proiectil viu, încă viu.

Și Manele, clăditorul de temple, tot așa a pățit.

Și primii vizitatori de pe Vega, tot așa umerii și-au sfărîmat, ei nu cunoșteau cît de puternică e gravitația *aici*. Felix, încă nedumerit, trece în revistă cele trei, patru, sau cinci etaje, unele ferestre-s deschise, răzbesc

exclamații, împreună cu Felix zboară obiecte, o noptieră, un leagăn, iar apoi, pentru astronom, nu mai urmează nimic. Dacă moartea înseamnă nimic.

CASA ISOLDA S-A PRĂBUȘIT ABIA LA AL CINCILEA ATAC.

Ca o piesă clasică, cinci asalturi a dat cutremurul. Lungă agonie a avut casa singuratică de la marginea orașului. Cei care mai sînt în viață își amintesc cum țipa, protestînd. La al doilea atac s-a tînguit ca o trîmbiță mexicană.

Grinzile pîrîiau, sunau ca niște corzi, iar ferestrele s-au strîmbat, și geamurile au început să curgă, fărâmițîndu-se în mii de bucățele, vîrînd frigurile morții în cei care mai încercau să salveze obiecte, la al treilea asalt.

Cînd veni a patra zvîrcolire a pămîntului, se petrecu ceva straniu: pîrîul Tarchita, căruia de sute de ani nimeni nu-i acordase pic de atenție, nici măcar pescarii, a sărit din matcă, întunecat, furios și rostind ocări, și s-a repezit spumegînd chiar pe sub zidurile deja crăpate ale casei Isolda, cărînd cine știe încotro puținele bunuri salvate din odăile strîmbe... Mai departe, răsucindu-se și izbind pumni, apa-și alege drum spectaculos, chiar prin mijlocul orașului, pe strada mare, împărțindu-l în două părți egale pentru un mic interval de cîteva luni, pînă cînd un nou cutremur, mult mai lin, avea să expedieze pîrîul înapoi, în vechea albie, c-un simplu bobîrnac.

Chera Simion, (fiul inginerului Chera Ion), care după război avea să ajungă specialistul numărul unu al țării în „probleme ale apelor”, n-a reușit niciodată să-și explice prea bine cam ce s-a întîmplat în noaptea aceea, cu toate că a revenit mereu în orașul natal și a făcut lungi, îngîndurate plimbări, între mîhnita colină sub care ruinele casei Isolda, mereu mai palide, se scufundau cu lenevie în pămînt, pînă în capătul celălalt al localității, urmînd traseul temporar al aceluia pîrîu nenorocit.

Cine-l vedea de la distanță pe Chera Simion, putea să creadă că are de-a face cu un maniac, sau cu un om asaltat de muște, într-atît de vehement își mișca mîinile. În realitate el își aranja neîncetat cu stînga pîrul, cu dreapta ochelarii.

REMEMBER! A DOUA ZVÎRCOLIRE A CUTREMURULUI O aruncă din pat pe Maria Cianoza, care la acea dată trecuse sigur de nouăzeci de primăveri.

Se zice că ea ar fi fost singura ființă din casa toată care a înțeles din prima clipă despre ce este vorba, dar întrucât era atât de bătrână și de multă vreme se convinsese că este *imposibil* să moară, s-a ridicat cu fermă calmitate, ocupînd apoi loc bun în fotoliul de trestie sub fereastră, strîngîndu-și tîmplele între palme, gest aproape secular, și care avea drept scop să alunge toropeala unui somn sănătos.

Casa dîrdîia ca în friguri, undeva sunau clopote.

Maria Cianoza se pregăti. Avea o haină de casă năucitoare. Cutremurul, ce animal ciudat ! Răcnește, apoi se sperie de propria-i mînie, și tremură cîtva timp, subțire, istovit. Un șarpe de oarecari dimensiuni, poate un fel de cetaceu melanholic, ascuns între straturile moi ale pămîntului, plictisit de somnoros ce e, chinuit de întuneric și nemișcare, veșnic în căutarea unei poziții mai comode.

Pe culoar, la ușa Mariei Cianoza latră cîinele Marcel, o corcitură fără minte, cu instinct deficitar, nici măcar nu urlă ca lumea, lung și cu jale multă, ca orice animal integru cînd bate dezastrul, ci latră, chelăe mărunț, de parcă s-ar rătoi la o pisică tărcată ce șade pe garduri atîrnîndu-și musteața, iar el n-o poate înhăța. Marcel ăsta are zgardă cu țintișoare de alamă, Maria Cianoza deschide ușa, cățelul prost sare s-o lingă pe obraz, ea prinde în zgardă curelușa (așa se plimbă ei doi pe strada mare, iar orașul se adună la ferești exclamînd: ei!), apoi traversînd din trei pași coridorul numărul patru ce comunică direct cu scara numărul unu a casei Isolda, ciocănește lin la ușa unei odăi separate : acolo duce o existență enigmatică Flăcăul Pavelescu-Mingioacă.

— Intrați Doamnă Maria! se aude vocea acestuia, răgușită, peste feluritele zgomote. A recunoscut-o, după ciocănitură.

El șade senin, cu lumina aprinsă (curentul s-a întrerupt numai un minut mai tîrziu) picior peste picior, trage din țigară, e în costum de oraș, semn că abia s-a întors, sau mai curînd că se pregătea să iasă.

Nu are totuși figură de gigolo, deși e unul dintre eleganții tîrgului.

Musteața bălaie, corect zbîrlită, degajă un soi de cinism voios, pe pereți atîrnă un rînd de dame, iar între ele flecuștețe, un castel (în Spania), o călimară (în spațiu), o tabacheră (în afara spațiului) un tacîm înflorat, o mîțză sofisticată, o carte inutilă, o idee genială (și, desigur, tot inutilă), o cutie de bomboane, goală, dar plină cu tutun și foiță, un măr roșu (dar fals, din ceară).

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă are sub veston cămașe fină.

Musteața lui nu e falsă.

Despre el umblă vorba că e hoț și spărgător, comisarul Bindău a descins de trei ori, cu agenții, n-a găsit dovezi.

Maria Cianoza-l privește cu expresia hîtră a unei mumii trezite din somn milenar și-l anunță că e cutremur mare, cățelul Marcel se repede la Flăcău, schiaună ca timpitu.

— Am observat și eu, zîmbește binevoitor Flăcăul Pavelescu-Mingioacă. *Se petrece ceva.*

Are siguranța rece a trișorului de rasă. Bărbia lui e însă melodramatică. De aici începe partea sa vulnerabilă.

— Tocmai ațipisem, continuă Maria Cianoza. Toată lumea mișună acum pe-afară, numai noi am mai rămas...

Flăcăul, pipăindu-și obrazul bine ras : — Dar s-a terminat, Doamnă...

— Dragă băiete, abia a început, simt, vii ?

— Vă urmez, eu și așa eram pe plecate !

Ei trei, trei cu Marcel-cățelu, coboară pe scara doi, evitînd scara unu. Casa Isolda avea cinci scări, strîmte ca un maț de șopîrlă, întortochiate ca drumul spre adevăr, fiecare cu ecou și miros specific. Casa Isolda era întruchiparea unui delir de arhitect paranoic, și, fără discuție, încoronarea absolută a operei sale.

Nimeni nu-si amintește cum e un cutremur, e o suită de evenimente prea încălecate, și din cauza asta indistincte, deși dure, pentru ca o minte medie să înregistreze totul, cu promptitudine.

După o vreme, ca și după zece ani, și mult mai tîrziu, prin șaizeci, sau șaptezeci, Benjamin Cosma, Ben, care în clipa cutremurului tocmai străbătea liceul, avea să mărturisească, puțin încruntat, că singurul lucru care i-a rămas din noaptea aceea dementă, a fost „zborul“ lui Felix („atît de lin încît părea un fluture sau un arhanghel“); astronomul părea că decolase de pe acoperiș, azvîrlindu-se cu brațele nainte.

De reținut: în clipa aceea Ben se afla la mică distanță, sub nuc, sușotind împreună cu Delia, fata de doisprezece ani a familiei Coruțan, căreia-i făcea un fel de curte, la mare concurență cu amicul și colegul său de clasă, Chera Simion. Rivalitatea lor avea să continue, prin ani...

Urmăriseră cu uimire îngrijoritoare evoluție a astronomului pe acoperișul casei Isolda. Ia te uită, maniacul, noctambulul, exclamase Delia. Oricine știe, sub cerul liber, cutremurul trece uneori neobservat. Ben și Delia nu înregistraseră atacul numărul unu, care fusese milos, în comparație cu următoarele. Agitația de moment a frunzelor nukului, ca și

profundul vaier subpămîntean (un oftat, la început) trecuseră pe lîngă ei neobservate.

Profilul lui Felix, sus printre stelele și nebuloasele adînci, avea ceva profetic, înspăimîntător. Urmase însă desprinderea sa de acoperiș, ca într-o scenă cu încetinitorul, lenta plutire (el ar fi trebuit să strige cu disperare, dar n-o făcu, era încă uimit) și zgomotul acela (teribil de oase sfărîmate și țeastă spartă, pe care nu-l putu acoperi nici vuietul subteran, nici alte șuierate țipete ce răzbătură din toate părțile, al trupului său, pentru totdeauna înghițit de țărîna.

CASA ISOLDA ȘOVĂI MULT, ÎN CE PARTE SĂ SE PRĂBUȘEASCĂ.

Părea că plînge și cere îndurare. Cine ar fi bănuir că are un suflet ?

Pînă la urmă se despică, brusc, în trei, ca și cum undeva în centrul ei de greutate ar fi explodat o dinamită, undeva între scara doi și patru. Ea căzu în momentul cînd se părea că are să reziste totuși, prinzînd în capcană cîțiva dintre cei ce încercau să mai salveze obiecte.

În momentul acela pîrîul Tarchita, în care nici peștii n-au prins sămînță, izgonit din matcă, deja se răsucea pe sub ziduri, îngroșînd confuzia.

Un cataclism local, și totuși cei de față erau convinși că asistă la ultimele minute ale pămîntului. Profesoara Bunea strîngea în brațe trupul însîngerat al băiatului ei David, șoptind printre hohote *mon cher, mon pauvre petit limier!*

Înghețate pe cerul lui noiembrie, stelele cerului clipeau cu indiferență, prin tufișuri era o forfotă de animale mărunte, ochi verzui se aprindeau peste tot ca niște semnale, iar domnul Corneliu Cocuță căruia nu i se spunea altfel decît „generalul Baptiste“ din pricină că fusese *dublura* susnumitului comandant de oști într-o anumită perioadă confuză a istoriei contemporane, striga: ferți-vă de hoți, ei dau *atacuri* în timpul dezastrelor! Culmea, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă era de față.

Băteau cîinii și urlau clopotele ! Ce clopotar o fi avut atîta prezență de spirit să tragă de limba cîinilor ? !

Trupul destrămat al lui Felix Demetru fu strîns într-o pătură verde, ca tocătura de carne într-o foaie de varză, și ferit din calea apelor sălbătăcite ale Tarchitei ; vîntul crud răsuci părul lui lung, moale, blond-roșcovan.

Avea să fie coborît în țărîna în cimitirul întins și străvechiu de pe

deal, alături de moșul său, Demetru Demetru, și de tatăl său, Cornelius Demetru.

Trei astronomi !

Înainte să fi bătut începutul veacului Demetru Demetru revenise din țările germane aducînd în cutii micul telescop ce a fost instalat în podul casei, și nu s-a mai mișcat de acolo pînă la cutremur, rezistînd ca prin miracol altor evenimente mai mici, precum războaiele. Prin o mie nouă sute și ceva (aici începe așa zisul „basm“), Demetru Demetru descoperi, pretindea el cu îndîrjire, o stea stranie, mult îndepărtată, care după spusele sale, sporindu-și luminozitatea, sau pălind periodic, semnaliza mereu și mereu cuvîntul omenesc „vino!“

Pare să țină faptul de domeniul neverosimilului, dar ce importanță are? De teamă că descoperirea îi va fi furată „de una dintre canaliile ignorante de la observatoarele oficiale“, bunicul păstrase secret locul pe boltă al miraculosului astru, ca și traiectoriile sale, notîndu-si observațiile într-un caiet care n-a mai fost găsit, fiindcă bătrînul a murit pe neașteptate, iar caietul îl ținea *prea bine* ascuns.

Cornelius Demetru, iar apoi Felix, au scormonit cerul cu îndîrjire, zadarnic însă, folosindu-se de cîteva indicații vagi pe care le scăpase bătrînul: steaua care *cheamă, strălucește undeva sub cruce, mai ales în lunile răcoroase ale verii*.

Șaradă !

Dacă ar fi supraviețuit cutremurului, Felix Demetru ar fi găsit în cele din urmă acel tărîm îndepărtat care trimite Semnale omenești.

Posibil !

În orice caz, cine poate să pretindă că steaua aceea nu există, numai pe temeiul șubredului argument că ea încă n-a fost descoperită ? ?

ELEGANT, DISTINS, ÎN HAINELE SALE CELE MAI BUNE, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă scoase dintre ruine încă vreo cîteva trupuri. Sărmanii oameni, între al patrulea și al cincilea atac, care avea să fie și ultimul, năvăliseră în casă cu gîndul să mai salveze cîte ceva.

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă dezbracă haina, acum pătată cu sîngele celor striviți, și o lăsă să cadă în iarbă, cu un gest moale.

PRIMA ÎNTÎLNIRE A SUPRAVIEȚUITORILOR CASEI ISOLDA
a fost hotărâtă pentru un noiembrie, zece ani mai târziu.

Își ziceau supraviețuitori, cu toate că termenul nu este cel propriu. În dezastru au pierit doar unia, cei mai mulți scăpaseră.

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă apucă un tren și debarcă la Tarchita, sări cu prestanță de pe ultima treaptă a vagonului și se pomeni în fața barăcii afumate ce ținea locul gării (aia veche se dusesse dracului, nu în cutremur, arsesse, patruzeci și trei, bombă incendiară).

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă purta acum alt nume, Chețu Tiron.

E atât de fals, că pare autentic, considera el.

Pavelescu-Mingioacă-Tiron, acum un bărbat de treizeci și patru, purta cu distincție pecetea tinereții mature. Modificase mult linia mustății. Croiala hainei sale avea un ce deosebit care-l scotea din gloată, fără a beneficia totuși de elemente bătătoare la ochi. *Nobila meserie îi cerea discreție și prestanță, conversație și nivel.*

Era tot suplu, agil, cu privire seducătoare, poate ușor dulceagă, de fante al filmului dinainte de război, pînă la instaurarea domniei durilor, deci cam demodat. Valiza lui era ușoară și nouă. De mînerul valizei atîrna, legată c-o sforicică roșie, o *ideie genială*. Era tot ce salvase din cutremur, în urmă cu zece ani.

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron se opri la doi, trei pași de terasament, lăsînd în spate vagoanele cenușii, nefericite, ale personalului, se opri scurt, într-o poziție destinsă, cu tot trupul relaxat, fața binevoitoare, piciorul drept puțin îndoit și împins înainte. La butonieră i se ofilea o floare; și prin asta părea demodat.

Plimbă ochii să vadă ce e nou.

Baraca gării, un edificiu meschin, dreptunghiular, sinistru, îl întristă mult. Doi ceferiști se lățiseră pe-o bancă sub fereastra șefului de gară, înfulecau manevrînd cu dibăcie o sticlă pe care și-o pasau neîncetat, convorbind cu însuflețire pe semne despre avantajul important de a trăi pe pămînt. Erau în dispoziție tonică, mîncăcioși, rotofei, greu să-i deosebești unu de altul, uite niște inși cărora nu le pasă că într-o zi trenul lor ar putea să deraieze, medită cu amărăciune Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron, amintindu-și cu un frison scurt, noaptea de coșmar prin care trecuse, mereu posedat de ideea că vagonul va sări de pe linii.

Ultimii vreo zece ani, trei sferturi din timp și le petrecuse tot prim trenuri blestemate (vardistul te interceptează mai greu dacă te miști, dacă-ți schimbi neîncetat sediul...), dar gîndul deraierii îl fulgerase acum pentru întîia oară, ca un avertisment, și cu atîta violență, cu imagini atât de

sugestive, încît sudori reci îl scăldară la intervale și numai scrîșnind din dinți rezistase tentației de a sări la prima oprire.

În zadar își suflă, ca premiantul la urechea repetentului, că această teamă neașteptată e doar rezultatul unei lungi oboseli și că el, ins solid, cu experiență, cu pușcăriile absolvite, nu-și poate permite luxul de a se nevroza : nu, n-am să înebunesc, mă opun nebuniei, mă opun...

Frica persistase însă, monstruoasă, ramificată ca o metastază.

În compartimentul înghesuit, puturos, se perindase lume.

Un popă de țară, cu nas de bețivan poficios.

Sper că trenul ăsta ne va duce cu bine la destinație, zîmbise Pavelescu-Mingioacă-Tiron, dar ce zîmbet strîmb, cerșind pur și simplu un cuvînt bun, o mîngîiere, o asigurare, dar părintele: hei, hei, să ne ajute cel de sus, numai că în zilele noastre... Uite, soră-mea...

Și, ca un făcut, rîgîind ceapă, povesti pentru uzul tuturor urechilor, o recentă catastrofă feroviară. Lumea ascultă, mormăi, clătină din cap, cei ce aveau, scoaseră pită din desagă, începură să mestece.

Locul popii fu ocupat ceva mai tîrziu de un ins care purta pe cap chipiu cu străluciri, nu se știe dacă era ceferist autentic dar ceva legătură cu șinele tot trebuie să fi avut ; transpirat ca un lapon pus să facă maratonul prin sahare, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron îi ceru ca unui specialist părerea asupra procentului de securitate pe care-l oferă o călătorie cu trenul, năzuind spre un răspuns bun, cam așa, hei, tovarășe, la noi îs oameni de nădejde, poți să-i folosești și de nicovală și să bati fierul roșu pe ei, așa-s de oțeliți, cam în stilul graiului bombastic al ziarelor timpului, dar celălalt, spirit scrupulos, defetist, dezvoltă alte idei: — După război greu-i mare, vagoanele-s vechi, osiile roase, terasamentul șubrezit, podurile aruncate în grabă peste torente, din bîrne iar nu din beton, așa că te poți aștepta la orice...

Noaptea însă trecu bine. Catastrofe nu avură loc. Terasamentul șubrezit și vagoanele vechi își făcură datoria, podurile din bîrnă nu scîrțîiră prea tare. Numai spaima fu imensă, ramificată.

PAVELESCU-MINGIOACĂ-TIRON ÎȘI ÎNDREPTĂ UMERII, aprinse o țigaretă, părăsi gara. Din urmă o locomotivă-i zbură creierii. Culese de jos materia cenușie, o puse la loc, își urmă drumul. Aprinse altă țigaretă. Trebuia să se radă.

Avea mers larg, blajin, ca pe puntea unui șlep ruginit. Privi curios să

vadă dacă recunoaște gardurile, pomii, ridică nasul adulmecînd prelung : atmosfera toamnei se arăta moale, iar nu rea.

Șuvițe de fum răsucindu-se peste livezi, trezeau nostalgii, vedeți, domnilor, domnilor, cum au trecut zece toamne, ca dintr-o împușcătură, ca și cum dintr-un foc economic ai fi ras zece rațe sălbatice, cum făcea baronul M.

Călătorul își aruncă pardesiul pe-un umăr, încercînd să fluiera pentru a se-nveseli și scutură în treacăt fumul țigării într-o băltoacă dintr-un șir de băltoace. Un cîine rătăcea pe sub garduri, întruchipînd pe semne propria sa stafie, Flăcăul P.-M.-T., îi aruncă o privire circumspectă, nu-l recunoscuse, nu părea să fie Marcel al Mariei Cianoza, ajuns în stare de maturitate.

Birje ioc, vizitiii or fi beți prin șanțuri, sau poate i-au luat germanii în retragere avînd lipsă de piloți, iar Flăcăul, după ce depăși spațiile cu livezi, văzu deschizîndu-se-n fața sa orașul, tare necăjit. Era normal, el venea „din lumea largă“.

Își adresă cîteva întrebări intelectuale.

Oare cum sînt eu, ce se schimbă, ce s-a schimbat, cum să interpretez filozofia blazării inevitabile, mîinile îi cam tremurară, zîmbi. Un escroc nervos... Ar trebui să mă fac căpitan peste un azil de bătrîni.

„Frizeria Berinde“, tundem și radem după metoda x.

Numai că pe frizer îl chema Pepino, iar nu Berinde (ăsta fondase instituția imediat după marele incendiu din 1671), un biet italian rătăcit, ancorat aici dracu știe cum decenii în urmă, cu mîini iuți, îndemînatece, ochi nemaipomenit de pustii, imediat vă servesc tovarășu, făcu el fără să-l privească pe Flăcău.

Termină cu dichisitul celui dinainte, un bărbat pe care Pavelescu-Mingioacă nu-l cunoștea de loc, îi udă cu hărnicie părul, îl pieptănă, îl linse așa ca să acopere chelia, apoi, după ce ascunse în buzunar prețul, — gest formidabil de automat — ridică pernița de pe scaun, o lovi, o întoarce, altă înșiruire de automatisme, și-l pofti pe următorul.

Ar fi trebuit să-l recunoască pe Flăcău, însă dl. Pepino nu-și sprijinise ochii de fața lui, măcar o secundă. Flăcăul îl urmări în oglindă, puțin curios, vag neliniștit, strîngînd sub șervet pumnii asudați; bărbierul îl săpunea rapid, profesional, degetele făceau toată treaba pentru a milioana oară, se plimbau ca niște lăcuste moi pe obrazul clientului, fără a greși, ca și cum ar fi avut pe burice niște ochi.

Din cînd în cînd dl. Pepino privea în oglindă, dar se privea *pe sine*.

În momentul cînd barba clientului fu îndeajuns de moale, ascultătoare, luă din locul știut și fără să se întoarcă, unul din brice și-l

frecă de-un număr de ori de cureaua lucioasă, cu aceiași ochi pustii care dacă te priveau aveau impresia că luneci în gol. Dl. Pepino începu să-l radă pe Pavelescu-Mingioacă-Tiron numai *din degete*, iute.

Și deodată acele degete de bărbier descoperiră mărunta aluniță de sub bărbie, exact în clipa când clientul se pregătea să-l avertizeze să n-o despică și pe aceea. O lucire de viață veni din adâncurile ochilor lui Pepino, ca un peștișor argintiu unic în lacul părăsit, el examinează chipul clientului, prin oglindă și direct și făcu o neînsemnată remarcă în legătură cu un june, care, ani în urmă, înainte de război, se bărbiera curent la el, posedând sub bărbie un semn identic.

Atît zise italianul și degetele-și continuară treaba, iar peștișorul argintiu se ascunse iarăși la fund.

Pavelescu-Mingioacă se întrebă dacă fusese recunoscut, dar în acest caz de ce umblă cu ocolișuri tîrfa de genovez, sau, ah, ah, poate eu ar fi trebuit să-ncep, *salutti maestro*, cum merg treburile, *porca de la madonna*, sau cam așa ceva...

Pepino, brusc, dădu din limbă, mare pungaș tînrul acela, mă tot întreb unde o fi dispărut. Pe urmă nu mai scoase nici măcar o silabă, degetele își terminară lucrul, și-l făcură bine, fără urmă de zdrelitură.

Plecînd, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron împinse o bancnotă grea, genovezul o luă fără a-l privi pe client, zise la revedere toarșe și mai veniți, scutură pernița de pe scaun, o întoarse, pofti pe următorul.

Supraviețuitorul casei Isolda se prelinse îngîndurat pe stradele, pînă la ora întîlnirii mai erau ceasuri și ceasuri, ocoli birtul „Hugo“ care acum se numea simplu bufet (oricum, la ora șase n-are să-l mai ocolească, iar dacă și acolo chelnării nu se schimbaseră, dacă nu veniseră alții, proaspeți, va urma un joc asemănător, îl vor recunoaște dar se vor prefăca că nu, dar la urma urmelor nu de asta se teme el, nu-și ascunde identitatea, apartenența față de oras.

Nimeri la o partidă de fotbal, juca echipa orașului împotriva unei echipe de ostași, din divizia a doua a frontului trei ucrainean. În „poarta diviziei“ cum ziceau spectatorii, staționa un flăcău blond și frumos care primi gol cu nepăsare, orașul conducea, dar apoi se egală, și echipele conduseră pe rînd și matchul se termină bine.

Flăcăul recunoscă pe unia, nu se feri, intră în mulțime, unde te poți ascunde mai bine decît printre oameni ? Se pare că nimeni nu recunoscă în el pe fostul fante deochiat al orașului, la care comisarul Bindău descindea, ori de cîte ori se certa cu nevasta.

Părăsi arena cu destulă lehamite, fumînd. Lumea, tropăind pe

trotuare, comenta fazele. Din totdeauna jocurile sportive-l obosiseră, îi aduceau o stare de sfîrșeală, poate prin zădărnicia lor? Nu reușea să-și explice ardoarea copilărească a celor ce se-nghesuiau împrejurul unei nefericite de mingi.

La șase fără un sfert, cînd pătrunse la „Hugo“, timpul se mai răcorise, peste dealuri se buluceau nouri albicioși, mulți. Veniseră și niște păsări, de undeva, planau peste oraș în neștire.

La șase fix era clipa întîlnirii cu supraviețuitorii casei Isolda.

Năvăli în birt cu ochii mai mult plecați și se localizează imediat la primul loc liber, încercînd să nu vadă pe nimeni. Bizară precauție! Parcă în felul acesta el însuși ar fi devenit invizibil !

Examină cu grijă exagerată scîndura mesei, parcă ar fi fost sigur că va descoperi acolo ceva de importanță vitală, și chiar descoperi: George și Crenguța, 17 VII, 42 ș-o inimă alături, tăiate cu briceagu-n scîndură.

Pavelescu tresări : coincidență, în iulie patruzeci și doi fugise de pe front sub numele de George Sacagiu. Mai mult simți decît văzu un boy zise: șprițu meu! după felul în care arunca, așa ca pe vremuri, cele două cuvinte, ar fi trebuit să fie recunoscut, dar nimeni nu ciuli urechea, și abia atunci vechiul tarchitan ridică privirea. Mutre mai cunoscute, nu.

Și chelnării erau alții, totii.

Bătură șase ceasuri ale serii, nu apăru nimeni, ce situație carachioasă, el, un escroc, să fie singurul om punctual dintr-un pluton de oameni cinstiți, dar își zise că încă mai e vreme, la un rendez-vous după zece ani poți întîrzia un sfert de ceas.

În cîrciumă lumea bea pe șoptite.

Privi cu interes către un colț ferit unde trei capete, foarte apropiate — tocmai bune de ciocnit, cu trei chelii aproape identice, alcătuiau un grup. Neîndoios unul dintre indivizi era comisarul Bindău, dar după ce-l scrută încă o dată cu ochi de expert, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron pricepu că omu nu mai e *decît Bindău*, dar nu și comisar. Deh, deh !

La șase și jumătate zise drăcia dracului și părăsi localul.

El și cu fostul comisar se împunseră din priviri, evident amîndoi se recunoscuseră, însă tăcură foarte mîlc. Mâlc mîlcovici. Ex-polițaiul îmbătrînise, se prezenta prăfuit, pe gulerul cămășii luceau dungi de negreală. Trecînd prin dreptul lui, Flăcăul scutură țigara, ceea ce echivala c-un grand sictir.

După ce casa Isolda își încetase existența, Maria Cianoza găsisese adăpost bun la vărul Angel și verișoara Margareta, pe-o stradă lăturalnică, împovărată vara cu flori.

Apăsător de zădărnica acelei zile, Pavelescu-Tiron porni într-acolo, întrebându-se calm dacă o va mai găsi în viață. Între el și bătrâna relațiile fuseseră totdeauna excelente când locuiau pe același culoar, în casa Isolda. Își făcuseră destule servicii. La ora aceea Mariei Cianoza trebuie să-i fi bătut suta !

Deși ușoară, valiza începea să-l incomodeze pe Flăcău, noaptea nedormită se răzbuna, oboseala-i moleșea mișcările, avea poftă nebună să se întindă pe-un așternut moale, încovrigându-și trupul ca un animal. Ca o pisică.

PUȚIN NAINTE DE MIEZUL NOPTII, OSTENIT DE MOARTE, crunt înfometat, cu palmele jilave, într-o stare de spirit cu nimic superioară celei care te-ndeamnă să-ți pui funia la gât, de bună voie, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron apucă un vagon de-a-n-tîia și, singur în compartiment, se făcu numaidecît comod; își șterse cu batista gîtul, fruntea asudată, azvîrli pantofii. Se apucă să fumeze, lungit pe banchetă.

Dar imediat ce trenul părăsi gara Tarchita, spaima de dezastre îl sugrumă.

Țăcănitul roților pe șine, aducea a cutremur. Oricînd, posibilă o deraiere. Cu mîini înfrigurate coborî geamul lipicios, în beznă, nimic, dar avu impresia că ninge, că fulgi de zăpadă i se lipesc de obraz ca niște labe reci.

Pe Maria Cianoza o găsisese vie.

Pierise cățelul Marcel, de mult, avusese și alți căței-marceli, iar acum se odihnea mîngîind o pisică, Marcela, care nici ea nu era prima. Fumară împreună țigarete iuți, bătrîna era pasionată după tutun și nu-i tremura mîna. Băură ceaiuri medicinale, din cozi de vișine, mentă, măceș, etc, în jurul mesei rotunde: Maria Cianoza, Flăcăul Pavelescu, verișorul Angel, verișoara Margareta, ronțăind bîrfe, evenimente politice.

Bănuind că după o anumită vîrstă cochetăria cam dispare, el o întrebă Doamnă Maria, ce vîrstă aveți „exact“?, știind bine că prin preajma cutremurului trecuse bine de nouăzeci, ea însă pretinse că suta nu-i bătuse, iar Flăcăul, blajin, nu mai insistă.

Un teanc de scrisori trona între ceșcuțele cu ceai medicinal; bătrîna purta corespundență activă, supraviețuitorii casei Isolda îi scriau, i se spovedeau, cereau sfaturi. La ea era „centrul“. *Întîlnirea* din păcate se amînase cu un an, prin forța împrejurărilor: cei mai mulți erau reținuți la

locurile lor de felurite evenimente, motive. În vreme ce discutau, vărul Angel, verișoara Margareta, nefumători, răpuși de mirosul acru al Țigărilor ieftine, se puseră pe strănuturi dese. Maria Cianoza vorbea mult și cu mare bucurie. Propuse să meargă a doua zi la mormîntul „astronomului“ Felix, la gropile celorlalți morți ai casei Isolda, însă Flăcăul zise nu, sub pretext că afaceri inerente îi reclamă prezența în alt ținut, și în final vorbiră iar despre cei vii, cum se cuvenea, despre Adrian Colosalu și despre Sorin Cocoșatul, despre Delia și despre David Bunea, despre ciudatele relații de inamiciție ce se stabiliseră între Benjamin Cosma și Chera Simion...

Acum, așa cum se întâmplă noaptea, cînd ți se face frică și somnul nu vine, toate aceste nume, întâmplări, amintiri, vuiiau peste capul Flăcăului Pavelescu-Mingioacă, prinzînd contururi tot mai amenințătoare.

ÎȘI ȘTERSE CU MARE ATENȚIE OCHELARII, SINGUR ÎN mijlocul agitației peronului, stîngaci, șleampăt cumva, împins în toate părțile de umerii și dășagii țăranilor care se grăbeau — totdeauna se grăbesc aceștia — păstrînd în ochi expresia aceea de uluire care-i descuraja pe mulți, sau îi făcea să exclame : Chera Simion ăsta e un mare tîmpit !

Nu auzea, nu simțea nimic, întîlnirea dinainte îi lăsase cea mai penibilă impresie, și atîta amărăciune în suflet, încît ar fi vrut să dispară. Dar, vinovat — tot el, vinovată falsa lui bonomie, (fiindcă-n fond el e o specie de mizantrop) ce-l împinsese cu brațele deschise, cu zîmbetul pe buze, deci atît de dezarmat!, în calea cinicului său ex-coleg, ex-amic, ex-rival (pentru Delia...).

Mai bine îi întorcea spatele! Desigur Benjamin Cosma ar fi procedat la fel, l-ar fi evitat.

Prin mulțimea de cojoace, inginerul Gliga se apropie, lung de vreo doi metri, ca un bărzoi. Ceilalți nici nu se vedeau de după umerii lui.

— Faceți cum vreți! îi strigă-n întîmpinare Chera Simion, debarasîndu-se cu plăcere de ei, și abia după ce remarcă fața dezolată a inginerului, își dădu seama *cît de urît* se răstise. Regretă, el era șeful, și tocmai din acest motiv nu trebuia să ridice tonul... Aproape-i veni să mîngîie bărbia subțire, extraordinar de lungă a inginerului.

Își îndulci glasul : — Știți ce, voi mergeți, înfruptați-vă la doctor !

— Cum, nu veniți cu noi ? Doctorul, fără îndoială, un tip amabil, informat, chiar prea, îi cunoscuse destul de bine ultima săptămână, însă acolo se va pâlăvrăgi iarăși imens... nu, nu se va duce.

Îl convinse pe inginer să meargă cu băieții, el îi va aștepta aici, la gară, ei să nu se grăbească cu masa ci să golească bine camera doctorului, oricum, de lucru nu mai era cine știe cât...

Și-n acest timp: greșala mea dintotdeauna, explic prea mult, în loc să spun, așa sau așa ; acum ei așteaptă desigur să afle și motivul pentru care vreau să rămân aici, renunțând la supeul doctorului, ar fi dezolați să stie că nu există un motiv, nu unul exact în orice caz, fiindcă dacă i-aș informa că vreau să fiu singur, s-ar apuca să salte din umeri, despre ce fel de singurătate poate fi vorba în viermuiala asta ? Și cum să mai adaug că în mijlocul oamenilor te simți uneori foarte singur ? Dar la urma urmelor eu sînt șeful... un șef nu trebuie să se justifice mereu, eh !

Gliga dispăru, împreună cu ceilalți doi.

Chera Simion se strecură prin mulțime, încercă să evoce figura prelungă, de cal, a lui Benjamin Cosma. Numai că acela nu e Benjamin Cosma, ci Benjamin, sau mai simplu Ben, pe cînd el, Chera Simion, a fost, este și va fi, totdeauna, Chera Simion, încă din copilărie, din primii ani de școală.

Acasă îi mai spuneau Sim. Sau Simi. Ridicol. Nume de șoarece.

Dar în rest, cum cobora în ograda casei Isolda (pe scara nr 4), toți i se adresau pe ambele nume. Dascălii la școală făcură la fel, cine știe din ce cauză. Pînă și Delia...

Iar Ben... Ben coborîse dintr-un afurisit de tren care-l scuipase în treacăt, împreună cu oamenii lui, purta în spate ruksac imens, albastru, pătat, toți indivizii ce-l urmau cărau poveri uriașe.

Recunoscîndu-l, Chera Simion încercase o ezitare teribilă, jignitoare, să se bucure, sau nu, să-l interpeleze, sau să-l lase să treacă ?

— Ben ! Ben ! Eu...

Benjamin Cosma îl întîmpinase cu multă răceală, cu sumbră rezervă, în ființa sa de cîine costeliv avu loc un fel de retragere ; nimic din exuberanța unei revederi de foști colegi.

Ben era nebărbierit și pe maxilarul proeminent perii de barbă erau orînduiți în vârtejuri dezordonate și inegale ; un fel de beretă stranie, jegoasă, atîrna deasupra frunții sale, ca o amintire din legiunea străină, purta canadiană, pantalon de postav grosolan, bocanci de sky, la mîna stîngă o curelușă fragilă abia putea să susțină ceasul imens, o „ceapă“, de fapt un ceas de buzunar transformat. Nimic nu se asorta pe Ben, însă insul respira forță, degaja cercuri de energie vitală furioasă. Chera Simion știa că e puternic. Pe vremuri încasase o bătaie cruntă de la el, pentru Delia.

Veni o ploaie rece, mărunță, insistentă, penetrantă : vreme de

cutremur. Chera Simion ridică ochii la cer. Se scâmoșau niște norii lunguieți, subțiri, ca submarinele în adâncimi. — Ce e cu tine pe-aici ? întrebase indiferent, Ben, de sus, cu o față fără zîmbet, fără lumină. Prin ochelari Chera Simion observă pleoapele injectate ale fostului său coleg, ochii mici, de-o culoare incertă și cumva răi, și-o vreme ce se apucase să-i explice, prea pe larg, veșnicul său defect, și bîlbîindu-se, ce e cu el pe-acolo, foarte conștient că Ben abia-l ascultă și că nici nu îi pasă, acesta din urmă păru să-și amintească un lucru ce-i atrase un fel de rînjat lupesc pe figură, un lucru nu prea bun, însă care lui îi făcea plăcere, și c-un gest energic, autoritar, îl trase mai la o parte pe Chera Simion, îl scoase din vînzoleală aproape tîrîndu-l.

Îl privi c-o strâmbătură. — Ascultă, Chera Simion, am auzit o poveste nostimă despre tine !

Chera Simion transpiră (nu scăpa de ceea ce se temuse) își dresă repede ochelarii care niciodată nu stăteau ca lumea : — Da ? Ce poveste ?

Însă Ben ghicise că celălalt știe despre ce e vorba și că subiectul e ucigător pentru el, și părea bucuros. — Ceva în legătură cu un fel de proces !

Chera Simion roșise tot, tăcuse. Ben ajunsese fără îndoială un om grosolan, rău, la ce te puteai aștepta de la el ? Mai bine nu l-ar mai fi întîlnit veacuri de-a rîndul... Chera Simion spuse cîteva cuvinte pe un ton vag, nu de protest, nu de punere la punct : — Un proces nu e o poveste nostimă, Ben, nu, nu, nu...

Îl privi pe furiș. Ben continua să-l scruteze direct, de sus, probabil disprețuitor. Veni o lungă tăcere, ambii ar fi vrut să scape unul de celălalt și se întrebau cum s-o facă.

Oamenii lui Ben, „cutremurologii“, cum îi numea el, își orînduiseră poverile sub streășina gării, iar acum se înghesuiau, gălăgioși, la o ferestrică-bufet unde un maimuțoi bătrîn vindea, pe bani, cîrnăciori reci, chiftele, felii de pîine, băuturi.

— Tov. Cosma, tov-Ben! țipa cel mai firav dintre „cutremurologi“, probabil măscăriciul grupei, un insuleț cît o așchie, vîrît în bocanci grei, nemuritori, tov-Ben, iaurtu dumneavoastră se răcește! și agita un pahar cu trascău, aproape plin. — Imediat, ripostă, peste umăr, fără să-l privească, Ben.

Apoi adresă o nouă strîmbătură fostului amic : — Eroism, proces și pușcărie ! Pe scurt, romantism curat. Femeile te-au compătimit ! Le-ai dat gata spunîndu-le povestea ?

Chera Simion își frămîntă degetele reci, umede, dar răspunse foarte

palid : — Ce naiba ai cu mine, Ben ? Doar am fost prieteni !

Suna ca o implorare, dar „cutremurologul-șef“ nu păru cine știe cât de impresionat. — Da ! exclamă el. Am fost prieteni ! Vorbea pe un ton prea ridicat. Niște țărani holbau ochii. Sperau poate scandal. Nu vii să bei ceva cu „cutremurologii“ mei ?

Chera Simion privi în direcția grupului, probabil ăia l-ar fi ntîmpinat cu aceeași ostilitate, mulțumesc, nu, răspunse.

— Cum dorești, nu insist, de altfel cred că nici lor nu le convine mutra ta.

— N-am fost niciodată la partizani, Ben, dacă vrei să știi, murmură cu un fel de stinsă disperare Chera Simion, dorind sincer ca pămîntul să se despice sub Ben, dar mai bine sub amîndoi.

— Da, nu! îi rînji „cutremurologul“. Toată lumea știe, eroule.

— N-am fost la partizani, nu-s un erou și n-am murit în brațele femeii iubite, și ea partizană...

Ben suflă scurt, energic, scrumul țigaretei. — Totuși, ai avut proces ! Ai avut proces, da, fiindcă l-ai împușcat pe comandantul unei grupări din rezistență, sau cam așa ceva. Parcă am fi în Franța ! Nu ?

— Cine ți-a vorbit despre asta ?

— Cum cine, toată lumea cunoaște cazul tău, *poșta* Mariei Cianoza funcționează din plin, omul de obicei se bucură de necazul celuiilalt. Ah, ah, l-am întîlnit într-o gară pe Flăcăul Pavelescu-Mingioacă, el dimpotrivă, era gata să verse și o lacrimă pentru trecutele tale necazuri...

„Cutremurologul“ se amuza copios, cu răutate.

— Ben, imploră Chera Simion, ascultă ce-ți spun, să știi, n-am împușcat niciodată pe nimeni ! Crezi că-s în stare de așa ceva ?!

— Nici proces n-ai avut ?

— Asta e cu totul altceva, Ben.

— Altceva ce, Chera Simion ? îngădui, superior, „cutremurologul“.

— Dar nu, refuză Chera Simion, scuturîndu-și umerii, n-am chef să continuăm discuția, orice ți-aș spune eu, ai întîmpina cu reavoință, cu neîncredere. Oricum, n-ai să crezi.

Ben vorbi pe un ton persiflator : — Poate că totul vine de la vechea noastră rivalitate pentru Delia ?

— Tov.-Cosma, tov-Ben, iaurtu dumneavoastră ! strigă „cutremurologul“ măscărici.

— Taci, mă! se înfurie Ben. Apoi, către Chera Simion : — Ce știi despre Delia ?

— Nimic, dar tu ?

Ben suflă lung fumul țigării. — Și eu nimic.

— Să te cred? întrebă Chera Simion.

— Asta e bună! Dar eu să te cred ?

Chera Simion se apucă iar să-și șteargă ochelarii, cu gesturi mărunte, ascuțite, și se gândi cu tristețe că se simte bătrîn deși n-are nici treizeci, Ben se duse să bea „iaurtul“, apoi întreaga echipă de „cutremurologi“ încărcă parcă în silă poverile, părăsi gara. Chera Simion urmări de la distanță retragerea lor. Ben nu-i mai aruncă vreo privire.

PUȚIN ÎNANITE DE A SE ÎNSERA SE AFLA ÎN VAGON împreună cu inginerul Gliga și ceilalți doi. Nu avuseseră de ales, trebuiseră să ia o cursă locală ce avea să-i ducă la un nod mai important.

Personalul zdrăgănea încetișor printre coline.

Seara venea invizibilă, ca o tristețe.

Printre nouri se iveau rareori, departe, mîhnite piscuri.

Chera Simion avea senzația mult supărătoare că-i atîrnă o coadă.

Dacă ar fi frînat pofta inginerului și a băieților de a se îndopa ca niște cîini flămînzi la doctor, ar fi apucat acceleratul, probabil evitînd această supărătoare, inutilă, întîlnire cu Ben.

Chera Simion nu bănuia că încă în aceeași zi avea să-l vadă încă o dată pe „cutremurolog“. Se gîndea...

Privi înapoi. În compartiment Gligor și cei doi tehnicieni-asistenți moțăiau. Duhneau mult, din cauza asta ieșise pe culoar. Drumul se prevedea crunt de plicticos, iar la alte ferestre ale vagonului, alți bărbați plictisiți trăgeau și ei din țigări, și părea că la toți le atîrnă cozi. Și deodată Chera Simion observă la mare distanță un șir de oameni, vreo șapte, opt, înaintînd printre coline, de fapt păreau mai mult nemișcați. Cărau în spate ruksace, lucruri de tot felul. Trenul coti și urma să treacă foarte aproape de acei oameni care, sub cerul sufocant, în înserarea ce-i înghițea lent, fără lăcomie dar sigur, păreau a întruchipa un tablou de final de civilizație, o ultimă retragere din fața Marelui îngheț — sau dimpotrivă, un început...

„Cutremurologii“ îi recunosc brusc Chera Simion, iar după ce trenul acela hodorogit mai înghiți puțin spațiu, distanța pînă la șirul de bărbați se făcu de vreo sută de metri.

Chera Simion îl recunoscă întîi pe „cutremurologul“ — măscărici, deși acesta era cel mai mic, apoi desluși fața osoasă, împietrită, inexpressivă a lui Beniamin Cosma.

Și, Dumnezeu știe din ce cauză, se simți înduioșat pînă-n adîncul inimii! — Beeeeeeeen! Beeeeeeeen!! urlă, agitănd brațele, stîrnind prin vagon uimire.

Cosma întoarse scurt capul, îl recunoscuse, fără îndoială îl recunoscuse, distanța era foarte mică între ei iar seara încă nu desființase înfățișările, totuși nu răspunse, nu schiță un gest cît de mic, și ce ușor ar fi fost, nu făcu măcar semn cu ochiul, și atît ar fi fost de ajuns, și nici măcar nu privi încă o dată. Pur și simplu ignoră trenul care se prelinse, vîjîind leneș, paralel cu drumul urmat de „cutremurologi“.

Doar măscăriciul îi trimise lui Chera Simion o bezea inutilă și caraghioasă, umilitoare.

Chera Simion văzu negru-n fața ochilor, zise : dracul să mă ia, dracul să mă ia de idiot !

MARIA CIANOZA DIN TARCHITA, CĂTRE ADRIAN OPRÎȚĂ (Colosalu), pe nava „Cosima“, Galați, dragă Adi, timpu trece neîncetat...

Are dreptate, medită Colosalu, azvîrlindu-și chipiul de pe cap și-ncepînd să-și desșireteze pantofii uzi. Se ridică, era lungan și cu pieptul cam scobit, agăță vestonul în cuier, se trînti în pat, trase cu urechea, pam, pam, pam, totdeauna, la orice oră din zi și din noapte e cineva care să ciocănească pe-o afurisită de găleată ca asta. Babornița — se gîndea la Maria Cianoza — a trecut de o sută de mult, pentru ea trebuie că timpu trece *altfel*, decît pentru noi,ăștialalți, mai juni...

Dragă Adi, trebuie să-ți comunic cu tristeță că *întîlnirea* supraviețuitorilor casei Isolda se amîna iar...

Pun pariu pe-o capră stearpă că *întîlnirea* nu are să se țină niciodată, vorbi singur Adrian Oprîță Colosalu.

Tratează-te, nevropatule, răcni la el colegul de cabină.

Scrisoarea, mai departe : Nu am adresa Flăcăului Pavelescu-Mingioacă, el circulă mereu ca besmetic, dar știu că voi vă mai vedeți la intervale, comunică-i și lui noutatea.

Noutatea! Păi faptul că *întîlnirea* se tot amîna nu-i o noutate, ar fi noutate dacă nu s-ar amîna. Cît privește adresa lui Pavelescu-Mingioacă e acum destul de stabilă, pușcăria din Tecuci...

În Tarchita e primăvară frumoasă, continua dulce Maria Cianoza, și a murit fostul comisar Bindău, fie-i țărîna ușoară și nu-l apese prea greu, că a fost om prea hain și l-a persecutat mult și pe nedrept pe Flăcăul Pavelescu-

Mingioacă. La înmormântare a fost și vărul meu Angel care mai demult a lucrat și el la poliție, iar atunci a călătorit chiar și la Londra, și între cine crezi că zace acum comisarul ?

În clipa aceea Colosalu fu chemat la căpitan ; echipându-se în grabă și înjurînd, parcurse fugar ultimile rînduri ale scrisorii; Luneta familiei Demetru e încă tot la mine, deși uite, chiar ieri s-a prezentat un cumpărător... Nu știi dragă Adi ce mă oprește s-o vînd ! Poate gîndul aiurit că într-o bună zi ar putea s-apară Felix și să-mi zică: Doamnă Maria, dă-mi repede luneta, tocmai se-nalță la orizont Epsilon K, sau Igrec Infidela, sau Eterna Necunoscută, steaua care semnalizează „vino“!

Bietul Felix, ca și cum ar exista permisiile de pe lumea cealaltă !

Cred că gîndul acesta straniu este, pentru mine, o presimțire a eternității...

Te pui cu ea, auzi Igrec Infidela, bătrîna numai la prostii stă cu capu, boscorodea Colosalu tropăind către cabina comandantului.

Își mai aminti de scrisoare numai a doua zi pe la amiază, mai precis își aminti că nu aflase pînă la urmă între cine și cine zace comisarul Bindău (care-l persecutase pe nedrept pe Flăcăul Pavelescu), se scotoci prin toate buzunarele, căută în cabină peste tot, dar cum se întîmplă uneori în astfel de ocazii, nu mai dădu de răvașul Mariei Cianoza.

CHERA SIMION DIN BUCUREȘTI CĂTRE MARIA CIANOZA, Tarchita. Venerabilă Doamnă Maria, e într-adevăr regretabil că noi, supraviețuitorii casei Isolda, nu izbutim, în fine, să ne adunăm !

Și dacă am fi nu știu cîți, sute, dar am rămas numai cîțiva, și ce simplu ar fi să ne vedem pe-o zi de toamnă, într-un loc cald și să ne privim, să ne recunoaștem și, dacă nu vom avea cine știe cîte să ne spunem, măcar să tăcem cu tîlc. Eu în orice caz admir mult eforturile ce le faceți, corespondența bogată pe care o întrețineți, pentru a reuși să puneți la cale în cele din urmă această mult amînată întîlnire.

Pentru unul ca mine evenimentul ar avea o importanță dublă sau triplă, aș avea bucuria de a vă întîlni, apoi i-aș revedea pe toți cei de care mă leagă amintirile și, poate, aș reuși să înod un nou fir de amicitie cu Ben, cel mai apropiat prieten al meu din anii de școală.

Relațiile dintre noi, în prezent, nu sînt bune și nu-mi este prea clar din ce cauză. Sau, mai exact nu există nici un fel de relații, ne întîlnim din an în paști, sau la București, sau pe felurite drumuri, fiindcă ambii călătorim

mereu, ne vedem între un tren și altul, abia schimbăm o vorbă, iar câteodată ne întoarcem chiar spatele.

Stimată Doamnă Maria, aștept, totuși, vești bune de la Dv. Când Veți binevoi a-mi răspunde, nu mi-ați putea comunica în același timp și adresa Deliei, adică noua ei adresă ? Habar nu am unde se află acum, aș fi atât de bucuros să pot schimba cu ea câteva cuvinte !

MARIA CIANOZA DIN TARCHITA, CĂTRE DELIA CORUȚAN, învățătoare, com. Malu, Deliuța scumpă! Față de tot ce ți-am scris data trecută nu am a-ți comunica deosebite noutăți, doar că Marcela V, pisicuța mea, a murit călcată de o mașină, sărmana, acum am un cățel, Marcel VIII...

Acum trei minute a picat o scrisoare de la Chera Simion. El îndrugă verzi și uscate, însă scopul e clar, vrea să cunoască adresa ta. Să i-o dau ? El spune că relațiile sale cu Ben sînt rele, nu cumva din cauza ta ? Învăță-mă, fetița mea, cum să procedez...

Delia Coruțan, com. Malu, către Chera Simion, București, dragă Chera Simion, Doamna Maria, bunica noastră a tuturor, mă anunță acum că te agiți cu vehemență ca să-mi afli adresa, și mă întreabă dacă să ți-o dea sau nu... Nu înțeleg pentru ce *atîta mister*! Iată, ți-o dau eu, e pe plic. Ce vrei să mă anunți ?

Că întâlnirea supraviețuitorilor s-a amînat ?

Asta o știu!

Sau, vrei să mă inviți la nuntă ?

Chera Simion către Delia Coruțan, Delia, mă bucur că ai rămas atît de promptă, de voluntară.

Din faptul că porți același nume de familie deduc, nici nu e atît de greu !, că nu te-ai măritat. Pentru ceea ce vreau să-ți spun, cred că protocolul e inutil, însă chiar dacă e util, eu nu mă pricep la protocol.

Da, vreau să te invit la nuntă ; la nunta noastră.

Telegramă.

Nu pricep ce înseamnă aia nunta noastră. Delia.

Telegramă.

Înseamnă că te cer în căsătorie, proasto. Chera Simion.

Delia Coruțan către Maria Cianoza, Doamnă Maria, Chera Simion mă cere de nevastă. Vedeți cum își bate omul singur cuie în tălpi...

PRIN DIFERITE STAȚII, PE MARGINI DE AȘEZĂRI CU denumiri atît de bizare câteodată că urechea filfiie ca la mopși, sate despre a căror existență n-ai bănuir nici în vis și care există totuși, prin orășele cenușii tăiate fix în două de-o gîrlă aproape secată, cu albia plină de sticle sparte, cratițe găurite, șoșoni desperechiați, cîrpe arse, perii roase, pălării abandonate și multe alte obiecte de lux de aceeași talie, triste cursuri de apă de șes în lungul cărora mai mișună cîte un pescar optimist, cu șăpcuță cu cozoroc, prin hălți singuratece ce răsar dintr-odată la orizont ca un cioc negru de pasăre, și-n care cîte-un șef, cîte un impiegat de mișcare și un acar veșnic transpirat duc o existență aproape enigmatică, într-atît îs de izolați de restul lumii... iată că fraza s-a lungit peste măsura și nu am idee unde năzuiam să ajung inițial, de fapt cred că încercam să sugerez că trenul, un personal lenevos, navigînd cu precauțiuni ca în vreme de război cînd sub orice traversă s-ar putea găsi o dinamită, își pierdu încetul cu încetul toți pasagerii.

În orice caz din compartimentul în care se instalase Flăcăul Pavelescu-Mingioacă, al cărui nume era acum Ducu Sebastian, ieșiră toți.

El aerisi compartimentul.

Se preumblă, desmorțindu-se pe culoar, aruncînd priviri peste cîmpia inexpressivă, ridică la ochi ceasul, un Ruhla ieftin, timp mai era din belșug pînă să ajungă, și se lungi pe banchetă, încercînd să-și risipească neliniștea.

În urmă cu puțin timp vagonul se lățise ca o ploșniță sătulă, de cît era de plin, și printre picioare se zbunguiau ținci, apucîndu-se la răstimpuri să dea urlete, greu stăvilite de mame nervoase ori de tați nebărbieriti ; țărani în șiruri se-nghesuiau să treacă, tîrînd după sine obiecte neverosimile (unul de pildă se fîțise-n ambele direcții cărînd pe spate un fotel Empire), popi cu anterie ca drapelele în bernă filfiînd si ghetele cu sîrg lustruite și scîlciate își vîriseră capetele prin ușă ca prin ghilotină, să întrebe dacă mai e loc.

Loc nu era nicăieri.

Însă toți oamenii aceștia agitați aveau treburi prin așezările apropiate, ori locuiau de-a binelea în ele, așa că într-un interval miraculos de scurt

vagonul se goli și se supse, ca un pîntec flămînd. Coborîse din tren pînă și o fată rumenă, sănătoasă, atît de ispititoare încît Flăcăului Pavelescu-Mingioacă-Ducu i se uscaseră cerul gurii și limba, tot aruncîndu-i ochiade. Fata asta-i adusese aminte prin asemănare uimitoare de trupeșă Dia, femeia compromisă a casei Isolda, tîrfa care decedase în cutremur, repezindu-se în ultima clipă pe scara numărul doi să scoată din cameră, ce? Poza ei la șaptesprezece ani, înrămată...

Înghesuiala totuși, vorbăria, cîteva frînturi de conversație, aduseră și ele folos bun, timpu trecuse, gînduri negre n-aveau cum să mai încapă acolo.

Acum, singur, Flăcăul se lăsă biruit de vechi temeri.

Nu, hodorogitul ăsta de tren nu putea să sară de pe linii, și chiar de se întîmpla una ca asta, pericolul nu era important, prea în silă se tîra, în schimb alte multe lucruri neprevăzute pot răsări, cînd te aștepți mai puțin.

De exemplu, sub înfățișarea unui locotenent de miliție, tinerel, fercheș, cu bărbia cam infantilă, dar cu sprinceană dură.

La început crezu că face parte din vis.

Fiindcă, întins comod, cu ziarul sub picioare și servieta moale, cam jerpelită, lucind de lustruită ce era, sub cap, reușise parcă să cam ațipească. Visele sale aveau mai totdeauna stricte legături cu realitățile — dar e oare neapărat acesta un semn că duce lipsă de fantazie ? O visă pe dolofana ce-i fusese tovarășă temporară de călătorie, învățătorită sau mai curînd fiică de popă așezat, întreținut cu ea conversații, nimic sordid, ea spunea cu glas cîntat: mă cam privești pe sub sprîncene, stimate domn, iar el: la noi în sat, cînd cu ciuma din o mie patru sute..., apoi se trezi simțindu-și ceafa în țandări, nu, nu-i crăpase craniul ci dormise pe trusa de bărbierit din servietă. Schimbă poziția, visul urmă cursul, dar de data asta era Dia, una din cele două profesioniste ce se aciuiaseră-n casa Isolda, cît se poate de vie, drăguță, mult dolofană și ea, cochetă, urcînd repede, repede scara numărul trei, iar el urmînd-o agil, cu ochii la fundul rotund, bun.

Însă iarăși se trezi.

O, Allah, să visezi chestii sexy cu o fată atît de moartă !

Încă nainte de-a deschide ochii, bănuî că din nou nu mai e singur în compartiment, deh, instinctul, și făcu o mișcare imperceptibilă, păstrînd cotul îndoît, dreapta pe frunte, pe ochi, pentru ca ălalalt, sau ăialalți să nu-și deie seama că nu mai doarme.

Precauțiuni, precauțiuni...

Pe bancheta cealaltă ședea un locotenent de miliție real, prea real, care-l privea fix. Prea fix !

Scormoni repede în memorie, încercînd să se convingă iute că nu are motive să se simtă periclitat. Greu!... Căută să respire adînc, rar, să se gîndească la un pisc singuratec, leneș mîngîiat de nouri albicioși, căută să uite că are mîini, cap, trup, dar tot nu reuși să mai adoarmă.

Locotenentul, tot cu ochii la el !

Sprinceana lui, dreaptă, subțire, dură, prevestea răutăți. Ochii albaștri, obrazul neted, frumos, adevărat milițian de film ! Unul din ăia care-i raportează, scurt, telefonic, colonelului care e situația, iar apoi se avîntă la treabă, amînînd afacerile sentimentale și personale, ocolește cu sînge rece trei gloanțe dușmănoase ce-i șuieră la urechi, trimise de răufăcători cu chipuri hîde, sau mai curînd de tipii travestiți ai unei agenturi străine ce umblă după secretul ultrasecret al formulei unui nou sort de ceară de parchet care e de fapt lac pentru mobila de bucătărie, îi capturează pe tipi din patru mișcări, a patra fiind să-și sufle nasul, satisfăcut, iar apoi pleacă în concediu cu nevasta (care e însărcinată).

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Ducu-și zise că, iată, îl așteaptă pe semne un nou *sejour la pension* (deși nu înțelegea pentru care vină, ultima vreme lucrase atît de cinstit !), dar cum perspectiva asta nu-l emoționa chiar din cale-afară, se decise să apuce taurii de coarne, adică deschise ochii, se ridică și-l privi în față pe ofițer, ce vrei șefule, trecu o sticlire prin ochii lui melodramatici, uite, mi se rupe-n paișpe...

Avu însă o revelație.

Locotenentul zîmbi dulce. *Prea* dulce. Nu-i a bine, zise gîndul lui Pav.-Min-D.

— Chiar nu mă recunoașteți ? intră în vorbă, foarte binevoitor, omul în uniformă, degajînd parfum discret de lavandă.

De unde dracu să-l recunosc ? Pe cîte-mi amintesc, ăsta nu m-a arestat niciodată ! — Domnule Pavelescu-Mingioacă, păi eu... începu milițianul, pe un ton aproape sfios, nemilițienesc.

— Hei, David, David Bunea, *le petit limier* ! țîșni adevărul printre buzele Flăcăului. — Chiar eu, acceptă, fotogenic, locotenentul, da mult v-a mai trebuit!... — Nu te-am mai văzut de la cutremur încoace, explică în mare grabă Pavelescu-M.-D. Dar ce coincidență te-ri-bi-lă ! ! Domnule ! Eu la tine mergeam, David!

Între timp își strînseseră mîinile cu tot felul de efuziuni, aproape se sărutaseră, caraghioasă scenă, eu să mă pup c-un copoi, într-un cap, și : uite cum mă giugiulesc cu un borfaș ! în celălalt cap...

— Veneai la mine ! se miră, în sfîrșit, David Bunea.

Flăcăul îl măsură lung, presimțînd ceva rău : — Da, la tine, *întîlnirea*

a fost fixată anu ăsta la tine...

David Bunea îl privi c-un fel de milă. Trenul hodorogea mai departe.

— Deci nu știai că întâlnirea s-a amînat ? !

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Ducu, aprinse o nouă țigară, nu știam, însă ar fi trebuit să presupun!...

— Nu te pleoști numai pentru atît, îl îmbărbătă *le petit limier*.

— Ași... cine a trecut prin cutremure, nu se sperie de-o mîță neagră.

Așa cum se golise, treptat, pierzîndu-se-n cîmpii, acum, în apropierea unui oraș mai important, vagonul se populă, dar văzînd un ofițer în albastru, fără musteață, și un civil în civil, cu musteață, lumea-și închipui cine știe ce și, o vreme, în compartiment se găsiră numai ei doi. Ascultară mersul trenului, ca pe-un cutremur mai lent, mai blînd, și vîntul care din cînd în cînd aducea picături de ploaie, lipindu-le de geam.

— La noi în sat, după ciuma din o mie patru sute, reluă Flăcăul o mai veche idee.

— Ascultă, îl întrerupse David Bunea, e adevărat că Delia se mărită cu Chera Simion ?

— M-ai recunoscut îndată, întrebă Pavelescu-Mingioacă, sau ai avut ezitări ?

— Păi, nu te-ai schimbat prea tare, domnule ! Apoi evocară ani îndepărtați.

De copil, David se jucase de-a hoții și vardiștii, adunase lupe, cioplise pipe și, strecurîndu-se pe sub tufe, căutase „indicii“. Spunea că se face detectiv, iar nu aviator, șofer, inventator sau poet, cum pretindeau alți amici.

— Și, ai ajuns detectiv, îl măsură din ochi; cu îndoială, Pavelescu-Ducu, sau ești la biroul populației, completezi fișe folositoare și ștergi praful de pe dosare ?

David Bunea privi pe fereastră, lung, cu melanholie. Firește, nu avea intenția să se spovedească, el, ofițer me-a-i, unui borfaș, cu toate că acest biet borfaș e și el un supraviețuitor al casei Isolda... David Bunea trecuse prin facultate, urmasse un curs practic deosebit de complex, și se spetise specializîndu-se șase luni în străinătate ; era unul din acei tineri străluciți, de mare carieră viitoare, dacă... nu va comite greșeli ! Ajunsesse într-adevăr „detectiv“, deși cuvîntul nu era de fel la modă ; locul lui nu era la biroul populației și cu atît mai puțin lîngă fișiere sau dosare, era criminalist, prin mîinile lui începuseră să treacă adevărate „cazuri“, repurtase unele izbînzi, numai că... numai că !...

Și, de aici melanholia sa.

Viata de om matur nu e niciodată așa cum ți-o închipui copil fiind, chiar dacă ajungi să urmezi cariera la care ai visat de mic ; nu e nici mai simplă, nici mai complicată, ci e cu totul altceva.

Iar între activitatea detectivului-copil și cea a detectivului-om-matur, e o mare diferență, și din păcate nu în favoarea ultimului !

Este mult mai interesant să fii copil-detectiv... Pipa, lupa, coltul-jucărie, devin elemente ale mitului, ca și răufăcătorul, ca și...

— Meditezi ? sparse tăcerile Flăcăul, întrebându-se cu tristeță ce va face mai departe, dat fiind că *întîlnirea* fusese amînată.

David Bunea suspină, alegîndu-și cuvintele. Zise că a aflat, n-are importanță în care împrejurări, despre ultimul *popas* al d-lui Pavelescu-Mingioacă la *pensionul* din Tecuci. Adăugă, delicat, că nu cunoaște prea în amănunt și „cauza“.

Flăcăul îl întrebă dacă gustase vreodată „Țuica Pampurn“.

— Ajunge rar pe aici, se fabrică pare-mi-se la Sibiu, făcu Bunea. De ce ?

— Țuica Pampurn e de vină, rosti cu nostalgie Flăcăul.

— Vreo beție cu scandaluri ?

— Ași ! Poate că nu știi că nu beau. Nu beau niciodată prea mult.

Mingioacă-Ducu-și tamponă fruntea. Afară se însera mult, trenul străbătea perdele de ploaie, cortine semi-străvezii ale unor tragi-comedii în milioane de acte, iar prin stații urcau suduind călători bine murați cu musteața picurînd și zguduindu-se de frig.

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Ducu, puțin obosit, aprinse o nouă țigaretă. — Nu te-ai întregat niciodată ce e aia „Pampurn“? — Nu, făcu *le petit limier*, ferindu-se de-o grea ladă pe care doi țărani tot încercau s-o salte sus în plasă, deși mi-am pus pînă acum aproape toate întrebările posibile...

Exagera...

Nu-și pusese nici măcar douăzeci la sută din întrebările posibile.

Era însă atît de tînăr.

Flăcăul lăsă pleoapele să atrne peste ochii căprui, de tenor cu gloria în descreștere. — Pampurn nu înseamnă chiar nimic, e invenția mea și-a unui chimist din Sibiu, fost șef pe la M.A.T.-uri ; e o licoare cu arome speciale, de brad, de mentă, și alte porcării, iar cu literele de la „Țuica Pampurn“ poți combina „pupați-mă-n c...“, asta e tot. Pricepi ? Treaba a răsuflat. Noi am vrut să ne distrăm, însă treaba a răsuflat...

David Bunea îl privi cu ochii mijiți, crunt dezamăgit. Nici măcar nu era o potlogărie ca lumea ! Apoi în compartiment năvăli cu iureș mare o

familie, nu mai putură discuta decît generalităţi, şi pe la opt şi ceva personalul trase la o linie secundară a importantei gări a oraşului V., unde David Bunea îşi avea sediul, oficial şi particular.

Coborîra unul lîngă celălalt.

— Luăm un rachiu, în treacăt, propuse ofiţerul, zgribulindu-se în mantaua cauciucată. — Poate mai găsim „Pampurn“, se amuză, moale, celălalt, întristat în fond.

Trecură repede peste linii.

Ciudată iluzie optică avu Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Ducu, i se păru, însă numai pentru un foarte scurt moment, aproape fulgerător, că liniile trec peste el. Da, în seara aceea. E posibil că maladia sa în seara aceea a început. Un dulău mare năluci prin faţa lor, ca un avertisment, mirosea a umezeală veche şi parcă a tămîie. La restaurantul gării unde erau multe voci, ciocniră paharele, apoi locotenentul se ridică.

Se săltă de pe scaunul strimt şi Flăcăul, întinse mîna, ei la revedere, David, mi-a părut atît de bine să te văd, poate că totuşi la anu ne reuşeşte *întîlnirea*...

Musteaţa Flăcăului se aburise.

Le petit limier fu mirat, cum, nu vii cu mine ?

— Ce, mă arestezi ?

— Ai căpiat, de ce să te arestez, domnule Pavelescu-Mingioacă ? Îţi închipui că marea mea fericire e să tot arestez ?

Pavelescu surîse, amar, Bunea coborî tonul, nişte tipi începuseră să caşte ochii.

— Te invit la mine, o baie caldă...

— Unde locuieşti ?

— Destul de aproape. Două staţii, traversăm parcul şi...

— Nu, vreau să zic, tuşi Flăcăul, cine mai stă în casa, în blocul acela?

— E un bloc în care-şi duc viaţa şi alţi colegi de-ai mei.

— Vezi, bănuiam asta, voi vă grupaţi totdeauna. N-am nimic cu miliţienii de aici, din oraşu ăsta, dar nu m-aş simţi la largul meu într-o clădire doldora de ei... Pentru un escroc modern, oftă Flăcăul, ar fi o chestie de ambiţie, o chestie spectaculoasă, să doarmă sub acelaşi acoperiş cu sticleţii, nu ca arestat, ci ca mosafir, însă eu îs de modă *vechie*, nu ştiu dacă pricepi. În timpul ciumei din o mie patru sute...

— Bun, bun, şi ce ai de gînd să faci, ai tot ce-ţi trebuie, unde mîi ? se grăbi să-l întrerupă locotenentul, tot mai jenat, însă oarecum satisfăcut că borfaşul nu se grăbeşte să abuzeze de ospitalitatea sa.

Flăcăul Pavelescu lăsa scrumul ţigării să cadă pe bombeul pantofului.

— Eu mă descurc totdeauna. Lasă...

— Hotelurile-s tixite, ca peste tot, te previn.

— Și așa nu am ce face pe-aici, locu mi-e strein, și, de vreme ce înțînirea s-a amînat, voi apuca un tren.

Își dădură mîinile. David Bunea se pregătea să plece, cînd Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Ducu adăugă: — Să nu ai griji! În orașul tău nu fac nici o potlogărie. Nu vreau să te compromit...

Ultimile cuvinte îl cam deprimară pe detectiv. Plecă, fără să mai zică mare lucru. Mingioacă-Ducu luă o gustare frugală, chiftea seacă pe-o felie de pîine. Apoi se apucă să înjghebe un plan. Nu era greu să construiești unul : prin gară gîfiau locomotive obosite, mutînd garnituri de vagoane de pe o linie pe alta, de pe a treia pe a doua, de pe a doua pe a opta, de pe a cincea pe prima și invers, totdeauna haosul acesta al unei gări importante îl aruncase în deznădejde, părea că o forță dementă le mișcă pe toate, le schimbă fără să fie necesar, le amestecă, le sîcîie, cu totul inutil, de mirare că nu se ciocneau toate-n același timp! Ce importanță are că vagonul ăsta e pe linia doi iar nu pe trei, apoi venea un tren, pleca altul, și totul ca un cutremur neîncetat, ce poate fi mai simplu decît să apuci unul din ele ?

„Avantajul“ de a fi singur și liber !

TRENUL ANCORA LA PERONUL ALBĂSTRUI AL NEÎNSEM-natei gări, ceferistul cu ciocanul începu să treacă scoțînd sunete din roți ; George, directorul școlii descinse greoi, din vagonul al patrulea. Îl bîzîia un fel de plictiseală lungă. Aducea în servietă salariile personalului, un material, cadou pentru Delia, tutun de bună calitate, olandez, obținut la negru, fiindcă fuma pipă.

Era destul de tînăr, vînjos, cu ochi mici ; era cel mai tînăr director de școală, cale de șapte sate și se îmbrăca îngrozitor! Totdeauna tîra cu sine o culoare stridentă, mult discordantă cu tot restul, pălărie vînătorească sau nevînătorească, de un verde atît de ascuțit, că îți venea să închizi ochii, să plîngi de ciudă, cîte o cravată ce-și filfia purpuriul sinistru, batiste ce-și arătau din buzunarul de la piept ochiul triumghiular, galben, obosit.

Sub haina cu umerii drepți, ascuțiți, purta jerseu mov-șanjant, sau alteori căcăniu. Se simțea frînt de oboseli. Ziua îl apăsa. La oraș totdeauna e bine să ciocnești un pahar, două, cu persoane influente, și să duci conversație grea.

De la gara Malu pînă-n comună se-ntindea un spațiu neted de vreo

doi kilometri, și-l străbătu iute, absent, iar când tropăi prin dreptul poștei, vărul său Vasile, dirigintele, îi făcu semn și se traseră în umbra singurei odăi, trezindu-l pe factor (moțâia cu bărbia sprijinită de masă) și expediindu-l la ceva trebi. Vasile aduse mai aproape un coș de hîrtii și scuipă cu rîvnă în el. Vasile purta burtă. Se apucară să fumeze, George pipă, Vasile „Plugar“.

— Ce e, bă ? fu nedumerit George.

Celălalt mai scuipă de două ori și răspunse cu întrebare : — Te însori cu Delia ?

Cîteva muște dezmoțite tot virau bîzîind împrejurul camerei mici în care mirosea a usturoi rîgîit. — Ce-ți veni, de ce să mă-nsor ?

Dirigintele Vasile îi puse sub ochi copiile celor două telegrame, prima, a Deliei, nu pricep ce înseamnă aia nunta noastră, și a doua, a lui Chera Simion, înseamnă că te cer în căsătorie, proasto.

George parcurse de cîteva ori cuvintele de pe foaia mîzgălită, și se părea că prin ochii lui mici sensul pătrunde cu greu în cap, se chiorî, umflîndu-și fâlcile, la adresa expeditorului din București, ba chiar și-o însemnă, harnic.

Orice serviciu-și cere răsplată, preciză Vasile, celălalt asimilă aluzia fină, îi dădu de băut la cîrciumă, peste drum.

Luară o serie de ciocane îndesate și directorul se înegrea la figură, pe măsură ocea bea. Dirigintele-și suga musteața și era mulțumit de supărarea celuiilalt, mulțumit că Delia o să tragă ponoase. La Delia încercase și el. Lui George nu-i trecuse prin cap s-o ceară de nevastă pe învățătoare, n-avea de loc intenția, dar acum, cînd altu i-o lua nainte, și încă așa, în văzul lumii, cu telegrame pe care le putea citi oricine, un plan trebuia înjghebat, oricum.

El trecu pe uliță, salutat de pe dreapta și de pe stînga, că mergea pe mijloc, răspunzînd mîrîit și mocnindu-și indignarea, și o găsi pe Delia curățind un crap mare, adus de elevi de la bălți. Ca un țaran ce se găsea, George nu spuse din capul locului ce avea de spus. O pîndi.

Delia rîse, cu spatele : dacă mănînci pește, burta îți crește !

Trebuie să se scurgă un interval, ca lui George să-i treacă uluiala.

Delia-l lua totdeauna prin surprindere, într-un fel se temea de dînsa, se temea de tot ce se poate să spună în clipa următoare, sau de ce hotărîre va lua. Îl lega de ea un teribil complex, el era greoi, mărginit, pus pe viață așezată, iar asta însemna că după o vreme va lua nevastă din sat, una cu lada bogată, iar nu pe ea, pe Delia, care era compromisă.

Compromisă din cauza legăturii cu el!

Cînd îi făcuse curte la început îi oferise o poză pe dosul căreia scria :
ăsta-s eu, dacă vă place, altu mama nu mai face.

Habar nu avea cum ar fi potrivit să pornească scandalul, ştia doar că trebuie să „joace tare“, cum îl sfătuisese şi dirigintele Vasile, om înţelept, trecut prin trei neveste, dar cum să joace tare cu o femeie care totdeauna scăpa gîndurilor, vorbelor, capcanelor sale, subţire ca ţiparul, trăind viaţa într-un fel de cerc independent în care dacă încerca să pătrundă, căpăta pe loc cucuie ?...

După ce se scărpină, după ce-şi mută de nenumărate ori picioroangele prin cameră, se decise pentru o întrebare aparent neutră : — Dai şi primeşti telegrame ? !

Ea-l măsură c-o limpede privire verde.

În lumina nestăvilită a acelei priviri adunase întreaga măsură a nesupunerii femeieşti, un fel de dispreţ pe care el îl simţea, făr-al putea defini, şi încă ceva, încă ceva... — George ! Fă rost de nişte usturoi, mujdeiu-i necesar la crap. Caută ţuică. Repede, peştele e gata !

Directorul nu se clinti. Nu era un bărbat urît. — Delia, eşti o aventurieră ! aruncă el vorba pe care o bănuia încărcată cu sensuri grele, oribile. După părerea sa, aventurieră era mult mai grav decît tîrfă, adică şi tîrfă, şi multe altele pe lîngă asta. George, reluă Delia cu glasul ei formidabil, catifelat cum e untul în topire, sînt o aventurieră. Prefer ca usturoiul să aibă căţei lungi şi subţiri, e mai gustos acela...

Directorul stinse chiştocul de pragul de sus al uşii, aşa-şi închipuia c-o insultă, îşi muşcă buzele. Niciodată n-o stăpînise cu adevărat, nici măcar în amor, cînd ar fi trebuit să fie „a lui“. Şi în pat luptase, mugind, s-o biruie, dar împotrivirea exista totdeauna, totdeauna, exista, o simţea mereu, asta-l ducea în pragul turbării.

De data asta era pornit să facă dreptate, s-o înfrîngă definitiv; de cînd venise acolo, în comuna Malu, numai Delia reputase izbînzii.

Amintindu-şi scena, o zi mai tîrziu, în tren, Delia îşi stăpîni un tremur al buzelor şi întoarse puţin capul pentru ca ăia din compartiment să vadă cît mai puţin uşoara vînaţie de sub ochiul drept.

Directorul George o plesnise.

Trenul îşi purta printre dealuri cutremuru-i metalic : aici începea partea dinspre nord a ţării. Delia luase bilet de a treia. În faţa ei un bărbat tăia roşii şi îmbuca pîine, fără să zică nimic, tot căutînd afară, pe fereastră. Delia avea bagaj puţin, o geantă mare. Ştia c-o să aibe mult de umblat.

Ultima adresă a lui Beniamin Cosma, pe care i-o comunicase Maria Cianoza, din Tarchita, era : detaşat temporar la direcţia regională din O. Pe

Ben îl căuta, ori Ben era totdeauna pe drumuri împreună cu „cutremurologii“ săi; îi vedea profilul lung, ascuțit, strecurându-se prin locuri cu denumiri ciudate, Vaserul Ursului, Valea Chioară sau Seacă, Tarnița, Hulubu Cald... Simțea mireasma roșiei proaspete, tăiată subțire, ca și mirosul acru, tare, al tăișului din metal ordinar, atacat de acizi.

Îi era foame, dar la drum mînca foarte puțin. Sau de loc. Directorul George o lovise brusc !

De cînd visa și el să facă un gest neașteptat !

O lovise într-un moment de acalmie, cînd mîncau crap cu mujdei, cînd părea că se instaurase o anumită pace, răsturnînd-o de pe scaun. Ea țipase, și directorul George fu satisfăcut. Într-adevăr, de data asta o luase prin surprindere. O ridică, o lovi iar, veni gazda, țăranul, să constate ce se petrece, George o dată răcni la el, țăranul își făcu cruce, dispăru. George o bătu bine, cum se cere, rupse hainele de pe ea, și o și avu. Încă o satisfacție! De data asta Delia fu foarte femeie ! Straniu. În orice caz o învinsese.

La puțini kilometri de comuna Malu, într-o altă așezare ce prinsese rădăcină între șiruri de bălți, căuta să vîre știință de carte în capetele copiilor de țărani o altă învățătoare tînără, Dolina, prietenă cu Delia, și asta, sorbind încetișor ceaiul, o întrebuse mult cum de s-a încurcat c-un ins ca George ; Delia tăiase vorba.

Cu părul ei tăiat scurt, gîtul răsărit rotund, ochii verzi, de înălțimea unui bărbat, era greu să spui despre Delia dacă e „bine“ sau nu. La facultate doi colegi se legaseră de ea pe-un culoar mai întunecos, însă mai mult în glumă, și pînă să-și vină în fire, Delia îi și snopise, dar cu pumnul, așa că purtară vînatăi, iar nasul le sîngeră.

Iubirile ei nu erau iubiri ci „necesități“ sau „rezolvări“ sexuale. Reușite, sau nereușite. Cîteva zile mai tîrziu avea să-i adreseze lui Ben o întrebare pe care acesta o taxă drept cea mai cretină din cîte s-au pus de la ostrogoți încoace.

Spune mă Ben, auzi tu, căsătoria mea cu Chera Simion poate fi compromisă din cauză că el e mai scund ca mine ?

Lui Ben îi tremura ușor țigara între degete : Nu cred că mototolul acela e mai scund decît tine, dar să-i spui nefericitului să nu mai umble gheboșat, să-și îndrepte spatele, dacă mai poate, dacă nu i s-o fi anchilozat definitiv șira spinării.

Numai că pînă să vadă ochii mici ai lui Ben, de o culoare ce bătea câteodată în gălbui, Delia trebui să cunoască o lungă epopee. Întîi de toate, la un ceas al amiezii, în plină pustietate, pe sub niște dealuri, frînele,

scrișnind dureros, puseră capăt cutremurului. Trenul stopă. Țipenie de gară prin apropiere. După ce așteptară vreo jumătate de ceas, poate mai mult, că în tren altfel trece timpul ne învață vechii greci, călătorii se neliniștiră, iar după asta, sfătuindu-se din cuvinte sau din ochi, începură să părăsească vagoanele ; unii atârnav de scări, privind înainte, să înțeleagă ce se întâmplă.

Delia rămânea cuminte iar marii ei ochi verzi păreau stinși acum ca două felinare dintr-un oraș enigmatic. Dintr-un oraș ce dispăre...

Dacă, totuși, era frumoasă, datora aceasta ochilor ei!

Compartimentul se cam goli, toți deveniseră curioși, mai rămase doar un fel de babă ce somnola dusă pe alte lumi și sub picioarele căreia, încălțate în șoșoni străvechi, se agita la răstimpuri egale o găină maniacă, încălțată și ea într-o peticită traistă.

Numai că baba, naivă, nu se îngrijise să lege cu grijă picioarele găinei, ori poate că pasărea se brodiseră a fi mai deșteaptă de cât *media*, și se liberase tot ciupind cu răbdare fâșia de cârpă ce-o-nlănțuia, fapt e că la un moment dat răsări din traistă și începu să se plimbe în spațiul strîmt.

Trezită din visare, Delia urmări evoluția proastei.

Baba horăia. Găina o privi pe Delia c-un ochi, cu fixitate și nedumerire, iar apoi cu celălalt ; învățătoarea-și zise că sclipirea celui stîng pare să fie mai vioaie. Era o găină deșteaptă mai ales pe partea stîngă. Nu întâmplător, fiindcă pe stîngă avea de asemenea și câteva pene albe, convingător indiciu.

Delia se reținu cu mare greu să nu cotcodăcească, în schimb găina dete glas, brusc alarmată, fără motiv, fiindcă-n clipa aceea nimenea nu-i voia răul cel mai mic, cotcodăci pe un ton ascuțit, dar baba, și stăpîna ei, nu clinti. Ceva o înspăimînta mult pe găină, poate ceva invizibil pentru ochiul omenesc. Se agită, se izbi de ușă; de afară suia murmur de glasuri, trenul nici pomeneală să pornească. Găina se liniști, rămase încremenită un minut, luînd acel aer meditativ care totuși nu presupune obligatoriu și înțelepciune. Apoi își luă avînt și sări pe măsuta rabatabilă de la fereastră, lîngă Delia. Pe măsută se mai aflau resturi de mîncare, individul ce se apucase să înfulece ieșise și el. Găina examina alimentele, pită, salam și o roșie întreagă. Găina făcu un mic efort și lăsă un găinaț proaspăt, chiar pe roșie. Baba, nimic.

La punctul ăsta, supraviețuitoarea casei Isolda își zise că e momentul să coboare și ea să vadă pentru ce nu se mai urnește trenul. Trase cu grijă ușa compartimentului, pentru ca să nu evadeze găina, inutil probabil fiindcă pasărea privea pe geam cu atenție, înșelătoare atitudine ce ne

amintește de unii contemporani, fiindcă în realitate nu se pregătea decît să lase un nou găinaț.

Afară, de-a-lungul terasamentului, grupuri de oameni discutau, însă nimeni nu știa nimic. Deraiașe în față vreo locomotivă mai puțin fermă pe linie, mutaseră apele șina din loc? Nu se știa de ce oamenii de la fața locului țineau secret.

Delia făcu doi pași prin iarba fragedă, încă nepălită de toamnă și văzu în dreptul locomotivei mecanicul, fochistul, purtînd discuții cu alți ceferiști veniți pe semne în întîmpinare. Printre ei se-amestecase și un ostaș. Pasagerii nu aveau voie să miște într-acolo. Secret ! Însă tabloul ce se desfășura pînă în zarea năpădită de pete alburii, linia ce dădea rotocoale prin iarbă, împrejurul dealurilor, locomotiva fumegînd, neagră și mică, de la distanță, cîțiva pomi rotunzi, zburbindu-se rareori, cînd pica un fir de vînt, grupul de oameni mișcîndu-și brațele morișcă în dreptul „calului de foc“, iar mai încoace, pînă la o linie de demarcație, călătorii înșirați în lungul terasamentului, curioși, necăjiți, nerăbdători, dar mai ales, și nu se știe din ce cauză, o scundă lizieră de sălcii ce stăpînea într-un loc orizontul, unde desigur se afla un pod și un rîu, o făcură pe Delia să închidă ochii, ca toropită, lăsînd să sune prelung, în interior, o strună blîndă, caldă, foarte duioasă, ca aproape tot ce vine din copilărie.

Imagina ce o descoperise sărind din vagon i se părea cunoscută de foarte mult timp. Oare trenul în care făcea ocolul lumii flegmaticul și totuși aiuritul de Phileas Fogg nu oprise și el, pe neașteptate, în vreme ce despica-n două continentul îndepărtat, și nu la fel ca și acum oamenii se agitau în grupuri, grăbiți să plece mai departe, să nu piardă afaceri, legături?

Cartea o citise sub celebrul nuc al casei Isolda, a cărui lungă viață se curmase scurtă vreme după cutremur ; acolo se afla o masă rotundă și o bancă scundă și era plăcut să faci lecturi sau să șușotești, acolo, seara, tatăl ei, împreună cu alți tați, ai băieților din casă : Ben, Chera Simion, Adrian Colosalu, David Bunea, Sorin Cocoșatu, împreună cu generalul Baptiste, Felix Demetru (astronomul), Flăcăul Pavelescu-Mingioacă (acesta, în ciuda descinderilor comisarului Bindău în văgăuna sa, nu era deloc izgonit din aleasa societate, purtarea fiindu-i ireproșabilă, ținuta fermecătoare, vorba bogată), beau bere din pahare răcoroase discutînd dacă va fi sau nu război, dar nu cu mare gravitate ci cu un fel de veselie, fiindcă în fond posibilitatea părea exclusă, ca și posibilitatea unui mare cutremur... Sub nucul acela umbros Ben și Chera Simion îi făcuseră curte, parcă în glumă, la început...

Cartea cu Fogg o căpătase de la Chera Simion, era pare-se prima carte „mai serioasă“ din viața ei, iar apoi Ben îi dăduse alta iar Chera Simion alta, și ei, băiețoi ai ăștia doi, începuseră să-și măsoare șansele în fața fetei naive după un indiciu bizar : *a cui carte o citește*.

Se grăbeau să-i aducă mereu și mereu noi volume și pînă la urmă fusese nevoită să meargă sub nuc cu cîte două, unul a lui Ben și unul a lui Chera Simion, ca să fie cît de cît pace.

Dar, din primele zile ale „rivalității pentru Delia“, pacea adevărată nu mai fu posibilă. Nu se mai așteptau dimineața, băieții, să meargă împreună la școală. Ani de zile au fost colegi de bancă, Ben și Chera Simion, colaborînd întru rezolvarea problemelor, a compunerilor despre „pădurea, toamna“, „cum îți iubești țara“, „descrie o zi de vacanță“, totdeauna împreună la jocuri, în aceeași tabără.

Dar s-au separat și acolo, Ben mutîndu-se în fundul clasei, celălalt în prima bancă, printre premianții haini la suflet. Pe la cîșpe ani Chera Simion, pentru vîrstă sa părea destul de voinic, iar Ben mai scund și slăbuț. Purtară discuții în legătură cu Delia, și drept concluzii Chera Simion îl snopi pe amic în cadrul unui duel organizat cu mare fast, cu provocare și martori, făr-a determina prin asta pe viitorul „cutremurolog“ s-o „uite“ pe fată.

O curtară în continuare amîndoi : cum absenta unul, se și înființa celălalt. Deliei îi plăcea jocul acesta cocoșesc, de pe atunci era o femeiușcă. Dar Chera Simion nu mai crescuse cine știe cît în continuare, rămase scund, în vreme ce Ben se făcu lungan și vreo trei ani mai tîrziu răzbună cu vîrf și-ndesat înfrîngerea ce n-avea să-i iasă din minte toată viața, scărmanîndu-și cu voioșie rivalul, fără provocare oficială, fără „martori“, de față fiind numai clasa toată, și alții...

S-a petrecut asta în anii războiului, nu mult după cutremur, cînd supraviețuitorii casei Isolda, rămași fără acoperiș, se risipiră, aranjîndu-se fiecare cum putea, prin orașul Tarchita. Mai tîrziu, toți, cu excepția Măriei Cianoza, aveau să părăsească orașul, iar printre primii care ziseră la naiba, aici viața a devenit primejdioasă, au fost generalul Baptiste și Flăcăul Pavelescu-Mingioacă. Acesta luase drumul Capitalei, unde după părerea sa, se putea „realiza“ mai bine și unde, puțin după intrarea țării în război, urmărit în plină zi de sergenți, avu inspirația de-a se refugia la un centru de recrutare declarînd că vrea să plece imediat în „războiul sfînt“. Și plecă, dar nu rămase mult timp „acolo unde bate tunu, și urlă ceriul de obuze“, ci o șterse, cu alt nume, dar asta e altă poveste pentru care probabil aici nu e loc.

CĂZU SEARA, IAR TRENUL NICI GÎND S-O IA DIN LOC. Țărani veniră pe cărări, peste dealuri — dracu știe cum aflaseră !, poate cu tam-tam-ul — și vîndură călătorilor flămînzi ouă, slănină, pită de casă, kile de țuică tare, trosnitoare.

Cumpărără mulți, n-aveau ce face.

Părea că trenul fusese stopat acolo numai ca să le meargă bine ăloră afacerea. La nevoie omul se aranjează, numai să apară nevoia ! Ici și colo, în șanț, de-a lungul terasamentului, se ridicară focuri. De prin valize fură scotocite cratițe, se fierse ceai, un izvor dulce fu descoperit pe-aproape, în apa clocotită se aruncară ouă moi, ca să devină tari.

Țîntări nu erau pe-acolo. O lună veni pe cer, cu gît subțire și libidinoasă. Bărbații profitară din plin de ocazie ca să gîlgîie țuica ruralilor. Delia mîncă și ea puțină urdă cumpărată pe bani. Unul mai spilcuit, cu glas plăcut, bun să facă cronică sentimentală la emisiunea pentru femei, se legă de ea la momentul potrivit, îi propuse o plimbare pe deal, că trenul și așa nu mai pleacă, dar învățătoarea, în picioare, înaltă, cu ochii verzi sticlind ca ai pisicii, îi răspunse, folosind cuvintele cele mai exacte și mai populare, că făcuse amor vîrtos c-o seară nainte, iar acum nu simțea trebuință, că altfel nu l-ar trata cu un refuz. Individul se duse năuc, învîrtindu-se și se feri din clipa aceea din calea ei, ca din calea necuratului.

Motivul pentru care se înțepenise trenul acolo rămase un mister. Fochistul întreținea focul, cu zgîrcenie, în cuptorul locomotivei care mîrîi a și sîsîia, scăpînd abur. Copiii fură culcați prin compartimente, cum se putu. Peste lume coborî o noapte stranie, „noapte de cutremur“.

Stelele sclipeau, iar printre ele, desigur, și astrul enigmatic care semnaliza „vino!“ și care nălucește „undeva sub cruce, mai ales în lunile răcoroase ale verii“, descoperit de Demetru Demetru și pierdut odată cu moartea acestuia, căutat apoi în zadar de Cornelius și Felix, urmașii săi. Pentru Delia pasiunea familiei Demetru de a scormoni cerul fusese izvor de nedumeriri și ironii pe vremuri cînd era doar o puștoaică în casa Isolda, și în privința asta atitudinea ei nu se prea schimbase.

Bietul Felix ! Asistase la căderea și moartea lui, dar cu asta astronomul nu rămînea, în ochii ei, mai puțin aiurit... Stelele nu prea o interesau, decît cel mult în măsura în care contribuiau la frumusețea unei nopți... I se părea neverosimil — nu numai ei de altfel — și chiar caraghios, să existe un astru care să repete cu îndărătnicie chemarea sa. Pe cine ar putea să cheme ?

La ce bun atîta consum de energie ?

De dragul unor pîrlîți de muritori care și așa n-o să-i poată urma

îndemnul ? De dragul bietului Felix ?

Înainte de cutremur îi făcuse unele șotii tînărului astronom, ungea luneta cu miere de albină, ca să atragă muște, bondari, pureci... Pentru „porcăria“ asta fusese moralizată și de Chera Simion și de Ben, cînd o surprinseseră asupra faptului, înainte ca amîndoi să se apuce s-o curteze, caraghioșii ! Ciudat ! Ei, ambii, luau mult în serios cercetările astronomice ale lui Felix care, scund, rădăcinos, cu cap imens și vîlvoi, trecea prin curtea casei Isolda scobinduse-n nas și scuipînd peste găini, molfăind formule enigmatice printre buzele veștede de fumător însetat; Dia și Patricia, cele două fete compromise ale casei, în serile lor libere urcau în pod, Felix nu oprea pe nimeni să asiste la cercetările sale, însă nu e adevărat că, din amuzament sau din cine știe ce calcule, încercaseră să-i abată gîndul asupra celor lumești. Și *ele* respectau ceea ce făcea el acolo.

Deliuța scumpă, îmbătrînesc, îi scria Maria Cianoza Deliei. Mă apropii de o sută. (În realitate trecuse de mult...) Mă tem că mă lasă memoria și capacitatea de a înțelege, ori voi, tinerii de azi ați devenit tare complicați !

Eu, în orice caz, nu mai pricep ce se întîmplă între voi trei, adică între tine, Ben și Chera Simion. Acesta din urmă, după cum știi, mi-a cerut adresa ta — de ce ? A și trecut cîtva timp de atunci...

Cînd ai plecat învățătoare la Malu erați supărați ? De ce nu i-ai lăsat adresa ? De ce a trebuit să recurgă la mine, și încă pe ocolite ? Iar tu, aripioară a inimii mele, la rîndu-ți, ceri adresa lui Ben, deși-n aceeași scrisoare explici că porți corespondență cu el ! Nu pot pricepe, zău ! Vrei să-l cauți pe Ben, să-i scrii, ce ?

Știi că povestea voastră e complicată, ei te-au iubit, și eu zic că te mai iubesc (numai că în momentul în care unuia din ei o să-i treacă, și celălalt are să te uite, ascultă vorbele mele !)

Numai Sfîntul Dumnezeu mai știe ce a fost între voi, dar inima ta către cine se îndreaptă ?

Știu !

Știi că m-amestec în afaceri care nu mă privesc, dar mă crezi draga mea, *am atîta poftă de puțină bîrfă*, iar în privința asta nu e nici o speranță cu Angel și cu Margareta. Ei sînt atîta de cinstiți ! Atît de preocupați să-și fiarbă ceaiurile medicinale, iar apoi să schimbe impresii asupra efectului... Au și ei de gînd să prindă suta de ani ca și mine, adică aproape suta, fiindcă mai e un interval pînă să ajung centagenară, dar ce folos ai dacă trăiești cu *atîtea eforturi* ?

E parcă mai rău decît dacă n-ai trăi, ce părere ai ? Sau, tot e mai bine

să trăiești *cu orice preț* ?

(Pofta de a filosofa n-a părăsit-o pe Doamna Maria Cianoza, comentase Delia. Are gînduri, mîna se arată ușoară pe hîrtie, scrisul nu-i prea tremurat, iar din rînduri parcă ar ieși zîmbete...)

Răvașul continua, revenind la vechile subiecte : Iar tu, Deliuță ? Cum te-ai înarmat să-nțîmpini vremea și anii, tot singură ?

Menirea femeii e să-și ia bărbat, soț, parcă eu trebuie să te-nvăț ?

Eu am îngropat vreo patru, bicisnici or fost, prea trecători, ca bruma, ca zăpada timpurie de toamnă, amintiri durabile nu mi-a lăsat nici unul, numai atît că se îmbolnăveau tot timpul, iar eu niciodată, și trebuia să le car la pat fierturi și prișnițe și purgative, așa că vezi pe cine-ți iei !

În următorul pasaj Maria Cianoza înșira verde vizavi de bărbații ei o lungă și succulentă serie de „mici amănunte“ greu de reproduș...

Și, mai departe;

Acum pe măsuta mea se-adună corespondență multă, poștașul țîrîie în fiecare zi și deșartă traista, iar eu, la fel, trimit des la cutie cărți poștale și plicuri. Trag nădejde că în acest an, în sfîrșit, are să ne reușească întîlnirea care, după cum ți-am mai scris, va avea, loc în S., orașelul acela din nord unde generalul Baptiste s-a stabilit după război, mergîndu-i foarte bine acolo. M-am și interesat ce trenuri duc către S., va trebui să schimb numai trei, clar nu sînt îngrijorată, mă simt încă vînjioasă și abia aștept să-i revăd pe toți dragii mei de pe vremea cînd eram mai tînără...

După cîte promisiuni mi se dau, nu va lipsi nimenea, poate cu excepția Flăcăului Pavelescu-Mingioacă despre care nimeni nu știe la momentul potrivit prin ce meleaguri staționează, ba la închisoare, ba schimbînd trenuri, ba negustor de tablouri vechi la București, ba ajutor de spițer într-un sat din munte. Și ce păcat de el, că nu și-a realizat altfel viața, un om în fond atît de gentil!

Ți-am scris că a murit comisarul Bindău, marele său inamic, și între cine și cine a fost îngropat ?

În rest toți ceilalți vor semna condica de onoare care va sta larg deschisă în holul vilei generalului Baptiste, așa cum m-am înțeles prin scrisori bogate, chiar cu generalul.

Nu vor lipsi nici Chera Simion, nici Ben, poate că de data asta se vor lămuri lucrurile între voi (sau se vor încurca și mai rău?).

David Bunea, care e acum mare ofițer de poliție, după cum știi și după cum și-a visat din copilărie, are să descindă împreună cu logodnica și mă anunță că ea (pe nume Mioara), și-a comandat rochie nouă ultramodernă, special pentru eveniment.

Sorin Cocoșatul va veni neapărat ! Se pare că e pe cale de a-și face operație ca să scape de gheb. Cum a progresat medicina ! După ce scapă de movila din spate vrea să ia de nevastă o fată pe care o iubește în mare taină: acum nu cutează a o curta. Acum pe domnișoara aceea (al cărei nume nu-l cunosc de loc), o iubește un ofițer, sînt chiar logodiți, și, după cum bate vîntul, se vor căsători, în orice caz căpitanul, fiindcă e căpitan, întîrzie nopțile prin casa ei, iar Sorin bietul se plimbă pe sub ferestre, fluieră și se încurajează ; nu e disperat. E sigur că, după ce va deveni frumos, are să i-o sufle. Dumnezeu să-l ajute, fiindcă așa suflet gingaș are că eu, dacă as fi tînără, l-as iubi și așa cum e, cu cocoasă cu tot.

Pentru a nu lipsi de la marea întîlnire prietenul nostru Adrian Colosalu va părăsi puntea vaporului transatlantic „Cosima“ cu care spintecă Dunărea în sus și-n jos și se va prezenta la vila generalului Baptiste în cea mai elegantă haină a sa — așa, promite marinarul.

Nu știe încă dacă vine în civil sau în uniformă, eu i-am sugerat a doua posibilitate, în felul acesta, îți dai seama și tu Deliuță, adunarea va fi mai pestriță iar hazul mai mare, și tot sub acest motiv l-am rugat pe David să pice în straie de milițian; dacă și Flăcăul Pavelescu-Mingioacă sosește în redingotă de pungaș, îți dai seama ce amuzant are să fie, — fie ca Dumnezeu să-mi șteargă cu creionul chimic răutatea...

Asta, în ce-i privește pe tineri, am început cu ei fiindcă așa e normal, te interesează și pe tine mai mult. Vor fi prezenți, desigur, în păr și bătrîni, cei care mai sînt în viață. Părinții tăi, desigur știi, se pregătesc pentru eveniment, ca pentru nuntă, numai fratele tău Alexe e cam sceptic, are examene, dar eu bănuiesc alte pricini: vrea să rămînă singur în casa pustie. Vine și tatăl lui Ben, și toți ceilalți, va fi mare înghesuială în casa generalului Baptiste ! Noroc că are spațiu la vilă, așa scrie. Vezi cît sînt de ocupată, mereu țin legătura cu toți. Ah, ah, am uitat, printre atîtea noutăți să te anunț că biata Marcela V a pierit, acum am un cățel de șase saptămîni, Marcel VIII...

PÎNĂ LA URMĂ NOAPTEA TRECU FĂRĂ CUTREMUR.

Trenul porni abia în zori și bătură tot felul de zvonuri asupra cauzelor întreruperii circulației.

O tragedie se desfășură : fugise găina.

Băbuța somnoroasă dormise de zor noaptea întreagă, fără să aibă habar că trenul stă, iar găina, dezghețată, profitase cu cîștig de acel du-te-

vino, și spălase putina, atrasă de libertăți condamnabile.

Delia înregistrează dezastrul cu o secretă satisfacție.

Locomotiva, greu trezită la viață de mecanic și fochist, sparse răsăritul soarelui și intră curînd în gara amezită a unui orașel, unde mulți coborîră, unia de tot, alții să se dezmoștească.

Pășind lung, băiețește prin dreptul unei garnituri vecine, Delia tresări observînd la fereastră un profil ce i se păru cunoscut. Bărbatul acela stătea nemișcat, aplecat puțin, purta musteață vagă ce părea lipită cu *gumă-arabică* sub nas, și ai fi zis că e concentrat asupra unei cărți deschise și mult interesante.

Delia-și adună gîndurile, și le scormoni. Cine ar fi putut să fie omul cu musteață falsă ? Tocmai atunci trenul se urni încetișor. Era un accelerat ce se cutremura pe distanță lungă, tocmai pînă în partea cealaltă a țării. Flăcăul Pavelescu-Min...! Începu să strige Delia, cuprinsă de mare bucurie, dar insul nu-i prinse glasul, iar vagonul prindea iuțeală, așa că fata rămase fără răspuns, și cu îndoieli, dacă-l întîlnise cu adevărat pe pungaș, sau nu...

În orice caz se mai înveseli: nu-i scrisese oare Maria Cianoza că Flăcăul poate fi găsit sau la pîrnaie, sau prin trenuri? În epistolele bătrînei din Tarhita, Delia întîlnise totdeauna sume de adevăruri; în ciuda vîrstei de peste o sută — cu toate că n-o mărturisea — baba păstrase o strașnică luciditate, pe care Delia o considera „luciditatea senilității“... O invenție a ei...

Intră în compartiment, acolo cu toții nu încetau s-o consoleze pe bătrîna cu găina pentru marea pierdere. Afurisita îi asculta pe toți cu ochi mici, șireți, țărănești, iar pînă la urmă făcu o propunere surprinzătoare : să pună cu toții mîna de la mîna, să cotizeze adică, pentru a o despăgubi — ca și cum toți cei de acolo ar fi fost răspunzători pentru pornirile către libertăți nelegiuite ale găinei. Ideea nu găsi răsunetul scontat de țarancă, toți tăcură scoși din pepeni, brusc plictisiți, tăcură dușmănoși, îmbufnați, pe cît de compătitori se arătaseră mai nainte, cu excepția Deliei care, însuflețindu-se ca morfinomanul după înțepătură, declară cu voce tare că sugestia e măreață, e singura în stare să-i scoată pe tovarășii de drum ai babei cu basmauă neșifonată, și să rezolve corect, just, problema complexă. O privă cu gurile căscate, iar urechile le filfiau.

Dar surprinzătoarea fată cu ochii verzi, plină de atîta vitalitate, ținu discurs în favoarea chetei, îi convinse. Să fi fost de față directorul George, s-ar fi aruncat din tren cu capu-nainte ! Delia, energică, dar cu ochii sclipind de o satisfacție ticăloasă, se puse imediat pe treabă, jupui pe fiecare de sumulițe diferite, trecu și prin compartimentele vecine unde

marea tragedie ajunsese să fie cunoscută datorită văicărelilor subțiri ale babei, și strînse un maldăr de parale bune, în stare de circulație în țara românească, așa, pentru propriul ei amuzament.

Cel mai mult împinse din buzunar, într-o favoare a babei, tipul pus pe crailîcuri nocturne care-i făcuse Deliei propuneri exacte. Numai el avansă cam trei sferturi din prețul unei galinacee grase și vii.

Pînă la urmă afurisita de bătrînă adună în basma echivalentul în sunători a cinci șase găini nefripte, iar Delia se bucură, primind binecuvîntările ei de recunoștință. Ceilalți de prin compartimente începură a o privi cu circumspecție pe băiețoasa fată și nădăjduiră să ajungă la destinație cît mai iute, altfel cine știe ce inițiative mai are nebuna, atît îi speriască cu energia ei abruptă, dar Delia se potoli, tot atît de brusc pe cît se stîrnise și pînă la capătul drumului ei, care se întîmplă la ora amiezii, visă nemișcată în colț, în realitate chiar dormi unele intervale, fiindcă în timpul nopții frigul, o anumită stare de ușoară febră, cauzată poate de neliniști, n-o lăsaseră să lipească pleopă de pleopă.

Lăsase în urma ei destule treburi încurcate !

Probabil directorul George, părăsit, va face totul pentru a o izgoni din școală, și de altfel chiar ea îi aruncase în obraz că nu se mai întoarce. Toate ar fi fost mult mai simple însă, lesne suportabile, fără veșnica neliniște a părinților, mereu înspăimîntați de meandrele imprevizibile ale vieții ei.

Se mutaseră nu prea departe de Tarchita, într-un oraș cu vii roditoare și oameni petrecăreți, blînzi, puși mai mult să-și trăiască viața decît să uneltească — așa îi vorbise tatăl ei, mult mai pe larg, firește, anunțîndu-o că are și post, imediat ce termină studiile. Are post, are și soț, îl și găsiseră degrabă, cuscii și intraseră în vorbă, cum se cuvine, și săltaseră pahare în contul viitoareii nunți.

Logodnicul, judecător „de pace“, își vizita cu părinții, cuminte, de două trei ori pe săptămîină viitorii socri și afirma că anulase prompt toate celelalte *legături*, așa cum e corect.

Insista mereu asupra acestui amănunt, prea des.

Iar Delia explodase: Ce legături?! N-a avut niciodată! Toate fetele de acolo stiu că Ionel a lui Scîndură n-are tot ce ar trebui să aibă...

Discuția, epocală, avusese loc în camera „de primire“ a căminului de fete nr. 4 din orașul C. (Cluj), unde tînăra Delia Coruțan trecuse printr-o studenție furtunoasă. În încăpere se mai aflau colege ce primeau vizita unor mătuși sau prieteni, iar Delia nu se mulțumise cu un comentariu șoptit, ci deschisese bine gura, toată lumea auzise, chiar și cei cu timpanele mai puțin sensibile, toată lumea tăcuse înghețată. Doar cei cîtiva inși de sex

masculin ce se aflau de față, puțini la număr ce e drept, cam rînjiră, voalat, și ar fi făcut-o chiar cu mai multă poftă, însă nu era permis, era oprit prin bună educație, și cu toții nu erau lipsiți de așa ceva...

Tatăl Deliei, bărbat firav cu tîmplele cărunte, ar fi preferat în acel moment să fie mort și destrămat sub brazdă de cel puțin o sută de ani, deși nu se poate spune că slobozenia verbală a fiicei sale îi era cu totul necunoscută. Trebuie să fac o paranteză în legătură cu domnul Horațiu Coruțan, părintele nedomolitei Delia : un om despre care nimeni n-ar fi presupus că e capabil de vreo surpriză, una cît de neînsemnată; să vină de pildă acasă, de la servicii, clătînîndu-se de prea mult rachiu...

Și totuși, surpriza mult n-a întîrziat.

Discuția dintre tată și fiică a fost reluată un ceas mai tîrziu, după ce bătrînul își mai revenise puțin, într-o plimbare pe străzile orașului. — Tată, zicea Delia, eu nu-s tîrfă cum poate crezi, sau cum își închipuie unia. Dacă am legături cu bărbații, rar, o fac fiindcă cere tenul, sănătatea. Unele n-au nevoie de așa ceva, altele au. Eu, am. Și Biblia permite ! Dacă tu vrei să ții cont și de părerea mea, aș fi tîrfă acceptînd cu ochii închiși omul pe care mi-l pregătiți voi. Asta e vînzare mascată, iar tîrfă e femeia care se vinde.

Domnul Horațiu ascultase, înaintînd pleoștit și fără să mai adauge mare lucru, fiindcă nu știa ce s-ar cuveni spus. Fata asta a lui era mai naltă c-un cap decît el, viguroasă ca un grenadier, arăta curată și de o pură și cinstită sănătate, așa cel puțin i se părea lui.

Greu rolul de tată în asemenea condiții !

Cu ăla mai mic, fratele Deliei, Alexandru, lucrurile păreau să fie mai simple, era băiat, și pe deasupra, delicat, cu vorba molatecă și cuminte, parcă ei doi n-ar fi fost frați, parcă n-ar fi ieșit din aceeași femeie, sau, parcă... n-ar fi avut același tată. Alexandru va face căsnicie cu cine o să-i dicteze ei, bătrînii. Dar așa e bine ? Parcă nici așa nu e formidabil, Dumnezeu știe !

Așa curge timpul. Normal cînd nu se-apucă să facă salturi. Așa curge pîrîul Tarchita, între malurile-i meschine, în afară de cazul, petrecut o dată la cinci secole, că evenimentele-l azvîrlu afară și o apucă te miri pe unde. Viața Deliei Coruțan cu ce s-o asemeni ? O luase din loc, aterizînd tocmai la Malu ; că n-o nimerise grozav, zicea că e treaba ei. Și cine poate replica sigur că nu avea dreptate ? Pielea ne-o aduce barza, împreună cu noi, în coș, dar ce îmbrăcăm după aia, deasupra, depinde de mintea românului cea de pe urmă, și exact în această perioadă domnul Horațiu Coruțan, întorcîndu-se acasă din deplasarea făcută în orașul unde fiică-sa făcea studenția, produse surpriza pe care n-o aștepta nimeni, avu o manifestare

din cale-afară de ciudată, un fel de grevă în fața vieții, ca o demență.

Dar poate că într-adevăr era o demență, cine știe.

Ba nu, chiar era o demență.

Se culcă seara alături de nevastă, trase deșteptătorul, se îngriji de carafa cu apă de pe noptieră, și dormi fără să se zvîrcolească, numai că a doua zi la șase când vecherul începu să se zgîlție, refuză să se scoale și să meargă la pașnica sa slujbă, pe motive că a înnebunit. Singur pretindea despre sine că a înnebunit.

Începu să vorbească alandala, conștient că vorbește alandala, chiar amuzîndu-se pe față de mutrele nedumerite sau dezolate ale soției, fiului sau a celor doi medici care fură invitați. Spunea mari prostii, amestecîndule pe toate, citate biblice cu întortocheate, ocări, îndemnuri la cumințenie, cu sfaturi cam nerușinate, și-n vreme ce vracii, cu știința lor, îi luau pulsul, temperaturile, traîndu-l cu duhul blîndeții, el torăia fără încetare, mereu amuzat în sine sa că în realitate se preface, conștient că gogoșile pe care le aruncă n-au finalitate, însă fără să se întrebe, sau să-și justifice : la ce bun mascarada asta. Fiindcă el știa totuși despre sine că nu e nebun.

Cel mai tînăr dintre vraci păru în cele din urmă să miroasă ceva : era unul cu pecete de inteligență, cu nas lung, spîn, slab și subțire la față, bun să te razi cu el cînd ai barba mai moale, și la o întrebare a doamnei Coruțan, cercă să explice: tocmai, tocmai, nebunia lui ar putea fi aceea că vrea să-și închipuie că e nebun. Cît timp nu putem pătrunde în creierile oamenilor, să descifrăm direct țesătura gîndului, nu putem ști cu exactitate dacă nu cumva toate sînt la fel : bolnavii se cred obligați să joace rolul... Hm, mm, da, m-da, aveți o fiică ?

Numele Deliei apăruse și el în aiurelile d-lui Horațiu.

— D-ra Delia e studentă, explică al doilea medic, care cunoștea mai din timp familia. — Chemați-o ! decise vraciul mai tînăr, și studenta primi chiar ziua următoare o telegramă, ticluită așa fel ca să nu fie nici moartă de îngrijorare, dar nici să nu zăbovească.

Iată încă o precizare : în zilele acelea Delia-l aștepta pe Benjamin Cosma, care trebuia să treacă prin oraș, făcînd întreruperi de patruzeci și opt de ore, și o prevenise din timp. Apucînd un tren către casă, Delia compuse un bilet în care relata împrejurările, neclare și pentru ea, datorită cărora trebuie să lipsească din oraș și încredință scrisorica unei colege de încredere care ieși în calea lui Ben, și-l plăcu. Așa ceva nici nu se-ntîmplă tocmai rar. Nu-i mai dădu bilețelul scris de supraviețuitoarea casei Isolda, ci-l anunță că Delia lipsește „pur și simplu“, sugerînd că e cu un bărbat pe undeva, poate la o cabană, și se oferi fără chițcăieli și ocolișuri, să-i țină

„oarecum“ locul, ceea ce Ben nu refuză. El petrecu două zile cu colega „de încredere“, plecînd apoi mai departe să se întâlnească cu „cutremurologii“ săi.

Delia nu află niciodată despre trădarea prietenei, ea rămase acasă două săptămîni, mereu în preajma lui Horațiu Coruțan și nu-l contrazise măcar o dată cînd el pretindea, halucinat, în capul caselor, că e foarte nebun; se împrieteni în acest timp cu tînărul medic psihiatru care prescrisese drept cel mai indicat tratament pentru bătrînul Coruțan lipsa de tratament.

Într-o dimineață domnul Horațiu renunță să mai fie nebun, se ridică din pat, își rase obrazii scofilciți și ceru haine bune.

Și nimeni, cu excepția celui mai tînăr dintre medici, nu acceptă că el fusese într-adevăr nebun; părerea generală ar fi că, dorința de a te da nebun, nu e nebunie. Slăbănogul de doctor pretindea că și dorința de a te da nebun e tot nebunie.

În privința asta, greu să faci verificări. Și diferențieri. Poate că toți nebunii, foarte nebuni și verificați, își închipuie-n sinea lor doar că fac pe nebunii...

Delia se întoarse la facultate, iar colega „de încredere“ pretinse că Ben „cutremurologul“ nu trecuse pe-acolo. Rămaseră foarte amice.

MARIA CIANOZA, CĂTRE FLĂCĂUL PAVELESCU-MINGIOACĂ; adresa: neantul.

Dragul meu Flăcău Pavelescu-Mingioacă (aflu că acum te cheamă Tion, sau Pavelescu-Mingioacă-Țion, n-am reușit să înțeleg exact), încredințez aceste grăbite rînduri amicului tău Enache, fără însă a avea speranță bună că vor ajunge cu adevărat la tine.

Amicul tău bea acum o porcărie de ceai de mentă, sunătoare, cozi de vișine, păpădie, măceșe și alte ingrediente dintre care cred că lipsește numai coadă de cămilă pisată, la masa rotundă și cu vază de cristal venețian din sufragerie, servit și curtat de Angel și Margareta. De prisos cred să-ți mai spun că aceștia sînt verii mei, cărora el, de altfel nu le acordă nici o atenție...

Dimpotrivă, acordă o atenție îngrijorătoare casei, scrinurilor, vitrinei cu argintărie veche, tuturor obiectelor ce nu prezintă dificultate la purtat, în genere. Verișorii mei n-au observat nimic, ei sînt niște bieți *tuți* (deși pe vremuri Angel a lucrat la poliție !); eu în schimb mai am ochii ageri, deși

m-apropii de o sută...

(Cum? se mirase Flăcăul, după socotelile mele-ar trebui să fi împlinit o sută cinci sau o sută șase...)

Într-adevăr amicul tău Enache e un tip straniu, (continua epistola), dar cred că nu e nevoie să ți-i descriu, tu îl cunoști desigur mai bine... Când a intrat în casă, fără să-și scoată pălăria (n-a scos-o nici acum), a declarat, pentru început, că vă cunoașteți de la colegiu, și numai eu am înțeles cam ce înseamnă asta, cât îi privește pe Angel și Margareta, ei s-au repezit să ceară lămuriri cu privire la colegiu și profesori, numai că Enache le-a retezat capetele, iar cu ele și limbile, c-o privire mohorâtă și n-a mai adăugat mare lucru în privința asta ci, întorcându-se către mine (el a priceput din prima clipă că eu constitui centrul de greutate al casei) a explicat în foarte puține cuvinte că este emisarul tău și cere lămuriri cu privire la locul întâlnirii.

L-am întrebat unde te afli în momentul acesta și mi-a dat răspuns într-un moment când Angel și Margareta plecaseră după noi porții de ceai că mai ai de stat la colegiu cam o lună, iar când ieși de acolo el îți va ieși-n cale și-ți va aduce răspunsul meu, așa că, întorcându-se tava cu ceai, n-am mai insistat...

Dar cum de ai ajuns iar la colegiu, dragul meu, ce naiba ai mai făcut ? N-are importanță, sănătoși să fim, dragul meu Flăcău Pavelescu-Mingioacă-Țion, întâlnirea, care de data asta sînt convinsă că nu se va amîna, are loc în ziua cunoscută, ziua cutremurului, la vila generalului Baptiste strada Comandor Ionescu 28, în orașul Sighetu Marmăției, inima Maramureșului, nordul extrem al țării.

Să fii neapărat prezent — dacă, firește tenebrosul ăsta de Enache o să-ți remită scrisoarea, dacă nu cumva o să-i vină ideea să ne treacă prin cuțite pe mine și pe verii mei, și să înghită plicul ce ți-l trimit cu o dușcă de monopol; sosesc și eu, așa paradită cum mă aflu, în realitate mă simt bine, duc timpul, rezist. Au să vină cu toții la întâlnire, firește că și Delia, dacă îți mai amintești de ea, ce fată excelentă s-a făcut, păcat că a avut ghinion cu dragostea celor doi, Chera Simion și Ben. Poveste tare încîlcită !

Și tu ? Ah, ah, am uitat să-ți comunic, a murit inamicul tău vechi, comisarul Bindău, îți spui mai jos între cine și cine a fost înmormîntat. Eu, cum spuneam, bine, acum am o pisicuță, Marcela IX, dulce și lipicioasă. Dar mai vorbim curînd, la vila generalului Baptiste, toate cele bune, pa dragul meu Flăcău... Maria Cianoza sfîrșea epistola, făr-a preciza între cine și cine zace comisarul Bindău.

FLĂCĂUL PAVELESCU-MINGIOACĂ-ȚION LIPI UȘOR PAL-
ma de geamul rece, aburit, al vagonului. Un vagon mare, de a doua, fără
pereți despărțitori între compartimente.

Ochii patetici, cam dulzeci ai Flăcăului căutau în ceața de afară.

„Ceața de-afară naște monștri!“ sună în craniul său o frază cunoscută
parcă, însă despre care știa că nu e tocmai așa formulată.

Își aprinse o țigară, observînd cu mare atenție degetele, lungi, subțiri,
palide, cu pete galbene de tutun, să vadă dacă nu cumva, cu anii, au prins
un tremur. Și, suflînd cu tărie fumul, se gîndi la sine și se întrebă „ce
comedie a fost și viața asta a mea?“

Cu ochii umeziți de ploaia de-afară, locomotiva se repezea ca un
monstru obosit, tîrînd pe coadă destine.

Era tîrziu. Era tîrziu din foarte multe puncte de vedere. Întîi era
gîndul că pămîntul ăsta a cam îmbătrînit, — și-n acest timp mai mulți
călători își scoaseră de prin serviete merindele și îmbucau clefăind, în
grabă, cu toate că timp era, iar Flăcăul, simțind sub limbă izvoare de sucuri
gastrice, gîndea cu plăcere la baia fierbinte ce o va lua la mult pomenita
vilă a generalului Baptiste, și apoi la gustărica ce i-o va servi acesta,
cunoscut și rafinat gurmand, singurul din casa Isolda „care mîncase și
stridii“ (ființe ale oceanului ce se înghit de vii, cu zamă de lămîie),
gustărică precedată de o-nghițitură de alcool fin. O înghițitură, iar nu mai
mult, Flăcăul nu-și permitea beții !

Dinadins se grăbise să ajungă la locul întîlnirii cu vreo două-trei zile
mai devreme, pentru a se odihni în lege înainte ca să înceapă zaiavera cea
mare cînd, oricît de încăpătoare ar fi vila, spațiul va deveni strîmt și va fi
un frecuș de glasuri femeiești de n-o să mai încapă vreo vorbă mai
cumpătată, iar peste toate și toți va trona Maria Cianoza.

Energică, bătrîna !

Ea fusese cu ideea întîlnirilor, ea le organiza, chit că pînă acuma nu
reușise vreuna. Însă eșecurile, în loc s-o dezarmeze, abia păreau să-i aducă
noi energii. Oare ce fel de iarbă a fiarelor o fi halit la tinerețile ei această
ființă neostoită, se întrebă cu nostalgie Flăcăul. Dar dacă, din punctul ei de
vedere, nu fusese niciodată nici „tîrziu“, nici „prea tîrziu“ ?

Flăcăul căuta să distingă dealurile supte de înoptare. Nu mai fusese
prin ținut. Nimerit prileju ca să-și întregească bine *cunoștințele asupra
Patriei...*

Dar generalul Baptiste? Nu-l mai văzuse... hei, de cînd?! Ultimele
cuvinte vorbite cu generalul și le amintea prea bine! Ce vremuri! Ce
evenimente! Ce ani tineri! Cîteva zile după cutremur, pe strada mare,

inundată de apele Tarchitei ce parcă se întreisera, el de-o parte, generalul de alta, procedaseră la un mic schimb de păreri, ascultat de alții, strînși pe praguri sau la ferestre, amîndoi fiind oameni cu păreri stimate și repetate, Pavelescu-Mingioacă striga tare că-n orașu ăsta nu se mai poate trăi, iar generalul Baptiste, molfăind între buze groase trabucul ce scotea fum subțire, încîrligat ca o coadă de cîine pe-un covrig, rezona zgomotos, trimițînd în mîsa stihiiile ce transformaseră peste noapte casa Isolda-n ruină iar strada principală a Tarchitei într-un fel de chei năclăit pe care nici măcar nu mișună lotci și yahturi ci numai gunoaie vechi, puturoase... Eu plec în nord! Își expusese pe scurt planurile generalul. Iar eu în sud ! replică Flăcăul. Și așa, se și întîmplă. Iar timpul scurs de atunci, pare atît de mic că ai putea să-l comprimi într-o pastilă de chinină...

Acum, în preajma întîlnirii de la vila generalului, Pavelescu-Mingioacă-Țion beneficia de mustață proaspătă, lăsată să fluture numai de vreo două săptămîni, purta jachetă gri cu tăietură foarte șic pentru anii cincizeci, pe reverul căreia se lăteau totdeauna două trei insigne misterioase datorită cărora era totdeauna privit cu mare respect sau bănuială, după împrejurări.

Părul lui bogat, care cînd era lung prindea o frumoasă undulare largă (acum lungimea lui era... scurtă), căpătase cîte un abur cenușiu pe la tîmple, cum au gentlemanii bine crescuți și ireproșabili în maniere, care abur cenușiu se prelungea și-n jurul creștetului, ca la unii nevropați incurabili. Cămașa lui era curată, cu manșete neroase, iar cravata, princiară.

Fuma, scuturînd des țigarea c-un gest reflex, suflînd spre geamul umezit mici monștri de fum, „Fumul de noapte naște monștri...” Nu reușea să-și amintească dictonul, pe semne unul latinesc... Trenul oprea des prin halte și stații, iar cînd ajunse cu mare greutate în orașul întîlnirii supraviețuitorilor, afară sufla vînt neplăcut și bura rece.

Cu pălăria bine înfîptă în cap, învăluit în trench-coat-ul ce-i da înfățișare de detectiv particular fără clientelă, Flăcăul traversă iute peronul, cu pas energic, gata să-l întrebe pe primul ceferist, birjar sau hamal unde e reședința generalului Baptiste, cînd se opri brusc în dreptul unui panou de pe care niște țărani strîns grupați năzuiau să descifreze indicații rebusistice cu privire la mersul trenurilor. Flăcăul încerca să-și ridice din adîncurile uitării către suprafața memoriei numele adevărat al generalului. Abia cînd ieși din gară, într-o piațetă pustie și dezolantă prin care vîntul făcea iu-hu-hu ca un pirat chior și cherchelit, efortul îi fu încununat de succes : pe generalul Baptiste îl chema Corneliu Cocușă.

Mîndru de memoria sa (între-adevăr, cîți își mai aminteau de numele adevărat al generalului ?), și cam înfrigurat, — deh, „nordul extrem“ al țării — Mingioacă-Țion atacă din mers prima mare cîrciumă ce i se ivi, la colț, decis să soarbă un „ciocan“ pentru prevenirea răcelilor. Poate între timp va răsări din neant și o birjă. La tejghea, cu paharul în mînă, cînd întrebă pe un ton important unde e vila domnului Cocuță, înregistrează cîteva mutre tîmpe și unele ridicări din umeri, nu tocmai încurajatoare, fapt ce-l neliniște.

Într-un orășel prizărit ca acesta toată lumea ar trebui să știe unde stă „generalul Baptiste“!

Sorbi trascăul dur iar apoi rătăci prin orășelul prost luminat, muiat de umezeală, în căutarea străzii Comandor Ionescu, iar cînd în fine o descoperi răsuflă ușurat, necazurile se terminaseră, trebuia doar să atingă numărul 28...

PATRUZECI ȘI OPT DE ORE MAI TÎRZIU FLĂCĂUL PAVE-lescu-Mingioacă-Țion ocupa loc modest, tot la fereastră, în trenul ce păresea leneș, nehotărît, gara S. și cîntărea cu ochi injectați de nesomn și alcool culmile dealurilor, ninse peste noapte, de o foarte pură albeață în luminișurile rotunde dintre păduri; foarte aproape de terasament, dintr-un punct unde n-ai fi bănuțit nimic, țîșniră doi iepuri în aceeași clipă și o vreme alergară paralel cu trenul.

Viața era frumoasă.

Viata era frumoasă, dar întîlnirea fusese un dezastru.

Firește, întîlnirea nu avusese loc.

„Vila“ generalului Baptiste nu era decît o cocioabă în care abia dacă se putea prăsi o familie de mîțe, un fel de baracă de scînduri, amintire nu prea veselă a unui lagăr de prizonieri, care, pustiu și lăsat în părăsire în ultimii ani, arsesese din temelii pe o zi de furtună și trăsnete, cu excepția „vilei“, mai izolată. În așa-zisă vilă adăposteau pe vremuri parte din gărzile lagărului.

Ajunșind la numărul 28 al străzii Comandor Ionescu, Flăcăul își frecă bine ochii, apoi aprinse o țigară și un fel de rînjat aproape dement îi inundă obrazul. Ar fi trebuit să se aștepte, el, om trecut prin de toate! Baraca era o jerpelitură cu geamurile întunecate ca orbitele unor morți bătrîni... înțepenit în dreptul ușiței, Flăcăul scăpără iarăși bricheta și la lumina iluzorie observă un maldăr de corespondență, plicuri, telegrame, ilustrate, avize ale

unor recomandate expres, toate adresate tov-ului Corneliu Cocuță, vîrîte de-a valma în crăpătura ușii sau pur și simplu lepădate în prag sau pe pervazul ferestrei, hîrtii triste și umede, unele cu litera aproape ștearsă de ploaie.

Evident, stăpînul lipsea de-acasă de-o bucată de vreme.

Gemînd de tristețe omenească Mingioacă întoarse prova către poartă, trase un fum lung ca să mai cîștige vreme, și deodată observă cu un frison că îl pîndește cineva... Generalul Baptiste ?

Din umbra gardului se desprinsese o vagă siluetă, Flăcăul gîndi că ar fi destul de amuzant ca tocmai el să fie atacat și jefuit. — Bună seara, tovarășe ! Căutați pe cineva ?

Vocea era a unuia cu gînduri mai mult pașnice, decît infame.

Insul înaintă și Flăcăul distinse un obraz neras de cîtăva vreme, vîrît într-un paltonaș uzat, sub care mai avea, după toate semnele doar pijama sau, în fine, ceea ce rămînea pe el cînd se culca. — Il caut pe gene... hm, hm ! Flăcăul scînteie cu țigara prin văzduh desenînd o elipsă ca de cometă. — îl caut pe dl. Cocuță...

— Eu sînt Vasco, se prezentă celălalt, sînt sîrb, am fost pe toate fronturile, am fost și partizan...

— Eu sînt Mingioacă-Țion, răspunse Flăcăul tușind fără să vrea. E interesant ce spuneți.

— Mai aveți o țigară ? întrebă Vasco.

— Cum să nu, destule, poftim! îi oferi pachetul, sîrbul extrase cu degete nesigure tubul de foiță albă cu tutun, Flăcăul manipulă bricheta și la lumina de o secundă examină înfățișarea celuiilalt. Omul avea o față slabă, foarte obosită, iar judecînd după ochi părea să fie și cu febră.

— Sînt vecin și prieten cu dl. Cocuță, noi doi am văzut războiul din apropiere, în toate amănuntele... el, știți, a fost dublura generalului Baptiste, și în dimineața bătăliei de la Coperstone el a fost cel care a dat sem...

— Știu, știu ! îl opri cu un accent de disperare Flăcăul, simțînd cum urcă în el, irezistibil, un val de lehamite. Toată lumea cunoaște prea bine isprăvile gene... d-lui Cocuță. Aveți cumva idee unde poate fi găsit în acest moment ?

Ghici prin întuneric privirea bănuitoare a sîrbului (dacă într-adevăr era sîrb, iar nu asirian !).

— Sînteti rude ?

— Cîtuși de puțin ! protestă Flăcăul. Un amic în trecere. Și nu cer nimic de la el, nici bani împrumut, nici găzduire...

— Bani împrumut de la dl. Cocuță, asta e bună !

Ambii scuturără țigările, încercînd să-și dezlipească tălpile din noroiul flasc. — Știți, reluă cu precauțiune Vasco, dl. Cocuță se ascunde de niște rubedenii care se pregătesc să-i năvălească pe cap dintr-un moment într-altul. Nu vrea să-i întâlnească, el zice că s-a plictisit de rude, prea-l bombardează cu scrisorile. În lipsa lui m-a rugat să-i păzesc vila, să nu se introducă niscaiva spărgători.

— Vila, mormăi Flăcăul.

— Da, aici toată lumea așa-i zice.

Flăcăul pricepu : „rudele“ de care se ferea Cocuță, erau supraviețuitoarii casei Isolda. Ce mascaradă ! Dar, în acest caz, de ce, de ce, acceptase ca întâlnirea să aibe loc la el, ba chiar, după cum reieșea din afirmațiile Măriei Cianoza, chiar el se oferise primul să găzduiască întâlnirea la „vilă“ !

Flăcăul căută o soluție. Totuși, dorea să dea ochi cu afurisitul de general. Măcar pentru a-i spune verde, în față, cam ce crede despre el.

— Cum spuneam, nu sînt rudă cu gene.... cu dl. Cocuță, și apoi, vedeți, sînt singur, sînt foarte singur, și nici măcar nu năvălesc, eu vreau numai să schimb două vorbe cu el și să-mi văz de drum.

Vasco păru că meditează. Înșurubă cu mare grijă mukul țigării în poartă. Deasupra lor norii se despicaseră, un vînt bătea, ploaia se oprișe.

Pe locul pustiu unde fusese altădată lagărul, băteau niște cîini.

— Dl. Cocuță poate fi găsit, în genere, „La Cal“.

— Atunci e simplu, făcu Flăcăul, foarte nedumerit.

— E cîrciuma secundă a cartierului, cea de bază e „La Friț“, acolo s-a găsit, sub dușumea, aparatură radio nemțească, de aici numele...

Și porni să relateze, dar Mingioacă-Țion îl întrerupse, plictisit peste măsură, ceru lămuriri asupra locului unde e ancorată cîrciuma „secundă“, porni într-acolo cu pași lungi, gîndindu-se că acest farseur bătrîn, Corneliu Cocuță umpluse desigur și aici tîrgul cu povestea sa neroadă despre bătlălia de la Coperstone... Generalul Baptiste — cel veritabil — care repurtase acolo o victorie de care atîrnă (pretind „istoricii“) soarta Europelor, era beat ca o pestelcă, adică mortal, în dimineața bătlăliei, așa că dl. Cocuță, care de doi ani îi slujea de „dubluură“, pentru inducerea în eroare a spionajului, contra spionajului și contra-contraspionajului, și pentru alte motive poate mai intime, dl. Cocuță deci, fusese nevoit el să dea semnalul declanșării celebrei bătlălii, despre care s-a compus o bibliografie uriașă, și chiar să conducă atacul în primele faze — desigur cele mai importante — fără ca vreunia să observe substituiriua!, pînă ce, către amiază, trezit de

medicul personal cu o cantitate de cofeină care ar fi făcut să turbeze și un cal, generalul veritabil, încă umflat de alcool, izbutise să ia frînele diviziilor în mîinile sale...

Narațiunea, expusă pe șoptite, cu inventivitate și anumit humor, presărată cu sumedenii de amănunte scandaloase (cum se îmbătase generalul în tovărășia a trei tîrfe și ce a făcut el cu ele...), făcuse furori, odinioară, înainte de război, la Tarchita ; de aici i se trăgea și porecla, acceptată cu plăcere. Ba, mai mult, pe fața lui cobora un surîs amar cînd i te adresai pe adevăratul nume : uite, nerecunoscătorii, cum uită, cît de repede, că eu le-am salvat destinul...

Pavelescu-Mingioacă-Țion își amintea de general ca de un bărbat nu tocmai tînăr, însă viguros, „un farseur în plină formă“, care în afară de bătălia de la Coperstone, mai putea scoate din mîneca sa largă sumedenie de povești. Marea lui pasiune însă rămînea istoria, mirosise el că aici poți zice orice, n-ai cum să fii contrazis, iar dacă te luai după spusele sale, ar fi trebuit să crezi că indirect, dar mai ales direct, luase parte și contribuisese la desfășurarea în bine a tuturor evenimentelor importante ale secolului.

Barbetele sale compacte „de general“, torsul gros, mersul îndesat, ochii mari, fulgeroși, sprîncenele fîroase, glasul bas, păreau anume adunate pentru a alcătui sechema-caricatură (dar de ce neapărat caricatură?) a unui fost comandant de oști; acum, în cîrciuma „La cal“, Flăcăul văzu un *bătrîn, abia-l recunosc*u !

Trecuseră ani ! Dar, parcă, nu mulți, la prima vedere...

Cocuță îl remarcă imediat din colțul său, avu o mișcare de spaimă ; dacă s-ar fi găsit în spatele lui ceva spațiu gol care să-l înghită, ar fi sărit într-acolo, dar Flăcăul care se aștepta la o asemenea reacție, se grăbi să-l asigure că e foarte singur, că în spatele său nu vine chiuind hoarda celorlalți, și că e dispus în genere să-i fie și complice, cu toate că e o adevărată porcărie să pui atîta lume pe drumuri, iar apoi să te ascunzi !

Generalul Baptiste se tîngui îndelung că nu ar avea nici o vină.

Bea rachiu ieftin și fuma mărășească de la mărășească.

Obrajii fleșcăiți, căzuți, tremurară pe cînd încerca să arunce toată vina asupra „bătrînei pisăloage, demente și duse în mintea copiilor“ (Flăcăul înțelese fără efort mintal că e vorba de Maria Cianoza), care-i scria că „ar fi o adevărată folie ca întîlnirea să aibă loc în colțul acela din extremul nord al țării, în țara de basme a Maramureșului, sub cerul acela de petală, neasemuit...“

— Ce cer, care cer, ai văzut cum arată cerul ăsta de petală, ai observat ce ploaie blestemată pică, atît ar mai lipsi să pice peste mine și

hoarda supraviețuitorilor casei Isolda, pusă în mișcare de mintea obsedatei bătrîne, ce fac cu ei ?, ei toți își închipuie, idioții, că am aici nu știu ce palat sau vilă — ai văzut ce vilă am !

— Păi d-ta, generale, zise Flăcăul luînd și el rachiul ca să mai prindă curaj, d-ta ai dat informații ample despre vilă...

Cocuță flutură strașnic din mîini, disculpîndu-se : — Păi, vezi, vezi, eu știu că afurisita de întîlnire se amîna de la an la an, și eram convins că se va tot amîna pînă în vecii vecilor, sau măcar pînă ce Doamna Cianoza, o să deie ortul popii (Asta cred că n-are să se întîmple niciodată, își șopti Mingioacă), așa că pînă acum, continuă generalul, totdeauna mi-am dat adeziunea ca pe un obol convenit și statornicit prin bulă papală, și am scris că merg, ba la Tarchita, ba în V., la David Bunea, sau la București, la Chera Simion, sau la Dunăre la Colosalu, sau mai știu eu unde, măcar că nici prin gînd nu-mi trecea, și cred că nimănuia nu îi trecea cu adevărat prin gînd să vină, așa, că atunci cînd a apucat-o pe scrîntită iar agitația, pentru întîlnirea din anul ăsta, și cînd în creierul ei sclerosat s-a instaurat tare convingerea că evenimentu trebuie neapărat să fie găzduit de mine, a început să întrebe, în mii de scrisori (de unde o fi avînd bănuți pentru timbre ?), ce condiții pentru găzduire pot oferi și pentru cîte persoane ? ! Cum să rezist, cu humorul meu recunoscut în lung și-n lat ? I-am descris vila pe care o stăpînesc sănătos, și în care încap oricîți nătărăi ar dori să vină la întîlnire. Speram că nu se vor găsi nătărăi, și cînd colo...

— Bea o-nghițitură, că te-neci, îl povățui Flăcăul, milos.

— Păi și-au pierdut mințile cu toții ? zbieră generalul, iar Mingioacă recunoscuse acum ceva din vechiul lui glas.

— Coboară c-un semiton vocea, generale... „Aburul rachiului naște monștri...” Nu, parcă nu sună tocmai așa.

— Ce ? Ce vorbești, Mingioacă ?

— Un vis, generale. Dar continuă-ți ideile.

— N-am idei. Dar ăia, de se pregătesc să vină la întîlnire, au idei și minți ? Cum de au crezut că am o vilă ? La fel de bine ar fi putut accepta că am ș-un castel ! Eu nu bănuiam, nici de frică, să crezi, că întîlnirea va reuși, ce era dacă se-amîna încă o dată, dar vezi și tu, e pe cale să reușească, poștașul deșartă zilnic tolba-n fața ușii mele, parcă n-ar mai avea cine primi scrisori în amărîtu ăsta de oraș, numai eu ! Dar nici nu le citesc, nu deschid plicurile să mă tai, știu ce vești îmi dau nerozii, în păr, că vin în ospetie cu cățel și purcel, cu bunică și nepot, și că abia așteaptă să mă revadă și să afle cum m-am instalat ! Ha, ha ! Băiete, să mai vină țuici ! urlă generalul Baptiste.

Flăcăul aprinse cu bricheta țigara lui și a sa.

Toți cei din birt urmăriră cu mare interes operațiunea delicată a izgonirii unui vagabond cherchelit care „nu voia să înțeleagă de vorbă bună“, apoi reluară conversațiile.

Glasul lui Cocuță se nălța, cel mai sonor. — Și uite așa, Flăcăule, zise el, cam împiedecat, fiindcă băuse binișor, mi-am închis baraca — vorba vine, am un lacăt pe care-l poți deschia și cu (...) — l-am rugat pe prietenul Vasco, săritor totdeauna, s-o păzească de orice fel de hoți, cu toate că numa sfîntu Xenofonte știe ce ar putea să prade de acolo, poate olița, și de atunci, ascunzîndu-mă de vizitatori, dorm prin tot felul de borte, unde apuc, iar ziua-mi fac veacul aici, unde am credit. Or să vină supraviețuitorii, și-or să plece, n-am treabă cu ei. Nu vreau să-i recunosc. Ce am avea de discutat ?

— Să le povestești cum a fost la Coperstone ! se hlizi Flăcăul.

Generalul nu-l luă în seamă, el urmă: — Pe ușa „vilei“ am prins un carton: îs plecat pentru cel puțin trei luni. Trag nădejde că nimeni nu are să m-aștepte atîta vreme, deși pentru scrîntita de Doamnă Cianoza care s-apropie de două sute de ani, trei luni nu-s decît o clipă !...

Flăcăul își masă fruntea, cercînd să-si amintească. — Stai, generale, Maria ta, eu n-am observat pe ușa „vilei“ nici urmă de carton...

— Omule, vorbești serios ? Dar ce ai văzut ?

— Maldăre, maldăre de plicuri, scrisori...

— Blestem ! L-o fi smuls vînturile...

Cocuță se scotoci prin buzunarele largi și lustruite ale hainei, și găsi cartonul cu pricina: uitase să-l așeze pe ușa. — Mă senilizez pe zi ce trece...

— În teribilă încurcătură ai intrat, generale, rosti cu o anumită blîndeță Pavelescu-Mingioacă-Țion, lăsînd să cadă pleoapele pe ochii lui melodramatici. S-a dus dracului baia caldă, gustărica savuroasă, băuturica fină, odihna binemeritată de cel puțin cîteva zile, așa cum plănuisem... Va trebui iarăși să apuc primul tren, și toate, toate ar fi bune, dacă nu mi s-ar face frică iarăși de der...

— Fă-mi un serviciu ! sughiță generalul. Du-te repede și acată pe ușa drăcia asta, cartonul, să știe toți cei ce sosesc că eu nu exist.

— Dar înfîlnirea e fixată abia peste trei zile !

— Așa e ! Dar îți închipui că nu se vor găsi deștepți, cam ca și tine, care să pice mai devreme, la o mică odihnă, în palatul generalului, în țara de basm a Maramureșului, sub un cer, hi, hi, ca o petală de trandafir ? Dar... există trandafir albastru ? Trebuie să existe, există orice...

Flăcăul, cuprins de o jenă, se decise să-l ajute pe general, în impasul

în care se afla, și cîteva minute mai târziu profilul lui nesigur se legăna pe strada Comandor Ionescu.

Conștiincios ca un cîine de pază, Vasco se ivi iar din bîrlogul său, îi ceru obișnuita țigaretă și puse și el umărul la delicata operație a fixării cartonașului pe ușa barăcii.

Isprăvind cu bine, Flăcăul șovăi.

Se plecă icnind și culese toată poșta sosită pe numele lui Cocuță, smulse din toate crăpăturile plicuri și telegrame și cu buzunarele doldora se înapoie „La Cal“.

Deșertă totul pe masă, generalul se îngrozi, apoi se înfurie.

Flăcăul zise taci, generale, și se apucă să sorteze poșta, conștiincios.

ADRIAN OPRITĂ — COLOSALU, NAVA „COSIMA“, GALAȚI, către Corneliu Cocuță, Comandor Ionescu, vila nr. 28, orașul S., telegramă: treburi de mare urgență rețin la bord, sufăr ca nu pot veni, regrete enorme, doresc petrecere bună, Colosalu.

— Uite unu de care am cam scăpat, se înveseli generalul.

— Stai puțin, îl opri Flăcăul, strigă peste umăr încă un rînd, garcon, și deschise un plic. Hrrr, Hrrrrr, hrrrr... — Ce, hrrr, hrrr, hrrrr ? se enervă generalul, suflîndu-i fumu-n nas. Citește ce zice !

— Cînd zice ceva esențial, citesc, nu răcni ! Așa... Epistola e din partea Deliei... Ea cere scuze, dl. Coruțan e bolnav, cu toții se află la căpățîiul lui, le pare rău, nu vor participa la întîlnire...

— Dintr-un foc am scăpat și de familia Coruțan, își frecă palmele generalul.

Telegramă, Sorin Beleuță (Cocoșatul), către Corneliu Cocuță, la vila sa: reținut operație Importantă pentru viitorul meu, regret...

Urmau alte teancuri cu scuze și făgăduinți că la anul nu vor lipsi de la întîlnire, însă acum...

Generalul Baptiste întinerise !

Flăcăul deschise un plic voluminos. Dragul, dragul meu general, îmbătrînesc! Deși mai am destui ani pînă să fac suta (Da, pe dracu, încă acum o sută de ani, a împlinit două sute, pe muchie ! mîrîi dl. Cocuță), memoria mă cam părăsește și mărturisesc cu multă jenă că aproape ți-am uitat figura, oare te-as recunoaște ? De aceea sînt tare nerăbdătoare să te văd! (Generalul : cuuum ?)

Dar, să procedez metodic, mai întîi cu noutățile rele : întîlnirea, vai,

se amână iar ! Majoritatea invitațiilor sînt reținuți de treburi presante, am justificarea bună a fiecăruia. Ritmul ăsta modern al vieții ne cam strînge de gît, vai de noi ! Deci, cum am mai zis, întîlnirea se amână cu încă un an... (Generalul abia-și stăpîni uralele, însă Flăcăul zise taci și așteaptă, nu te grăbi cu bucuriile, eu simt că urmează bomba, cred că nici nu bănuiești ce capcană se ascunde în începutul ăsta de scrisoare !)

Și acum, ca să termin cu știrile triste, urma Maria Cianoza, te anunț că a murit cățelul meu Marcel XI, dar în schimb am acum o pisicuță, Marcela XII...

Noutăți bune: a murit și comisarul Bindău, periculosul dușman al Flăcăului Pavelescu-Mingioacă, și să vezi între cine și cine a fost îngropat!... Dar despre asta, mai jos. Și acum, noutatea cea mai mare și mai bună : văzînd că ceilalți supraviețuitori ai casei Isolda nu au vreme, eu care dispun de spații mai libere în existență, m-am decis să abuzez de ospitalitatea ta și am să-ți pic în vilă exact la data stabilită pentru întîlnire, ori poate cu o zi sau două mai devreme. În felul acesta va avea loc măcar o întîlnire între cei mai bătrîni...

Să mai punem lumea la cale, ca odinioară, generale.

Vreau să cunosc țara de basm a Maramureșului, cu neasemuitu-i cer !

O, nu te bucura prea tare, generalul meu, n-ai să mă poți reține cu nici un preț, mai mult de două trei săptămîni, abia am obținut acest răgaz de la Angel și Margareta care fără mine se vor simți cu totul singuri pe lume, și mă întreb cum se vor descurca...

Deranj deosebit nu intenționez a-ți face, mă voi mulțumi cu o singură odaie, nu vreau să te strîmtorez, știu că tu, ca burlac bătrîn, ai nevoie de spațiul întregii vile, totuși te rog ca pentru ziua sosirii mele, pe care o voi anunța prin telegramă, să pui servitorii să facă focul mare în camera ce mi-o pui la dispoziție.

Dacă ferestrele dau către miază-zi sau răsărit, e bine.

Nu te agita, nu am pretenții de nici un fel, sînt sănătoasă și vînjoasă, mulțumesc lui Dumnezeu, totuși niște sticle cu apă fierbinte, sau cărămizi calde, învelite în prosoape moi, n-ar strica nimănui, nici măcar mie. Temperatura apei sau a cărămizilor să nu fie peste șaiszeci de grade. Sper că ai tot felul de ceaiuri în casă, nu că n-aș putea bea din cel obișnuit, gruzin, dar aici la verii mei, care-s niște maniaci, m-am obișnuit și eu cu poșircile astea din măceș, coadă de vișină, sunătoare, flori de tei, mentă, toate acestea desigur nu-ți lipsesc din casă, iar dacă da, trimite neîntîrziat servitorul la farmacie, știi, de la o anumită etate ceaiurile „combinat“ nu pot să facă decît bine.

Alte pretenții nu am.

Desigur, plapomei de lână, îi prefer cea de bumbac, adică invers, iartă-mă, iar ambelor le prefer o dună...

Pernele să nu fie prea moi, știi, se urcă sîngele la cap, iar locul lui nu e acolo. Dar unde o fi locul lui, nu știu. Dar, cine stie ?

Ca mîncare mă voi adapta întrutotul regimului tău, din care nu mă îndoiesc că face parte și pește, carnea de pui, brînzeturile nefermentate, fructele uscate, și compoturile făcute din ele, ciorbițele necondimentate, cu zarzavaturi proaspete, etc.

Nu-ți voi cere să te ocupi de mine în mod special, vom face doar unele lungi plimbări prin ținutul acela minunat, a cărui istorie sper că ți-e deja familiară, și pe care ai să mi-o prezinți și mie, bineînțeles pe scurt. Istoria e marea ta pasiune, ai și participat de altfel la făurirea ei (în punctul acesta Fl. începu să se întrebe dacă nu cumva Maria Cianoza îl ia pe general în balon), dar sper că n-o să ai intenția de a mă strivi cu erudiția ta.

Vom avea multe de discutat, poate-i vom putea ajuta și pe copiii ăia, Delia, Chera Simion și Ben, să se descurce în povestea lor, care e mult încurcată...

Să nu uit, ai termometru în casă ? Eu îmi iau temperatura dimineța și seara, nu că aș fi bolnavă, dar nu trebuie să ne neglijăm.

Sper ca în cursul șederii mele să deprinzi unele obiceiuri folositoare, pe care, ca burlac, n-ai avut firește cum să ți le însușești... Sper că în cele trei săptămîni — să zicem patru, deși nu știu cum vor accepta Angel și Margareta — să-ți desăvîrșesc în bine educația, dragul meu general...

ÎN VREME CE VAGONUL SE CUTREMURA PE MARGINEA nopții, însingurat în colțul său Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Țion zîmbi, amintindu-și ce față de om suferind avea Corneliu Cocuță la terminarea plăcutei lecturi, efectuată de el cu mimica și intonațiile necesare.

Scrisoarea Mariei Cianoza era lungă, stabila milimetric parametrul existenței ei în cele trei, „maximum“ patru săptămîni, sub cerul de petală al Maramureșului.

Aș fi preferat, a zis, aproape horcîind, generalul Baptiste, să pice peste mine hoarda întregă a supraviețuitorilor, cu nepoți urmași și pisici-Marcele, și căței-Marcei, decît baba nebună, singură...

Mîna lui bătrînă, cu pielea sfarojită, înaintă ca un crab asfixiat pe fața de masă pătată, extrase o țigaretă, Flăcăul îi dădu foc. — Ce fac, trebuie să

mai ajuți !

Îmbibați de rachiu, plecară la „vila“ generalului. O, generale, generale, tot mormăia Flăcăul, nici vila ta nu e vilă, nici tu nu ești general, nici pe mine nu mă cheamă Țion (dar de fapt, cum?!...), și nimic nu e așa cum s-ar părea că e... „Minciuna generalului naște monștri...”

— Care minciună ?

— Ei, e un dicton, numai că e altfel...

Se zvîrcoli în pat toată noaptea, de oroarea ploșnitelor.

Bine, bine, Mingioacă, dar pe la pușcării... ?

Pe la pușcării, generale, nu-s ploșnițe. Ce-s proaste să stea acolo ? Crezi că ele nu preferă libertatea ?

Înseamnă că acolo e un rai...

Ești un prost generale, taci. „Prostia generalului naște monștri...”

În zori se sfătuiră, deciseră să-i trimită Mariei Cianoza depeșă categorică, regret, Doamnă, afaceri importante de care depinde Europa Centrală ca și celelalte părți ale Europei, îmi recheamă urgentissim prezența la Viena, contramandați călătoria, cînd — abia se luminase de ziuă — fu adusă o telegramă fulger.

— Prea tîrziu, bătrîna sosește ! urlă Cocuță. Pavelescu-Țion, cu vinele umflate pe tîmplă și simțind în el o imensă greață de a trăi mai departe, după băutura multă din ajun, desfăcu încetișor telegrama ; ce porcărie, gîndea, privindu-și degetele tremurătoare de bețivan, am făcut-o lată ! Ca și cum nu aș ști că cinstita meserie nu-mi permite să comit exagerări !

— Dar citește odată ! vociferă generalul, spre groaza poștalionului ce venise cu bicicleta și pe care Cocuță-l reținuse pentru orice eventualitate ; poate mai era vreme să dea o contra-telegramă !

Ambii, și generalul, și Flăcăul, se aflau sumar îmbrăcați, în indispensabili, ultimul cu părul valvoi, iar primul cu chelia vilvoi, și săriseră din paturile metalice drese cu sîrme pe la încheieturi, acoperite cu pături sub care transpiraseră mai demult trăpași roibi și iepe focoase. Cu asta se mai consolase Mingioacă-Țion, că, poate mirosul de cal alungă din preajmă *cimex lectularia*. (Numele ploșniților, în ostrogotă.)

Poate că aici fu al doilea semn al bolii Flăcăului.

El vîrî sub ochi telegrama blestemată, apoi o îndepărtă puțin.

— Ce e ? răcni Baptiste.

Poștașul, iarăși, mai mai s-o ia la goană.

Flăcăul, cuprins de-o stranie senzație, un fel de amețală complexă, un fel de destrămare, apropiere de frunte hîrtia, ciudat, literele se prefăceau

într-un fel de pureci care o zbugheau în toate direcțiile într-un vârtej dement — tot alcoolul e de vină, gîndi el. Strînse pleoapele tare, vederea i se clarifică brusc, citi :

Cumplit disperată, guturai țintuiește casă, amîn călătoria cinci zile.

Cocuță-Baptiste strecură laba sub pat, găsi sticla, turnă, pentru toți. După al doilea rînd, dictă poștașului îngrozit contra-telegrama : „Amînă *definitiv*, mut din oraș, pusi !“

Mai băură, apoi îl puse pe Flăcău să împingă niște mărunțiș poștașului, pentru ca nu cumva să uite să expedieze răspunsul.

De altfel generalul avea să-i ia „cu împrumut“ Flăcăului, toți banii, pînă la ultimul sfanț. În ciuda propriei sale voințe, sedus de general care nu mai putea de veselie că ieșise cu fața curată, Flăcăul chefuisese iar și iar, și acum, în vagon, se simțea ca un viezure stors, și pe deasupra mai era și lefter.

Și-i veni un gînd ciudat.

Și anume, el își zise cu mare tristețe că marele adept al întîlnirilor nu era Bătrîna Doamnă din Tarchita, ci el, care nu lipsise la niciuna. Și luase plasă de fiecare dată. Dar de-acu nainte — se învață minte !

BENIAMIN COSMA INTRĂ ÎN COMPARTIMENT FĂRĂ SĂ salute, examină cu ostilitate netă mutrele de acolo, puse, sau mai bine zis aruncă ruksacul sus în plasă, luă loc, fără să întrebe dacă e liber.

Pînă la plecarea trenului fumă două-trei țigări, fără să ceară permisiunea. Rămase neclintit minute lungi, doar mîna cu țigara i se mișca, ridicîndu-se la buze, pentru a coborî iar între genunchi, atîrnînd. Cînd expira, elimina fumul cu putere, iar fumul, în trombă albăstruie, se lipea de obraji și nasul unei doamne care se strîmba de oroare.

În compartiment era foarte cald, însă nu observă, deși sub bluza grosolană din pînză de cort — haină de „cutremurolog“ — purta un pulovăr alb din fir gros de „țigările“, cu guler înalt, rotund, ce i se mula pe gît.

După ce-i afumă bine pe cei din compartiment ieși pe culoar, împinse la o parte un milițian și-un unchies și-și făcu loc la fereastră, o trase jos.

Ninsoarea contenise. Orizontul se curba amețitor.

Lăsase totul baltă pe neașteptate, pentru a da o fugă la București. Erau de clarificat lucruri... Delia îl găsise cu mare greutate: întîi și-ntîi, la direcția seismologică din O. cînd ea zise că dorește să-l întîlnească pe

„cutremurologul“ Beniamin Cosma, cei de-acolo căscură ochii cîț cepele și voră să cheme medicul sau eventual securitatea. Se lămură greu.

Echipa tovarășului Cosma, explică în cele din urmă, își fixase, ultima tabără la Iezeru Ursului, punct greu accesibil, spre care nu curgea nici calea ferată, nici ruta autobuzelor; nu face nimic, a răspuns Delia Coruțan, nu m-am intimidat eu de *imposibilități* mai mari, mă descurc, ajung eu acolo chiar dacă locul cu pricina ar lua-o din... loc, am obținut izbânzi și mai dificile...

Cei de la direcție încercă și făcură tentative s-o cerceteze, cam ce e cu ea — fiindcă era mult ispititoare — e soție, sau vreo „legătură“, dar după ce obținuse ce dorea, Delia nu-i mai luă în seamă, deși o invitară și la restaurant, și la un vece public din oras — secția femeii — dădu jos fusta și trase repede pe fese pantalonii din pînă aspră, zgrunțuroasă, de n-o mai recunosc femeia îngrijitoare care lua taxa, cînd iese schimbată.

Se consultă cu șoferi și căruțași,ăștia erau bucuroși să dea lămuriri, chiar prea multe, așteptă la *Rata* o cursă care s-o ducă pînă-n satul Chiești, iar țărani ce așteptau și ei beliră ochii de zor la fundul muieresc în vesmînt viril, fiindcă pe atunci pantalonul nu prea intrase încă în modă la fete.

După spusele Deliei — însă Ben nu era dispus să creadă chiar totul — de aici aventurile se ținuseră lanț — trenul se opri pe neașteptate — ba nu, asta mai nainte, nici un tren nu pornește din Chiești. Doar căruțe și pietoni...

În orice caz, pe înserate, în plină toamnă, fiindcă toamnă era, mai exact un fel de început, între august și septembrie cînd frunza pălește în galbin dulce, Delia răsărise ca o nălucă, într-atît de neverosimilă apărea ivirea ei, printre corturile „cutremurologilor“.

Însă Ben nu-și pierdu cumpătul.

Niciodată nu și-l pierdea, dacă nu din alt motiv, măcar din pricină că numele lui fatidic de *pistolero* cu sînge rece și privire de ghiață, îl obliga la rezervă și calmitate, Ben, deci, remarcînd-o, zise doar trei cuvinte, cu glas egal: *a, tu erai?* ca și cum ea plecase doar de zece minute să aducă apă de la izvor (mai corect ar fi fost: *a, tu ești ?*), iar apoi, întorcînd capul către unul din „cutremurologi“ îi strigase să acopere ceva, sau să descopere, mai întîi să curețe, și să ungă unul din aparatele lor afurisite, iar apoi să-l acopere (sau să-l descopere); ceilalți „cutremurologi“ care se iviseră de prin corturi, sau poate din vizuine, sau din alte locuri, precum pomii cu scorbura, ca viezurii, să caște ochii la ea — prima femeie în pantaloni care

călca ținutul ! — fură trimiși cu politeță la dracu, și plecară iute într-acolo, convinși.

Ben o invită la cortul său cu un gest măreț de Rudolf Valentino pe cînd era șeik, și prepară, la spirtieră o cafea bună.

Îi arată mai tîrziu instalațiile de primprejur: uite, ăsta e un *cutremurograf* care ne semnalează legănările scoarței pămîntești în America de Sud și Zanzibarul de est, în zilele de miercuri, vineri și luni...

— Pricep...Dar ăsta ce e ?

— Tot un *cutremurograf*, însă pentru celelalte zile, duminică, marți, joi și sîmbătă, aparatele lucrează cu schimbul, totul e bine organizat la noi, ai să constăți, chiar și servitul mesei. Toate aparatele noastre, cîte le vezi primprejur, sînt *cutremurografe*, noi numai cu așa ceva lucrăm, cu mici diferențieri. Ultimul pe dreapta, cel în jurul căruia se-nvîrt cîtiva, ne semnalează strănuturile mai violente ale căpeteniilor de canibali din arhipelagul...

Și deodată pe Delia o cuprinseră furiile !

— Deci, nu vrei să vorbești serios cu mine ? !

— La ce bun aș vorbi ? Totuși Ben începuse s-o privească ceva mai atent. Adăugă: Ție nu-ți pasă de „cutremurologie“.

— Așa e, se scutură Delia, încă în transă, mie-mi pasă doar de tine !

— Să lăsăm vorbele.

— Dar cum să vorbim? Prin semne? De ce taci? Nu mă întrebi de ce am venit, pînă aici, la mama dracului?

— Dacă ți-ai dat osteneala să vii, tot ai să-mi spui, chiar fără să insist.

— Logic. Chiar prea logic. Seara șezură în jurul focului împreună cu toți „cutremurologii“, Delia nu-și dădu seama dacă ei erau șapte, opt, sau nouă? Băură ceva, fripseră slănini, sorbiră ceaiuri, apoi mai destupară o sticlă cu vin „în cinstea distinsei vizitatoare“, și se putea spune că înșii, după prima curiozitate, mai mult un fel de ațîțare firească, se purtară destul de normal cu ea, deși, cînd Ben spuse, ca în treacăt unuia din ei Petre ia-ți boarfele din cortul meu, în locul tău va dormi fata, focul luminează pe fața fiecăruia rînjete clare, și-l invidiară de zor pe șef.

În cort, Delia, făcîndu-se comodă: am venit să te anunț că mă mărit cu Chera Simion.

Ben : ah, la ce bun atîta osteneală, să bați un drum imposibil pentru...

Delia : *am venit să-ți cer voie!*

Ben : îți dau voie. Dormim sub aceleași pături?

Delia : evident.

Ben : ah, ah, asta este ofranda ce mi se cuvine ?

Delia : evident.

Ben : în asemenea cazuri *se refuză*, nu e așa ?

Delia : n-am mai trecut prin *asemenea cazuri*. Nu știu cum se procedează.

Ben : ei bine, eu n-am să refuz !

Și o iubi pe salteaua tare.

OSTENITĂ ȘI FOARTE EMOȚIONATĂ DE PERSPECTIVA revederii, fiindcă-l iubea mult pe Ben, în ajun Delia aproape nu înregistrase peisajul ; acesta i se deschise a doua zi în zori.

Deșteptarea „cutremurologilor“ se efectua la șase, cînd se repezeau ca tîmpiții la aparate. Delia se trezi în cort singură, Ben dispăruse. În cort era o dezordine colosală, cît poate fi pe un spațiu infim, dar așa era totdeauna împrejurul ei. Tot felul de obiecte se găseau exact în locul unde n-ar fi trebuit să se afle. Se strecură la repezeală în pantalonii ei aspri și răsări în gura cortului, izbită de răcoare și lumină.

„Cutremurologii“ se agitau pe platou.

— De ce tot scormoniți prin locul ăsta? se răsti Delia la ei, simțindu-se înțepată de priviri evident insinuante. Vreți să ridicați niște construcții șubrede aici ?

— Poftim logică! se distră Ben. Izvorul e sub coasta dealului, spală-te, la dejun avem lapte de capră, pâine cu halva de calitate a treia. Delia rămase cu ei cîteva zile, iar cînd declară că a venit timpul să plece, Ben n-o reținu, nu insistă. Mai mult o rugară ceilalți „cutremurologi“ să nu-i părăsească așa de curînd, însă șeful lor îi trimise la dracu, iar ei și de astădată porniră în direcția indicată, ascultători.

La urma urmelor, își zicea Ben, ea pleacă să se mărite cu Chera Simion, care a cerut-o, oficial. „Cutremurologul“ bănuia că Delia nu-l iubește, ci îl admiră, dar, toantă ca orice femeie, confundă sentimentele. Il admiră pentru marea, îndîrjită lui seriozitate, pentru aplicația gravă cu care le făcea pe toate, datorită căreia, printre altele, făcea pași mari în carieră. Nu e puțin lucru să avansezi datorită unor merite reale, seriozității, studiului, în vreme ce destui progresează prin unelte demagogice, luare deasă de cuvînt pe la ședințe cu repetarea la infinit a unor lucruri bine știute. Ce să-i faci... repetăm la infinit că sîntem mai buni, mai tari, mai progresiști... Ar trebui mai multe fapte, în loc de cuvinte... Cuvinte, cuvinte... !

Delia e o fantezistă, se va simți bine alături de Chera Simion, care e atît de stabil pe picioarele sale, deși pare nătîng, asta o să-i dea și ei stabilitate — cum mă amăgesc, semidoct mediocru și capră ce sînt, în fond îmi adie a ciudă, din dreapta sau din stîngă, nu știu; i-aș fi putut zice (ea doar atît aștepta): stai cu mine. Deși, nu, nici asta nu e o soluție, în primul rînd eu nu pot suporta nevastă *permanentă*, iar apoi un „cutremurolog“ nu poate fi soț, fiindcă asta sînt, „cutremurolog“, asta doresc să rămîn pînă ce voi muri de barbă sură, nu vreau iar la centru, printre împuțiți, în biroul ce pute a urină, printre hahalere care urlă mereu în favoarea muncii „de teren“, dar cînd să-și scoată personal nasul pe cîmp, aduc certificate, ei, ei!... Nu... adică da, eu sînt cel care va rămîne „pe teren“, n-am nevoie de...

Și mai e un lucru pentru care Delia-l admiră mult, în secret însă, pe acest slăbănog Chera Simion: pentru anul patruzeci și patru, sau, diavolul mai poate ști, patruzeci și cinci, la vîrstă de nouăsprezece sau douăzeci de ani el a fost, culmea culmilor, partizan... Ei nu, asta e prea de tot! Chera Simion în persoană neagă și se scutură de povestea cu partizanatul, ca de o boală de piele incurabilă...

Și nici Ben nu poate lua povestea în serios! Și totuși! Chiar dacă a fost la partizani, ceea ce sună ca un banc spus de un buldog pisicii de pe gard, n-a tras foloase din calitatea de „ilegalist“. Cine poate ști adevărul ? !

Chera Simion l-a împușcat pe comandantul grupării! Pare formidabil! Dar, în acest caz e vorba de trădare, super-trădare, super-asasinat, el ar fi trebuit pus la zid, nu o dată ci de șapte ori, sau condamnat la cîteva vieți de detenție, însă a urmat un fel de reabilitare, sau cam așa ceva. Cînd esti reabilitat, înseamnă că ai fost vinovat „mai puțin“ sau de loc, sau care e logica ?

Înapoi în munți, scrișni Ben. Vivat „cutremurologia“! Ce caut eu la „centru“? La naiba cu prefăcuții, cu demiurgii, la naiba cu istoriile de partizani — n-am fost partizan — și la naiba cu mutra ta de victimă, Chera Simion, o, tu, prea fericit soț al Deliei. Marea iubire ți s-a realizat. Toate dorințele ți le-ai împlinit, de-acum nainte nu mai ai la ce năzui, te așteaptă numai coborișul...

Bărbos, cu greul ruksac în spate, Beniamin Cosma îl cam sperie pe tovarășul de la informații de la ministerul energiei.

Zise că dorește să vorbească cu directorul adjunct Chera Simion. E așteptat? întrebă tovarășul. Firește, scupă Ben, minciuna nevinovată.

Funcționarul mînuiește telefonul, peste un minut îi comunică: tovarășul director adjunct Chera Simion se află în ședință. — Nici nu mă așteptam să fie astfel, se înverzi Ben. Și insistă: să fie scos, să i se comunice că îl caută

tovarășul Cosma, Beniamin Cosma, seismologul, urgent, într-o afacere care...

După un răstimp Ben fu invitat să lase bagajul acolo, apoi i se indică un număr de cameră și etajul, acolo secretara îl introduse cu mască indiferentă pe figură în biroul directorului adjunct, rugându-l să aștepte „numai o clipă“.

Ben, hirsut și viril în vechea bluză de „cutremurolog“, plimbă o privire indiferentă prin cabinetul spațios cît trei apartamente la un loc, cu birou cochet, prea „burghez“, cu masă lungă, lucioasă, de puteai patina pe ea, în jurul căreia directorul adjunct ținea fără îndoială ședințe „restrînse, cu colaboratorii apropiați“, aprinse o țigară, mîna îi tremură, era totuși nervos...

— Hei! Ben! Nu mă așteptam să te văd azi!

Rostul aceluia *azi*, Ben nu-l pricepu. Chera Simion intrase pe nesimțite, el care nu avea nimic felin, nimic mlădios, și pînă ce „cutremurologul“ se apucă să răspundă, celălalt înaintă repede, ciudat de repede, parcă s-ar fi rostogolit, se aplecă și luă foc de la țigara aprinsă mai nainte de Ben.

Un gest tactic, trecu prin mintea acestuia: vrea să mă simt la largul meu, sau să mă intimideze ?

Abia după ce trase primul fum, Chera Simion întinse mîna, privind calm fața vechiului rival, și și mai vechiului amic. Ben i-o dădu, neridicîndu-se de pe scaun, ostentativ. Față de ultima lor întîlnire, cînd Chera Simion îi păruse excesiv de nervos, emotiv, fapt pentru care îl cam disprețuisese, acum, deși de o paloare excesivă, arăta sigur de sine, cu toate că în spatele ochelarilor groși strălucea aceeași veșnică uluire ce-i deruta pe toți cei care-l întîlneau prima oară. Chera Simion se instalează pe fotoliul de piele de partea cealaltă a mesei, îndreptîndu-și ochelarii și aranjîndu-și părul ce-i cădea mereu pe frunte, moale, cam rărit sau obosit.

— Căfea? — Nu! disprețui Ben propunerea. — Ceva tare? — Ceva tare, da!

Sună secretara, dădu poruncile, amîndoi fumară, știu pentru ce ai venit Ben, din cauza Deliei, spuse Chera Simion, deși nu-i stătea-n obicei să intre brusc în subiect. Dezbracă-te, Ben, aici e cald, urmă, privind (oare cu un fel de invidie?) bluza roasă, pătată, a celuiilalt.

Ben se ridică, trase încet bluza, cu mișcări prelungite, poate semn că se afla oarecum în dificultate. Rămase în pulovărul alb care-i venea bine, îi scotea în evidență silueta, umerii largi.

— Vreau să știu, v-ati căsătorit? întrebă pîna la urmă Ben.

Directorul adjunct se întinse peste masă ca să-i împingă mai aproape scrumiera. Ben îl fulgeră cu ochii. Il clătina tăria „tactică“ a lui Chera Simion, se vede că ultimul timp învățase cum să se stăpânească și cum să-și domine interlocutorii. Normal ar fi fost ca întrebarea pusă să provoace transpirația frunții și agitația necontrolată a degetelor.

Chera Simion vorbi : — Stiu că...

Ben se înecă în fumul țigării, asta nu i se întâmpla niciodată, tuși furios pînă-i dădură lacrimile... Și-n vreme ce se chinuia, îi dădu prin minte că directorul adjunct se poartă *atît de bine* poate din cauză că presimțise venirea sa și se pregătise *special* pentru confruntare. Ajutat și de... Delia ! :

— Știu că Delia a fost la tine, reluu încet, politicos, după ce tusea lui Ben se istovi și-și uscă lacrimile. Știu că Delia ți-a cerut aprobarea ca să se poată căsători cu mine. Stiu că ți-ai dat-o. Mulțumesc, Ben !

Vorbise ca și cum ar fi încercat, din delicatețe, să prevină mărturisirea brutală a celuiilalt în legătură cu voiajul Deliei, întorcînd totul în favoarea ei, ca și cum ar fi fost normal să facă acea călătorie; în favoarea ei și oarecum, a sa...

— Drăcia dracului, nu se abținu Ben, încă sufocat, nu-mi dau seama dacă vorbesc cu o momîie, sau un om. Știi, știi, știi totul. Există ceva ce să nu știi? Cunoști cam cît timp a rămas Delia acolo cu mine ?

Privirea lui Chera Simion se înegri, vocea păstră tonul. — A rămas cu tine, acolo, mai multe zile și știu... ce înseamnă asta. Știu în ce fel ți-a cerut voie să se mărite cu mine. Nu are nici o importanță.

— Dar ce are importanță ? aproape că sări Ben.

— Ben, te comporți ca un dobitoc, șopti Chera Simion. Ai fi putut s-o reții pe Delia cu tine, știu și asta, luptele dintre noi le-ai cîștigat totdeauna tu. De ce n-ai făcut-o? De ce nu i-ai spus Deliei să rămînă ?

— Te întreb încăodată Chera, Chera Simion : v-ați căsătorit, cînd ?

— Nu ne-am căsătorit.

— De cînd *i-am dat permisiunea*, au trecut luni de zile. De ce nu v-ați folosit de... permisiunea mea? De ce ?

Chera Simion păru că-și amintește abia atunci de paharele umplute jumate de oră mai nainte de secretara blondă cu picioare de femeie fatală, pahare de care nu se-atinseră. — Vrei să bei cu mine coniacul... păcii ?

— Al păcii, sau al războiului, trebuie supt! Ben rase dintr-o înghițitură băutura. — Uite cum stau lucrurile, silabisi parcă din abecedar Chera Simion, turnînd iar. Deci, uite cum stau, sau cum stăteau...

— Ce interesant! rînji lupește Ben. Despre ce vorbim noi de fapt?

— Despre Delia. Ea a rămas la mine o vreme, apoi s-a întors în satul

unde e învățătoare. Pe scurt, e așa. Mai pe larg, e altfel. Dar cum, nu știu, mi-e imposibil să știu.

Ochii lui Chera Simion licăreau mai uluiți ca oricînd.

Lui Ben îi veni să mîrîie: frumos, frumos, oh! Delia, iarăși la directorul George care te snopește...

Dar nu mîrîi, ci zise :

— Nu pricep, vă căsătoriți, sau nu, iar dacă proiectul a căzut, la ce bun cercul, de ce a trebuit să-mi ceară aprobarea ? Ben azvîrli chiștocul țigării undeva în largul cabinetului, c-un bobîrnac, în clipa cînd secretara, sunată de directorul adjunct, își făcuse intrarea. Ea observă stupefiată mucusul fumegînd pe colțul covorului persian, se repezi, îl culese, ieși fără să scoată un cuvînt.

— Hm, hm, tuși Chera Simion, nu te știam atît de mare amator de *situații limpezi* ! Și ce e dacă ți-ai dat înaltul consimțămînt?, asta ne obligă, pe Delia și pe mine, să ne căsătorim? De altfel poate că ea ți-a cerut aprobarea doar în glumă.

— În glumă! Mai ai țigări ?

— De altfel — din momentul acesta glasul lui Chera Simion, ca și întreaga sa atitudine, fură șovăielnice, fapt pe care Ben îl remarcă imediat — de altfel, Delia, ca și mine, dorim să mai treacă un timp. Ne vom căsători după ce Delia rezolvă unele mici amănunte.

Ben fuma și bea coniac. — Ce înțelege prin *unele mici amănunte* ?

— Ar trebui dragă Beniamin Cosma, să pui altfel întrebarea : ce înțelege Delia prin unele mici amănunte ? Eu nu pot să-ți răspund, fiindcă nu știu. N-am întrebat-o. Dacă o întrebam, tot nu-mi spunea, sau trăgea un *mensonge*, dacă-ți mai amintești de lecțiile de franceză ale d-lui Șova. Eu — dacă mai ești în stare să pricepi ce spun, după ce mi-ai băut tot coniacul — sînt gata să mă căsătoresc cu ea oricînd. Însă nu vreau s-o grăbesc...

Ben medita cu ceafa rezemată de spătarul fotoliului. În mintea lui tabloul se întregise: Delia Corușan îl admiră pe Chera Simion, mai mult decît îl iubește, iar lui Chera Simion, la fel, îi e mai mult milă de ea, cît privește dragostea, lucrul e discutabil, puțin probabil că un limfatic e capabil de pasiuni, el ar vrea s-o strîngă de pe drumuri, să-i facă un bine, să-i ofere un cămin, sau mai bine zis un port permanent... E generos! Da, și nici nu cunoaște gelozia pe cît se pare, nu-i pasă de felul în care Delia solicitase „aprobarea“ pentru mărițiș... Sau se preface, e atît de tare, acest om slab, că se poate preface atît de bine ?

Ben simți cum începe să-i atîrne capul.

Vuiiau acolo tot felul de sunete. Toată oboseala drumului, a ultimelor

eforturi, îl apăsă ca plumbul.

— Ce e cu tine? întrebă Chera Simion, și Ben văzu foarte aproape zîmbetul lui, timid de data asta, stîngaci, infantil.

Abia se stăpîni să nu trimită un pumn în acest zîmbet !

DELIA RĂSĂRISE LA UȘA LUI ÎNTR-O SEARĂ: GATA AM venit să ne căsătorim, pot face o baie caldă ?

— Delia? Tu?

Zăpăcit, el începu să-și aranjeze părul, să-și caute ochelarii, să-și încheie nădragii de la pijama, ce stai ca o momîie, Chera Simion?, m-ai cerut de nevastă sau nu, sau altcineva face în locul tău corespondența ? Poftește-mă în casă !

O urmă. Trecînd pe lîngă palmier, Delia se feri, în schimb Chera Simion primi peste obraz o labă, de zbură într-o parte. Delia se răsturnă de rîs. Cînd ieși din baie înfășurată în prosoape care din cînd în cînd cădeau, dezvelindu-i ba coapsele, ba pieptul (erau simple accidente, iar nu manevre de ispitire, dacă Delia ar fi urmărit așa ceva, ar fi umblat pur și simplu goală), examinează cu ochi critic merindele, sticlele ce le înșirase el pe masă și se apucă iute să aranjeze totul altfel, și cu această ocazie, prosoapele făcînd mereu șotii, văzu pe rînd fiecare centimetru pătrat al pielii ei, iar în vreme ce mîncară, ea rămase de cîteva ori cu sîinii goi, frumoși, ridicați, iar nu căzuți, dar pe semne nu pietroși așa cum îi descriu autorii ce nu s-au atins în viața lor de femei, ci catifelați, moi la pipăit, elastici. Să ne ferească sfîntul de femei cu sîni pietroși. Ni s-ar găuri pieptul în două locuri, sau am avea mereu vînătăi!

Chera Simion avea locuință spațioasă pentru un burlac, două camere, hol încăpător, dependințe în care încăpeai, la etajul cinci, în plin centru. Delia, ca o nimfă ieși în balcon înfășurată în prosoape, fumînd cu sete, el se sperie să nu cumva să rămînă dezgolită acolo, dar asta nu se întîmplă.

În ziua următoare, obsedat de gîndul că fata venise să se căsătorească neapărat și repede și că — de unde pînă unde? — pentru ea totul e chestie de ore, ca și cum ar fi fost vorba să prindă un tren, Chera Simion îi propuse să meargă împreună pentru a se interesa de forme, dar nu e nici un zor!, protestase ea, întinzîndu-și lenevos piciorul alb sub plapomă.

Chera Simion își dădu seama că ar fi putut să doarmă lîngă ea în noaptea ce trecuse, ar fi putut-o avea, fără obișnuitele fandoseli femeiești, gîndul acesta îl zăpăci. La serviciu nu reuși să facă nimic, încerca mereu să

analizeze situația, complicînd totul. Delia venise pentru căsătorie, dar iată că amîna cu nepăsare invitația de a merge în fața ofîterului stării civile.

După cîte știa el femeile, ce e drept mai mult dintr-un punct de vedere livresc, aproape toate, sau chiar toate, ar sări-n sus, nebune de agitație și bucurie, auzind asemenea propunere magică.

Dar dacă ideea căsătoriei n-o mai ispitea? Atunci de ce venise? Gîndul că poate-l iubea, îl respinse, ca imposibil. Stai puțin, Chera Simion, tratezi căsătoria ca pe un contract de vînzare-cumpărare ; ești stîngaci, nepriceput. Ca elev de liceu, un puști mucos, te descurcai mai bine, erai dezghețat, îi făceai curte, nu te timora rivalitatea cu alții (cu Ben), îi spuneai cuvinte, încercai s-o săruți... Aseară singura ta grijă a fost să n-o părăsească prea tare cearșafurile pe cînd se apleca din balcon!.. Ca bărbat, te comporți lamentabil! Ești doar un nenorocit de ochelarist...

Și Chera Simion jură să fie din momentul acela un Cassanova seducător și necruțător, dar cînd venea momentul, se simțea doar caraghios. Delia era plină de veselie, rîdea. Două zile de la venirea ei Chera Simion trebui să plece pe teren „să vadă o apă“. Delia refuză să rămînă în București ținu să-l însoțească. Apucară un tren. Directorul adjunct mergea de fapt într-un fel de inspecție.

Pe malul abrupt al rîului „inspectat“ specialiștii instalaseră unele aparate iar Chera Simion începu să-i explice cam ce făceau și urmăreau ei acolo, mult prea pe larg, ea privea aiurea, plimbîndu-și ochii verzi peste orizonturi unde se învîrtejea ceața și, cu umerii ei drepți, părea adusă de vreun meșter cioplitor să ispitească peatra, iar Chera Simion pricepu că n-o interesează ce zice el — dar ce o interesează ?! — și mîngîind cu buricele degetelor cadranul unei instalații bizare, zise: acesta e...

Delia brusc se întoarce către el: Stai puțin, Chera Simion, stai! nu explica mereu, nu-mi ameți cu atîta sîrg urechea, nu lămuri pentru numele lui Dumnezeu chiar totul, mai lasă-mă să și ghicesc. Acesta este un... *apograf*, care-ți semnalează cîți pești cu coadă argintie sînt pe kilometru cub de rîu, și care a fost nivelul de ieri al Gangelui la Delhi, iar oamenii ce se-nvîrt pe-aici sînt niște *apo-logi*... Așa e ?

Delia părea foarte mulțumită de expunerea ei, ochii îi rîdeau. Îi ceru viitorului soț o țigară și o fumă cu plăcere, scuturînd scrumul de pe marginea rîpii direct în rîu. La cuvintele Deliei, o bănuială fulgeră prin capul lui Chera Simion, *stilul* i se părea cunoscut...

Se posomorî, ore în șir nu scoase o vorbă. — Delia, o întrebă cînd se găsiră iar acasă, la București, abia scăpînd în ultima clipă de palma uriașei plante, Delia, te-ai văzut recent cu Ben?

Ea spuse foarte senină da, și-i povesti în amănunt călătoria, vizita, descrie tabăra „cutremurologilor“ de la Iezeru Ursului, și cum sînt diminețile acolo, și cum vin înserările... Te deranjează ?

— Cît timp ai rămas acolo ?

— Vreo cîteva zile... Trebuia să-i cer lui Ben permisiunea...

— Cum ai spus ?

— Per-mi-siunea.

— Ce permisiune, Delia ?

— Cum ce permisiune ? păru uluită fata. De a mă căsători cu tine, Chera Simion !

— Așa ceva se cere numai părinților. Iar dacă părinții sînt morți, tutorilor, făcu pe un ton sec Chera Simion, privind-o pe deasupra ochelarilor, ca un notar-păzitor-de-lege.

— Eu nu le cer voie părinților, pentru mine contează părerea lui Ben!

În glasul ei suna acel accent *rău*, al împotrivirii sau nesupunerii.

— Bun! zise Chera Simion. Care a fost părerea lui Beniamin Cosma? Îți dă voie să mă iei de bărbat?

— Beniamin Cosma e foarte generos, dădu răspuns Delia, și lui Chera Simion i se păru că o aude murmurînd : *prea generos...*

POȚI SĂ TE INSTALEZI LA MINE, I-A PROPUS CHERA SIMION lui Ben. Doar că trebuie să te ferești de palmier, înalt cum ești, lovitura lui va fi de două ori mai puternică...

— Uiți că am și eu locuință în București? întrebă Ben. E adevărat că garsoniera mea, lăsată în stăpînirea lui Harry, e ca o corabie ce se poate scufunda oricînd... Niciodată nu-s sigur că o mai găsesc la suprafață.

— Mai vrei o cafea ? Cine-i Harry ?

— Un student. Tenor. Lasă focul aprins, țigările fumegînd pe fața de masă, robinetul deschis, cheia în ușa, sau dimpotrivă pierde cheia și trebuie să spargă ușa cam de două ori pe trimestru, iar cînd bea, cheamă acasă toate haimanalele pe care le întâlnește... Altfel, suflet bun și ales, preferă el să moară de foame decît să vadă pe altul flămînzînd...

La poarta ministerului Ben își recuperează ruksacul; Chera Simion îmbrăcase un palton în carouri maron, mult mai lung de genunchi, purta pălărie cu boruri întoarse în sus, mănuși de piele, fular de mătase roșu.

Pe stradă era puțin ghețuș. Chera Simion zise : dacă vii acum la mine, vei avea o surpriză.

Ben medită. Dacă, totuși, surpriza era Delia ? Nu avea mare poftă să o vadă în calitate de amantă a directorului adjunct, dar nici nu dezavua mult eventualitatea. Sondă : cînd a plecat Delia de la tine pentru ca să-și aranjeze „micile amănunte“ ?

— E destul de mult de atunci. *Nu am numărat zilele.*

— Însă purtați corespondență ?

— Nu prea...

„Nu prea“, dracu știe ce fel de răspuns e ăsta! Delia-l părăsise definitiv? Ideea de a se căsători cu directorul-adjunct n-o amuza suficient?

Ajunseră iute, pe jos, lîngă blocul unde locuia Chera Simion. Acesta-și și deschidea încetișor nasturii la palton. — Urci ?

Ben se întinse, de pîrîi. — Care e surpriza ?

— Una, oricum amuzantă: Flăcăul Pavelescu-Mingioacă se află la mine.

— A, Flăcăul... Ben își aprinse țigara, privi împrejur căutînd un loc unde să arunce chibritul. Nu-mi era cine știe cît de dor de el, însă urc. Ce mai zice ?

Jos „portierul“ moțăia, dar simțind filfiitul ușilor, vigilența în el spori. Recunoscîndu-l însă pe directorul adjunct salută exagerat de respectuos, ridicîndu-se, și-i întinse un plic, explicînd că e din partea tovarășului Cornea.

— Cornea e ultimul nume al lui Pavelescu-Mingioacă, suflă Chera Simion, la urechea lui Ben, deschizînd neglijent plicul.

Căzu o cheie yalle. Mai era în plic și o hîrtie.

— A plecat Flăcăul, constată cu un fel de regret Chera Simion, în fața ușii apartamentului, gata s-o deschidă.

Gura lui Ben se lăți, cu răutate : — Ce-i mă, Chera, Chera Simion, pe tine toată lumea te părăsește ?

Erau niște cuvinte groaznic de otrăvite ! Chera Simion păli. Își desfăcu iute paltonul, fularul, ca și cum ar fi avut nevoie de libertate în mișcări pentru a putea mînuî micuța cheie. Ei, zise cu același surîs lat Ben, de vreme ce „surpriza“ s-a cărăbănit, eu nu mai intru !

— Cum dorești ! făcu, sugrumat, celălalt.

O curiozitate absurdă îl țintui totuși pe Ben, voia să vadă odăile în care poposise Delia, bizară dorință, aproape bolnăvicioasă.

Zise : însă dacă dai ceva de băut, rămîn! Intră! îl împinse Chera Simion, care de data asta se feri cu succes de palmier și, dezbrăcîndu-se, cine știe din ce motiv, sau poate pentru a-i demonstra că și atunci cînd e părăsit, faptul se întîmplă din *motive necesare*, îi întinse scrisoarea Flăcăului, s-o citească și el. Domnule Chera Simion, zicea Mingioacă-

Cornea, cer scuze pentru plecarea inopinată, însă prietenul Enache, despre care v-am vorbit, a venit să mă ia. N-o să vă supărați, face parte din stilul meu să nu rămîn mult nicăieri, s-o iau mereu din loc, în orice caz sînt profund recunoscător pentru tot ce ați făcut pentru mine ! Am pregătit mîncarea pentru prînz...

— He, mîncarea ! se minună Ben.

— Păi Flăcăul e bucătar de prima clasă ! lămuri Chera Simion, încercînd să ia un ton detașat, deși acel „toți te părăsesc“, îi mai suna în urechi. Cele cîteva zile cît mi-a ținut menajul, am mîncat mai bine decît oricînd, el știe găti „frânzușe“, „ungureșe“, „nemțeșe“ și bineînțeles românește-ardelenește, regățenește. Mi-a servit niște mese împărătești...

Ben nu se putu răbda : — Cum nici „pe vremea“ Deliei n-ai avut !

Chera Simion : cît timp Delia a stat la mine, aici a domnit o harababură încîntătoare... Eu, barem, luînd loc în fotoliu, de trei ori m-am înfîpt în pernița de ace...

Scrisoarea Flăcăului : Am pregătit mîncarea pentru prînz, iepure în sos *tîlhar*... Ben: sos tîlhar ? Nu tartar? Chera Simion: sos tîlhar, e bine scris, o specialitate a sa, hm !, foarte bine asortată cu...

Scrisoarea:... sos tîlhar care trebuie încălzit separat de ciosvîrte, iar cînd e bine cald, se stoarce lămîie, nu multă, se presară piper. Sosul fierbinte se toarnă peste feliile subțiri de carne rece, așa se servește, atrag în special atenția asupra acestui amănunt, dacă n-are să fie bun, să-mi spuneți cuțu. „Eroarea bucătarului naște monștri“... Știu că zicala e altfel, nu știu cum exact, dar aici se potrivește așa cum zic mai sus...

Ciorba e simplă, o variantă ardelenască a borșului moldovenesc ; smîntîna e tot acolo, în cămară, proaspătă. Din păcate, fiindcă amicul Enache mă zorea, n-am avut vreme să fac „Torta lui Savarin“ (mare bucătar, elvețian, cred, sec. II înaintea erei noastre, mi se pare), care cere timp. Ca gustare luați măsline cu șunculiță și țuici, terminați cu o felie de brînză, franțuzește, chiar dacă nu e Rochefort, care pentru noi românii, cu limbă neperversită, e o porcărie, de cît de tare pute. Îmi pare rău că nu pot face onorul mesei. Poftă bună ! La revedere, merci bien ! Al Dv., Cornea.

DUPĂ PĂREREA MEA FLĂCĂUL PAVELESCU E FOARTE bolnav, sau în orice caz e ceva cu el, explică, în vreme ce mîncau, Chera Simion. Ciudată viață duce! Și cînd te gîndești, nici nu e pungaș veritabil... Are o privire ce tulbură, într-atît e de pustie uneori. Mi-a mărturisit că în

ultima vreme are dificultăți tot mai mari cu vederea: dacă citește gazeta, la un moment dat literele se risipesc, o iau la goană, sar în toate direcțiile ca purecii, rămîne hîrtia goală, albă. Dar eu cred că în momentul acela el nu vede nici măcar hîrtia albă, nu vede nimic... Ce părere ai ?

— Nu-s medic oculist, o tăiasa Ben, pregătindu-se de plecare. Ei, noapte bună !

— În fond n-am discutat ca lumea, n-am discutat nimic, în ce ne privește, îl opri lîngă ușa Chera Simion, zîmbind sfios; ce zîmbet pueril pe fața cam îmbătrînită, trecu prin capul „cutremurologului“. Auzea cuvintele celuiilalt: — M-ai căutat să discutăm, singur ai spus că ai venit numai pentru asta, și n-am reușit nici să...

O parte a minții lui Ben crezu că deslușește lipsa de logică a acestor cuvinte, nu știu dacă te-am căutat pentru discuții, poate am vrut să te văd, sau *s-o văd pe ea*, sau, mult mai probabil, a fost doar o închipuire că așa avea nevoie de vreunul din voi, posibil că pur și simplu mi s-a făcut dor să trag chiulul cîteva zile: după ani de muncă fără concediu se permite așa ceva — eu am renunțat la concedii în ultimul timp mereu, spre uimirea șefilor, cred că nu știam unde să mă duc, ce să fac, iar într-un etaj superior al minții : *toate acestea nu mă mai interesează*, și zău, așa prefera să nu te mai văd, viața toată, pe tine, Chera Simion, (fost partizan ! ! !) și pe tine Delia, cu încîlcitele voastre sentimente, resentimente, contrasentimente...

Și se duse.

O scrisoare îl aștepta acasă pe Ben, în ușa, de la Harry tenorul : amice Ben, mă îndoiesc că vei pica zilele acestea în Capitală, mai ales că am cîteodată impresia că ai fost îngurgitat de vreo crăpătură a scoarței pămîntești, pe care voi o tot zgîndăriți pînă ce se-nfurie și ne-azvîrle de pe ea, totuși respect CONSEMNUL SFÎNT, las cheia, însă nu la familia Mocanu, cu care mă aflu în certuri, din cauza unui fleac de inundație provocată cică de mine, ci la Camelia Biberi, balerina.

Plec pentru un mic turneu prin țară cu o formație „ușoară“ în care afară de mine, ceilalți toți pun mîna pe instrumente pentru prima dată, i-am adunat de pe stradă, însă fraierii din provincie înghit orice, un ciubuc, pricepi, e foarte necesar înainte de sărbători...

Ben avu norocul s-o găsească pe Camelia Biberi. — Da, Harry ți-a lăsat un plic, zise fata, ciufulită, zveltă, într-un capotel străveziu care nu ascundea nimic. — Nu de plic am nevoie, ci de cheie, gemu „cutremurologul“, covîrșit de oboseli, mutînd ruksacul pe celălalt umăr. — Poate cheia e în plic, însă n-aș crede...

În plic se găsea, firește, o nouă epistolă ; Ben vezi să nu cadă aceste

rînduri sub ochii Cameliei, ea e dulce, dar zăpăcită, flușturatecă, pot să am încredere ? De aceea las cheia la Doru.

Doru plecase la film, însă maică-sa știa că lăsase ceva pentru Ben, dispăru și reveni cu încă un plic, în care nu se afla nici o cheie, ci o nouă scrisoare. Ben, dragul meu, în ultima clipă mi-am schimbat părerea, mi-am adus aminte că Doru s-a înhăitat recent cu niște tipi dubioși, beau împreună, joacă pe bani, dacă îi las cheia vor transforma locuința în cazino, și intrăm la articolul 48. (48, parcă ?). Am să las cheia la Cici, blondina din ultima clasă de liceu care-l recită atît de frumos pe Alecsandri — îți mai amintești ?

Cici blondina locuia prin apropiere, dar lipsea de acasă, iar părinții ridicară din umeri, cam indignați, cînd Ben îi întrebă de cheie. Coborînd treptele acelei case Ben începu să viseze o gaură de șarpe în care să se vîre, să se încolăcească și să doarmă. Trecu iarăși pe sub fereastra locuinței sale și, deodată, văzu mijind ceva lumină — oare se întorsese Harry ?

BEN SE INSTALĂ COMOD ÎN COMPARTIMENT, PENTRU călătorie lungă. Cu el mai era un colonel, om în vîrstă, pleșuv, cu pungi sub ochi, dar avînd în ținută ceva insesizabil ce atrăsese atenția „cutremurologului“, probabil eleganță și indiferență — școală veche ! — și o femeie a cărei față încă n-o cercetase...

Puse la îndemîină sticla cu whiskey (whiskey, cum se caligrafia pe vremuri, iar nu simplist whisky, așa cum se scrie acum), cadou de la Chera Simion (băutură bună la drum, nu pute), sticla cu apă, pachetul voluminos cu sanviciuri și cartea pe care era ca și sigur că n-o va deschide. Judecînd după numele autorului, nu putea să fie decît plicticoasă, moralizatoare, plină de „tîlcuri etice“, deși „foarte bună“... Tot directorul adjunct i-o vîrîse în buzunar.

Aparent se despărțiseră iarăși, amici, dar în realitate, impresia „din al doilea strat“ al conștiinței era că încordarea dintre ei se amplificase ca o metastază, cu atît mai mult cu cît încercaseră operația înlăturării ei. Și nu era, cum s-ar crede, doar „motivul Deliei“ !...

În seara aceea „cutremurologul“ nu reușise să intre în propria sa casă. Observînd lumină sus, urcase iute, sunase lung, bucurîndu-se dinainte de flecăreala neroadă și într-adevăr lipsită de importanță a lui Harry, adormitoare și neangajantă. Dar, după un interval prea lung, dincolo de ușă se auzi o voce de femeie, probabil a lui Cici Blonda: cine-i?

— Ben, răspunse Ben, încruntându-se.

— Domnul Ben ?

— Da, duduie, domnul Ben, de cîte ori trebuie să repet !

Dar ştia că pierduse... O urmări cu gîndul, e goală şi fuge să arunce pe ea o cîrpă, ceva, acum se strînge rapid cu cordonul, se apleacă, lipăie prin vestibul desculţă, acum trebuie să deschidă...

Uşa se întredeschise şi capul blondei răsări ca o floare a soarelui, Ben fu scîrbit, dar şi mulţumit de exactitatea calculelor sale. Fireşte, avea pe umeri halatul lui, care-i afîrna pînă la călcîie, era desculţă, cu obrazul prăbuşit de frică. Dacă s-ar fi purtat cu impertinenţă, sau chiar cu degajare : domnu Ben, înţelegi... oameni sîntem, plimbă-te puţin pînă ce..., „cutremurologul“ ar fi dat-o afară imediat, aşa dezbrăcată cum era şi l-ar fi scos cu picioare la dos şi pe individul „corupător de eleve“, în izmene sau chiar fără, l-ar fi aruncat în strada ninsă, însă frica pămîntie a acestei fetişcane zdrohoane de vreo şaptespe ani, al cărei fizic prea copt cerea, hm, hm, „drepturi fiziologice“, îl întristă mai mult decît orice. Îi veni să mîngîie pîrinteşte părul blond, ciufulit.

— Domnu Harry mi-a spus că... ciripi păsărica, înghiţind mereu saliva şi implorîndu-l din ochi, deşi el nu mai avea intenţia să-i facă ceva rău, mi-a spus că pot... învăţa aici, în absenţa sa...

Ben nu-şi putu reţine rînjetul: — Bine Cici, aştept afară pînă îţi strîngi *cărţile*! Savură ca o bestie încurcătura ei, numai o secundă, apoi : — Lasă! Învăţă tu în continuare! Numai vezi să nu rămîi corigentă de prea multă învăţătură! Mîine diminează lasă cheia la doamna Mocanu.

— Mulţumesc, domnule Ben, răsunase glasul fetei, ca o fîgăduială...

Ar fi vrut totuşi să vadă mutra ăluia dinăuntru. Merse pe străzi, sfîrşit de oboesală, la un moment dat intră în holul unui hotel, superconvins de inutilitatea tentativei, locuri nu erau să stai şi în cap, apoi cum o să-l primească pe ei la hotel în Bucureşti, cu buletin de Bucureşti? Legile erau clare, prea clare... Să se apuce să-i explice ciubucarului de la oficiu că în propria sa casă se află o fetiţă, iar el nu îndrăzneşte să-i întrerupă rîvna la învăţătură ?...

Ştia că pînă la urmă tot se va întoarce la Chera Simion, nu din cauză că trebuie neapărat să doarmă undeva, la urma urmelor un „cutremurolog“ încercat ca el se putea odihni şi-n sala de aşteptare a gării, sau existau şi alte posibilităţi, avea cunoştinţe care l-ar fi acceptat chiar cu bucurie, însă simţea o *atracţie puternică, amară*, către casa fostului său coleg de bancă. Amîna însă cît mai mult clipa cînd va suna la Chera Simion. Nu-l deranja gîndul că-l va trezi din somn, dimpotrivă, era chiar preferabil, însă numai

Dumnezeu știe de ce...

Firul acestui capitol va continua, însă e absolut necesar să fac un scurt interludiu.

CELE DOUĂ CEȘCULIȚE DE CAFEA STĂTEAU ÎN MIJLOCUL mesei și se priveau; aburul se învârteja tăcut, iar la o anumită înălțime, aburul primei ceșcuțe se unea cu aburul celei de-a doua. În felul acesta ele stabiliseră o comunicare. Spre deosebire de Delia, Dolina Ionescu era mărunțică, nervoasă, foarte nesigură de sine și avea ochi căprui. Era foarte foarte drăguță. Nu se încurca de fel cu bărbații, dar îi plăcea să discute despre ei. Era virgină. Destinul de fată bătrână îi era predestinat, iar Delia îi și spusese asta.

Bagajele Deliei stăteau pregătite în mijlocul camerei, peste câteva ore avea să apuce un tren; afară în mijlocul drumului aștepta directorul George, iar Delia refuza să-l primească în casă; o oră mai înainte îi trimisese vorbă că o cere de nevastă, tot satul știa, acum așteptau să vadă rezultatul, însă directorul rămînea în uliță, neprimut.

— Mai am o picătură de rom, făcu Delia, vrei la cafea ?

Dolina se zgribuli, scuturată de frison : — Draga mea, termină cu nervii, o tăie scurt, cu ochii verzi, Delia.

După ce gustară din cafea, Dolina vorbi încetitor: Delia, eu nu te înțeleg, cred că nici Dumnezeu nu te înțelege; nu te condamn că-l respingi pe George, care-i un penibil, dar de ce l-ai părăsit pe cel din București, care e de condiție bună, și e gata să facă orice pentru tine ?

— Am amînat doar căsătoria, atît, buzele Deliei zîmbeau, ochii ei fulgerau minie. Ceșcuța zăngăni pe farfurie cînd Dolina o lăsă din mînă. Dolina zise : tu n-ai rămas cu nimic din călătoria asta lungă pe care ai făcut-o ? Delia răspunse : cu nimic.

— Dacă pleci acum, o să-mi scrii ?

— Ba am rămas cu ceva! tresări Delia. Da, da! Cu ceva formidabil, cu atît mai formidabil, cu cît nu înseamnă nimic... absolut nimic...

Pe cînd se afla în tabăra „cutremurologilor“ într-o dimineață Ben îi ceruse să-l însoțească într-o plimbare mai lungă, prin pădurile învecinate, ca să-i arate „ceva ce n-a îndrăznit, și nici nu vrea să arate celorlalți“... Ben, zise Delia, cuprinzînd cu brațul toată frumusețea acelei zile, știi ce regret eu acum? Nu știu, spuse el; *că nu sînt eternă*; de unde știi că nu ești, replică Ben, pe un ton misterios...

— Știu din aceea, spuse Delia oprindu-se și privind-l țintă, și stînd ea pe un bolovan erau de aceeași înălțime iar ochii se înfruntau direct, verde pe galben, că dacă vreau, pot să mor în orice moment.

— Să te sinucizi, făcu Ben cu dispreț, să-ți pui ștreangul la gît, sau să-ți spinteci jugulara.

— Tu nu pricepi nimic! Nu e vorba de ștreang sau de tăiat vene, eu pot să termin viața așa, prin propria mea voință.

— Prostii.

— Bine...

Merseră mai departe. În urma lor foșneau și se aplecau ramuri, neatînse de vînt. Așa se întîmplă totdeauna cînd străbați pădurea, niște crengi izolate execută mișcări bizare, fără motiv. Pe urmă trecură grohotișuri, ținut frămîntat, sălbatic, fără poteci, devastat poate odinioară de ghețari străvechi, cu vizuini în care nu trăiau animale și strîmte prăpăstii prin care apa nu șerpuia și deodată Ben se opri atît de brusc că pe Delia o trecură florii, cu toate că cerul deasupra era senin, albastru, iar Ben întinse mîna, așa cum nu se cuvine la oras cînd vrei să indici o persoană, însă aici se schimba situația, aici era voie, vezi, vezi, vezi ? șopti „cutremurologul“ cu fața lui aspră, bărboasă, pe care emoțiile nu încăpeau.

— O căprioară! zise Delia.

— Nu e o căprioară...

Înaintară în vîrful picioarelor cu toate că ființa ce nălucise în fața lor era în imposibilitate de a se pune în mișcare. Fiindcă era din piatră. Bine mascat din toate părțile de lespezi oblice, ca funerare, gîtul acelei ființe pietrificate se arcuia cu disperare în sus, păstrînd toate amănuntele, urechile, ochii de bazalt sau de lavă, picioarele curbate și triste că nu se pot smulge din blocul monolit în care se aflau înfipite, pîntecul în care, ai fi putut să juri, altădată palpitaseră viscere...

— Ben, o sculptură ! Opera cui ?

„Cutremurologul“ o privi pe fată cu un fel de milă, ca și cum în clipa următoare Delia ar fi trebuit să se prefacă în stană de piatră, ea, atît de caldă.

— Delia, zise Ben, absolut stăpîn pe sine și degajat, ca și cum ar fi anunțat-o că mămăliga pregătită de ea e acceptabilă, am să-ți spun un lucru *îngrozitor*. Mă ascuți ?

— Dar ce fac ?

— *Aceasta e într-adevăr o căprioară.*

— Dar e din piatră. E o sculptură.

— E o căprioară. Cîndva a fost vie. Am cercetat în amănunt. Un

sculptor n-ar fi redat cu atîta precizie lobul urechii și organele sexuale.

— Ben, tu ești nebun.

— Deci m-am înșelat. Nici ție nu trebuia să-ți arăt căprioara.

— Ben, o ființă care moare, se descompune, devine pulbere.

— Acest animal a fost ucis fulgerător.

— Ben, și ființele care mor fulgerător, devin pulbere.

— Delia, această căprioară a fost ucisă de cineva care omora prin împietrire.

— Ben, așa ceva e imposibil pe pămîntul nostru.

— Dar poate e posibil aiurea.

— Ben, tu crezi în oameni veniți de altundeva ?

— Delia, nu cred deloc în așa ceva. Nu cred. Omul e unic în univers.

— Ben, te contrazici...

— Delia, acesta e faptul : căprioara vie a fost ucisă *prin împietrire*. Carne ei a devenit dură, nemuritoare.

— Delia, zise Dolina Ionescu, acum cînd pleci, îmi pare și mai rău. Dacă rămîneai, poate mi-ai mai fi spus povești atît de...

DOCEA EMIL, PALEONTOLOG, INSTITUTUL „RACOVITĂ”, Cluj, către tov. Cosma Beniamin, seismolog, centrul de cercetări din V., stimate tovarășe și coleg, dintr-o discuție avută în tren cu profesoara Corușan Delia, persoană de care, după cîte am înțeles vă leagă o veche simpatie, am aflat de interesanta descoperire făcută de Dv., cazul inexplicabil de conservare al unui animal (se pare că e vorba de o căprioară), *în aer liber*, prin pietrificare absolută. Dacă e așa cum pretinde d-ra Corușan, cazul ar fi unic în lume, și trebuie cercetat cu atenție. Dv. ați avansat ideea că ființe necunoscute ar fi provocat moartea animalului printr-un procedeu misterios. Cazul mă preocupă mult, situîndu-se de altfel în ordinea unor cercetări ce le întreprind de mulți ani. Fiți deci vă rog atît de amabil și comunicați-mi modul prin care putem lua contact, pentru a cerceta în colaborare fenomenul... Oamenii de știință, chiar de specialități diferite trebuie să colaboreze, fiindcă numai în felul acesta... etc.

COSMA BENIAMIN, SEISMOLOG, CĂTRE DOCEA EMIL, Cluj, stimate domnule paleontolog, sînt cu totul alături de generoasa dv. idee a

colaborării oamenilor de știință, și nădăjduiesc că într-o bună zi asta se va realiza chiar și între noi doi, cine știe cu ce ocazie ! Cît privește „căprioara de piatră“, vă anunț că prietena mea Delia e o ființă încântătoare, dar a cărei imaginație o cam ia razna. Ar fi foarte interesant, într-adevăr să existe o astfel de „căprioară“, ucisă prin mijloace misterioase ce duc la împietrire. Din păcate, subliniez, din păcate, „căprioara“ e numai rodul imaginației d-rei Coruțan. Pentru a vă convinge puteți vizita oricînd tabăra noastră de la Iezeru Ursului, vă voi întâmpina cu plăcere și vă voi fi ghid și amic, al Dv. Cosma B.

DĂDUSE GERUL. Capitala strălucea doar cu un dram mai mult decît celelalte orașe de provincie prin care se vînturase mereu ultimii ani. Se opri, — mogîldeață nedefinită, cu povara în spate, cu figură de Christ ateu — în fața vitrinelor unui important local de petrecere, amintindu-și cum în anii de studenție își promitea mereu o cină aici, dacă trece la cutare examen, dacă „sare peste un anumit hop...“

— Tovarășe! Ben tresări, deschise ochii, aruncîndu-se în prezent... Trenul străbătea spații înzăpezite, tinere, cutremurîndu-se unduios pe podișul înalt. Tresărise de mirare, fiindcă femeia a căreia nu-i acordase pînă atunci o atenție, îi atinsese genunchiul cu vîrfurile degetelor, degete îngrijite, frumoase, excitante, și-i zâmbea, nu insinuant, ci cu prietenie, deschis.

În colțul lui, colonelul părea dus de pe lume, cu totul absent. Dormea. Puțină salivă i se prelingea pe colțul stîng al gurii. Dar asta nu e un semn de bătrînețe, gîndi automat Ben; copiilor li se-nîmplă la fel.

Doamna din fața „cutremurologului“ era tînără, vreo douăzeci și cinci?, o brunetă cu trăsături fine, nas subțire (grecoaică, temperament ?), ochi languroși, mari, în care să te-arunci, și să nu mai revii la suprafață... Pe lîngă verighetă purta un inel splendid, cu piatră verde. O ființă interesantă, de care te-apropii cu complexe fiindcă pare și superioară oricărei categorii, și inabordabilă. Soțul ei legitim, cum o fi procedat ? Ben, în orice caz, n-o mai văzuse-n viața lui.

— Domnule Cosma Benjamin, „cutremurolog“ și Don Juan, tot nu îți amintești de mine ?

El se destinse, jenat: cum să nu, vai! și următorul gest fu să-i ofere să bea, cu asta se cîștigă, har domnului, vreme, ea refuză cu o amabilă mișcare a capului, continuînd să-l privească drept în față, cu îndrăzneală

familiară și multă, multă curiozitate.

Ben strînse buzele și-și șopti că nu e cazul să se simtă prost, lapsus de memorie, asta e tot, ce să-i faci, și pe deasupra era stors de idei, nu avea cuvinte, n-ar fi avut putere să înceapă cu „mergeți departe?“, „aveți copii?“ sau, printr-o subtilă strategie, s-o tragă încetișor de limbă pentru a afla cine este. Închise iar ochii și cu asta speră că tăiasse definitiv contactul cu inșa. (De altfel, ispitiitoare...)

Reiau firul celălalt, (n. a.) Se făcuse unsprezece ale nopții când sunase la poarta blocului în care locuia Chera Simion. Portarul, în cămașă de noapte vîrîtă la repezeală în nădragi, cu șlițul neîncheiat pînă la capăt, deschise, molfăind, Ben îi împinse ceva mărunțiș și se feri iute, fiindcă trăznea a usturoi.

Ordinea desăvîrșită din locuința lui Chera Simion îi făcu o impresie ciudată, deși era sigur, și de altfel directorul adjunct și confirmase, că în zilele cît Delia locuise acolo, acea ordine fusese mult perturbată, chiar de la rădăcinile ei.

Din experiență proprie știa.

În tabelele „cutremurologice“ domnea totdeauna o severă disciplină a curățeniei, a „fiecărui obiect așezat la locul lui“, autoimpusă de fiecare bărbat, fiindcă altfel pur și simplu nu s-ar fi putut trăi; corturile lor arătau ca niște așezăminte militare, pînă și așternutul și-l aranjau cu toții după un anumit fason.

Fusese suficient însă ca să apară Delia pentru ca în cortul *lor*, adică acel cort din care Ben își izgonise tovarășul pentru a o primi pe Delia în el, să se instaureze haosul, atît haos cît poate să încapă pe un spațiu minuscul. Veșnic cele cîteva obiecte de toaletă ale Deliei, îmbrăcămintea, cutiile de conservă, pungile cu zahăr, sare sau bicarbonat, ceșcuțele, pachetele de țigări, se tăvăleau amestecate, și mereu ceva se strivea sub tine, oriunde ai fi pășit, în orice loc te-ai fi așezat.

O perioadă mai îndelungată Ben n-ar fi putut suporta una ca asta !

Nici vorbă că și echilibrul din locuința lui Chera Simion trecuse prin grea încercare în prezența Deliei... Doar palmierul rămăsese impasibil. Acum însă era pace, lumină discretă.

Ei și ce, gîndi Beniamin Cosma, e foarte plăcut și bine la el, însă n-are, ca mine, un coleg de cameră aiurit ca Harry, sau vizitatori dulci cum e Cici blonda cu masculul ei. Vizitatori „dulci“ totuși are și Chera Simion : Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-Tiron-Țion-Cornea, Delia Coruțan... și chiar și Beniamin Cosma, adică eu...

După ce-i deschise ușa, potrivit și ochelarii, aranjîndu-și pletele

rare, Chera Simion, în pijama, trecuse iute în fața lui și, crezînd că nu e observat, uitînd că ochii lui Ben sînt ca ai fluturilor de noapte, adică văd în mai multe direcții dintr-odată, culese de pe masă portretul Deliei. Cu ocazia primei vizite, cîteva ceasuri mai nainte, portretul nu se afla acolo, Chera Simion îl scoase la iveală abia după plecarea „cutremurologului“, zgîndărit de amintiri...

— Nu are rost, bătrîne, făcu Ben, de ce să-l ascunzi ? Lasă-l acolo, tot nu avem cu noi o femeie, lasă-l pe masă, ce dracu, un portret e doar un portret, nu poate fi nici mîngîiat, nici violat !

Prins cu mîta-n sac, roșu, Chera Simion puse la loc obiectul. Delia arăta mult mai gingașe, mai mignonă în fotografie. Vîrît sub o pătură moale, într-un pat bun, Ben se întreba dacă Delia dormise tot aici, și dacă dormise singură, sau se culcaseră împreună, și se simți atît de umilit de astfel de gînduri că își zise : dacă aș avea o picătură de *aqua tofana*...

Îl auzea mereu pe directorul adjunct chinuînd arcurile canapelei în cealaltă încăpere: se zvîrcolea. Încercă să se amuze: directorul adjunct are insomnii... directorul adjunct e excitat și... N-are rost să dormim, își zise, culcîndu-se pe burtă. Se azvîrlise în pat cu maiou și chiloți, brațele îi atîrnau afară, încă bronzate. Ca zdruncinat de gîndul său, prin telepatie, Chera Simion apăru în ușă, în halat.

— N-are rost să dormim, repetă și el cuvintele pe care „cutremurologul“ le rostise în gînd. Să mai stăm de vorbă...

VĂD, RĂSUNĂ IAR GLASUL NECUNOSCUTEI DIN COMPARTIMENT aruncîndu-l pe Ben cu brutalitate în real, că nu prea-ți amintești de mine!... Era, totuși un glas cultivat, plăcut, bun de lipit lîngă ureche, atunci cînd te doare.

Ben deschise ochii larg și o înghiți cu pleoapele. Femeia avea gust dulce, deși o mesteca doar din ochi. Oftă : — Nu, nu-mi amintesc !...

— Tatiana, își pronunță numele bruneta.

Colonelul, pe locul lui, rămînea nemișcat ca un cadavru. Și totuși, pariez pe-un dicționar pierdut, că și el ciulea urechea. (n. a.)

Tatiana, medită Ben, amorul lui Oneghin „eu pe Tatiana o iubesc !“ ei bine, aruncă la împlinire cuvintele, Tatiana, sigur, ești Tatiana, și ce mai faci ?

Femeia rîse foarte amuzată. — Nu, nu-ți amintești de loc ! Dar pe Delia o mai ții minte?

Ben se aplecă și simți o slăbiciune în genunchi. Zise : — Delia mă urmărește peste tot, ce legătură are? Ce legătură e între iubita lui Oneghin și Delia ?

— Fumezi? îl întrebă Tatiana. Iar apoi: o dată, când Delia a plecat acasă, fiindcă tatăl ei se-mbolnăvisese, mai exact a avut o criză de demență, (Tatiana se exprima cu dulceață în voce, însă cu mare precizie) Delia a lăsat la mine scrisoarea prin care se justifică în fața ta, însă eu am ascuns scrisoarea, și fiindcă mi-ai plăcut, i-am ținut locul Deliei... da, în toate privințele, e posibil să uiți chiar de tot?!

Ben trase pleoapele peste ochi. — Cîți ani au trecut de atunci ?

— Nu chiar atît de mulți, opină Tatiana.

Și chiar, nu erau mulți, însă fetișcana ce se oferise atunci să-i țină locul Deliei, și... i-l ținuse, depășind mult probabil ceea ce ar fi făcut Delia pentru Ben, se schimbaseră enorm. N-ar fi recunoscut-o niciodată.

— Schimbarea e în bine, o complimentă, rece, Ben, și nu mințea.

Ceea ce făcuse el atunci era sau nu o porcărie ?

Închise ochii și se opri îndelung asupra unei amintiri : cum apăruse din neant Delia, în ziua cînd venise la el pentru a-i cere faimoasa „aprobare“ pentru a se mărita cu celălalt... Nu se știe de ce, însă nimeni n-o zărise apropiindu-se, sau erau cu toții plecați, sau foarte ocupați, în orice caz se pomenise cu Delia la o distanță de numai zece pași, ca și cum ea ar fi răsărit dintr-un gol mare, și atît de neverosimilă i s-a părut prezența ei că pentru a restabili realul, întorsese capul undeva într-o parte, strigînd către cineva care desigur nici nu se afla prin apropiere, mă, fă aia sau întoarce aialaltă, iar în următoarele minute tot timpul se strunise singur din hățuri...

ÎN NOAPTEA CÎND STABILISERĂ CĂ NU E CAZUL SĂ doarmă, (somnul... de orice fel, născînd monștri, vorba Fl.), Chera Simion, aprinzînd țigara, aranjîndu-și părul, îndreptîndu-și ochelarii, ferindu-se de laba palmierului, ridicase un fel de întrebare bizară: *îți amintești de cutremur?*

— Chiar prea bine... Aruncă-mi și mie țigări.

În căutarea unui pachet nou, a scrumierei, directorul adjunct rătăci de colo pînă colo, fu de două ori admonestat de plantă, iar cînd în sfîrșit se stabilizează, zise : — Ce s-ar fi întîmplat dacă nu am fi avut răgazul să ne salvăm, dacă atunci, casa s-ar fi prăbușit peste noi toți, peste mine, peste tine, peste... Delia ?

Ben suflă oblic fumul. — De unde ai țigări străine ? Nu ești acuzat de cosmopolitism ?

Chera Simion privi țigara, se încruntă : — Uite ce este Ben, eu ți-am pus o întrebare !

— Ei și ce ? Am înregistrat-o. Nu înțeleg unde vrei să ajungi !

— Punctul unde vreau să ajung e obscur... Chera Simion suflă sus fumul, lung, aruncă părul pe spate, drese poziția ochelarilor. („De ce naiba nu are niciodată ochelari pe măsură?“) — Să pun altfel întrebarea, mă ascuți, Ben? Ben îl asculta, fumînd într-una, înconjurat de boturi vineții de fum. — Întrebarea o pun așa: de exemplu, ce avantaje avem noi, față de alții ce au pierit? Față de Felix?

— Unul foarte mărunț: trăim...

— Nu! S-o luăm iarăși altfel! Felix, fiindcă de exemplul său mă atîrn, căuta o anumită scînteie pe cer. Noi cei care sîntem în viață, avem certitudinea că vom atinge stelele după care alergăm ?

— Coniacul te predispune la visare, directoare, făcu Ben, cîntărind din priviri sticla. Într-adevăr, Chera Simion băuse mult, cum nu prea avea obiceiul.

— Pe mine, la visare, pe tine te abate de la subiect...

— Ah, ah, Ben căscă, Felix al dumitale oricum n-ar fi descoperit nimic, nici să fi trăit patru vieți a cîte optzeci de toamne fiecare. De altfel nici nu există stele care să semnalizeze „vino!“

Obrazul directorului adjunct era galben, scofîlcit, în ochi îi ardea ceva amenințător: — Nu e sigur, nu e sigur! În orice caz asta nu scade meritele oamenilor ca Felix.

— Ce tot spui? Care merite?

— E important să existe și unia care să alerge după imposibil, Ben ! Altfel n-ar exista progrese. Felix dorea să descopere ceva probabil inexistent însă foarte atrăgător. Cît de mult s-ar lărgi sfera cunoașterii omenеști, și mai ales sfera filozofiei, dacă s-ar ști cu certitudine că undeva în univers cineva semnalizează cu disperare : vino !!!

— Mă mir! Mă mir, Chera Simion! De vorbele tale. Haide mai bine să ne îmbătăm. Ești unul dintre oamenii cei mai meticuloși. În meseria ce cu onoare o profesezi, nu faci un pas fără stricte justificări, calcule. Tu personal nu gonești după stele inexistente, ești pedant, sever, riguros, și bine faci, după părerea mea. Dar cum se face că pretinzi altora atitudini romantice ?

Fața lui Chera Simion luă un aspect și mai provizoriu. — Da, Ben, sînt cunoscut ca un maniac meticulos, din cauza asta uneori mi se cere prea

mult.

— Ah, ah, căscă iar Ben, presimt că vrei să-mi vorbești despre niște neplăceri cu serviciul... Fiecare avem...

— Un om nu poate să știe decît atît cît îl cuprinde capul...

— Iată o speculație foarte profundă !

—... iar toate judecățile pe care le emite eventual în afara sferei exacte a cunoașterii, sînt riscuri, care pot deveni *riscuri teribile*!

— Te contrazici! se trezi Ben din letargie. Fără aceste riscuri, fără goana după sclipiri inexistente, nu pot fi progrese, vorba ta !

— Există domenii în care poți risca, și domenii în care riscul poate deveni delict, crimă, asta e totul...

Ben sorbi, aprinse țigară. — Ciudat, inversăm rolurile, văd că acum — și abia dacă a trecut o oră de cînd vorbim — acum eu apăr stelele inexistente, riscul... Chera Simion, te doare ceva. Ce ?

— De unde stii că mă doare ceva ?

— Fiindcă sînt genial. Spune-mi, ce naiba vrei ?

— Începe să mi se ceară tot mai des să acopăr, să dau *fundament științific* unor inițiative care țin de entuziasmul momentului, sau de avîntul unor oameni care vor să se impună cu orice preț, pricepi ?

— Nu, că-s prost, rînji Ben. Parcă eu n-am întîlnit din ăștia !

— Adică, din capul locului, procesul e invers. Ori, fluviile nu ascultă de entuziasmul cutăruia care este foarte grăbit, ci numai și numai de legile lor...

— Asta cam bănuiam și eu, replică liniștit Ben.

— Dacă mă opun unor astfel de inițiative, voi fi admonestat pentru... îngustime politică...

— Și te vei opune ? întrebă cu mare interes Ben.

— Tu ai spus-o: sînt un meticulos. Cred în știință. A ține cont strict de știință, e modul meu de a alerga după stele... care de fapt nu există, dar — și Chera Simion continuă pe un ton brusc devenit blînd, vag ironic, — sclipirea după care năzuiești tu Ben, e cît se poate de reală : să scapi omenirea de coșmarul cutremurelor...

— Detest! ripostă „cutremurologul“ pe un ton de „violență liniștită“, detest formula sforăitor umanitară pe care o folosești, probabil ca să-ți bați joc de mine, sa-van-tu-le, eu n-am promis nimănui, nici măcar unui semidoct de corespondent de agenție de presă care mă tot împinge către asta, și nici măcar pe departe, că voi scăpa omenirea, sau măcar un județ, de catastrofe seismice, munca mea e rece, se rezumă la linii, diagrame, cifre, acumulări lente, se face fără scrîșnete de entuziasm. Ce să fac dacă în

căzul nostru s-a ținut prea puțin cont de seriozitatea muncii tăcute, și mult prea mult de zgomotul cuvintelor... Iar speculația care se poate face între faptul că am trăit un mare cutremur și apoi am devenit „cutremurolog“, legătura dintre aceste două amănunte, e stupidă, falsă, demnă numai de siropuri literare, în fond eu meseria mi-am ales-o mai mult din întâmplare, nu voiam să fiu nici istoric — istoria mereu adaugă fapte noi, nici nu știi când se mai ivește una și nici unde — nici gramatic, nici avocat, nici doctor (iarăși să mint), asta e...

— Care e situația noastră ? întrebă Chera Simion.

Fumau amândoi, și între ei era o ceață mare.

— Ce situație ? Te referi la ... ?

— Nu, nu la Delia... la ceva mai important... dacă există lucruri mai importante decât Delia. Sîntem, sau nu sîntem fericiți ?

— Mă, Chera Simion, făcu Ben, amical, uite, îmi vine să trag un pumn în mutra ta tâmpită...

Ben tresări. Trenul prindea iar viteză, părăsea o stație, cine știe care.

— Benjamin Cosma, zise Tatiana, ești căsătorit? Văd că nu porți verighetă.

El deschise ochii mari. — Nu port, dar sînt căsătorit.

— Cu cine, pot să știu ?

— Cum, cu cine, dar cu Delia, firește, răspunse Ben.

— Cu Delia pe care eu am înlocuit-o două zile?

— Da, cu Delia aceea.

— Înseamnă că nu prea am știut s-o înlocuiesc.

Dracu știe! Dracu știe de ce fata aia nu poate fi înlocuită, și în fond nu îi e absolut necesară nimănui. Dar nu poate fi înlocuită. Nimeni, nici o femeie din lume n-o poate înlocui. Dracul știe de ce!

Ultimele gânduri Ben nu le rosti cu voce tare.

VAI DE RUINELE TINERE! Dacă înțelepții antichității grecești sau latine (sau ostrogote) n-au înscris printre cugetările lor nemuritoare exclamația hohotitoare de mai sus, ar fi trebuit s-o facă !

La urma urmelor prin ce este mai formidabil laconicul, descărnatul *vae victis* ?

Ca să-și cîștige dreptul la stimă, o ruină trebuie să se lase acoperită de nisip și uitare, sau de uitarea nisipului, iar după o ațișeală de milenii sau cel puțin de secole, trebuie să dea de știre *ruinologilor*, printr-un procedeu misterios, existența ei în cutare sau cutare loc, iar pe urmă, în timpul săpăturilor, să-și dezvăluie cu cît mai multă zgîrcenie cu puțință, cît mai încet, înebunind capetele sărmanilor savanți, secretele-i teribile.

Și secretul, ca și ruina, e cu atât mai teribil, cu cât e mai bătrîn. Și cu cât e mai de nepătruns.

RUINELE CASEI ISOLDA, FIIND EXTREM DE TINERE, NU ÎȘI câștigaseră stima nimănui. Poate dacă n-ar fi urmat evenimente de aceeași talie cu cutremurul, cum a fost războiul, cu suita lui de orori, mizerii și drame, și cu urmări poate și mai adînci în anii ce veniră, ruinele singurei case din Tarchita ce se prăbușise total în cutremur, și nu o casă oarecare ci aia mai contorsionată din toate, cu număr incert de etaje, avînd printre locatari un pungaș bănuît, dar nu dovedit, și două din cele patru profesio-niste ale orașului, avînd în pod un fel de observator astronomic despre care se spuneau atîtea, și cîte alte ciudățenii, ruinele ar fi devenit un fel de curiozitate, puțin macabră, a orașului, mai ales că în catastrofă pieriseră și oameni.

Așa însă, prăbușirea casei Isolda, precum și alt eveniment bizar ce urmasе cutremurului, rătăcirile pîrîului Tarchita, care și-a schimbat de cîteva ori matca, o vreme preferînd să se scurgă pe strada mare, tăînd în două orașul, apăreau tot mai rar în amintirile tarchitanilor.

Timp de aproape o sută de ani casa Isolda străjuise singuratecă, puțin cam sumbră, colinele de la marginea orașului. Ruinele beneficiau acum de același spațiu larg, vara înverzît, posomorît toamna, fiindcă Tarchita nu se dezvoltase în direcția aceea, nu se iviseră case noi, în prelungirea străzilor, care pînă la urmă să înghită și să acopere ruinele; resturile acestor ziduri, grămezile de moloz, lemnăria zdrobită pe care n-o mai recuperase nimeni, rămășițele acelei îndepărtate nopți tragice, erau aproape-n întregime acoperite de iarbă. Ciudat! Imensul nuc sub care, împrejurul codițelor de școlăriță ale Deliei se născuse rivalitatea de o viață dintre Chera Simion și Benjamin Cosma, trunchiul viguros parcă predestinat secolelor, se uscase, pierise ; jumătate din ramurile sale în primăvara viitoare nu mai înfrunzi iar în anul următor nici un mugur nu mai apăru pe ramuri, ca și cum existența blîndului copac ar fi fost pe undeva, sub rădăcini, legată de viața casei Isolda.

O vreme scurtă el tronă pe colină, fu comparat cu o stafie, o spînzurătoare, cu tot ce doriți, iar în anii războiului fu ars, ram după ram.

Flori sălbatice, de culori buimace, prinseră rădăcini deasupra ruinelor. Părea că le priește bine, că seve hrănitoare ascunde locul acela devastat.

Capre melanholicе, cu ugere mari, rățăeau acolo în meditație, smulgînd cu dinții mari, căprești, firele de iarbă.

Apropiîndu-se de acel loc al amintirii, Chera Simion fu izbit de departe de bogăția și luminozitatea florilor, ele năpădiseră totul, cătărîndu-se, cucerind cu încăpăținare fiecare milimetru; erau sălbatice, mlădioase, neîngrijite și te urmăreau cu un ochi cînd zîmbitor, cînd răutăcios, pîrînd a zice: n-am nevoie de tine! Nu, nu erau plantele blînde, cu parfum discret, pe care le îngrijise aici în straturi rotunde Maria Cianoza, ajutată de cele mai multe ori de cele două fete, Dia și Patricia, tulpine firave, gingașe, care zilnic trebuiau ocrotite, ci puternice lujere dîrze, poate niște „urmașe“, niște „supraviețuitoare“, flori sălbatice de colină...

Chera Simion se așeză obosit, își scoase haina. Era în doliu, cu o zi înainte fusese la înmormîntarea mamei lui.

Sosise în Tarchita cu trenul, dimineața.

Delia, de cînd ai plecat, eu, conștient sau nu, mi-am căutat moartea. Știu, sau mai curînd sper, că vei înțelege cum trebuie aceste cuvinte. Nu încerc, nu vreau să te șantajezi! Și nu vreau să iei din cuvintele mele decît exact ceea ce exprimă ele, sensul lor funcțional, nici un milimetru mai mult în direcția vreunui simbol, a vreunui generalizări nedorite de mine. Fiindcă, dacă precizez că nu e un șantaj, adică : nu vreau prin aceste cuvinte, sau prin orice alte mijloace să influențez dorințele sau planurile tale, nu văd de ce nu ți-aș spune adevărul, adică : de ce te-aș menaja.

Nu fac decît să adopt oarecum propria ta atitudine.

Nu știu unde te afli, nu întreprind nici un fel de cercetări pentru a te regăsi. Nu știu de ce sînt totuși sigur că aceste cuvinte vor ajunge pînă la urmă la tine.

A trecut foarte mult timp de cînd ai plecat pentru a pune la punct micile tale afaceri personale și nu-mi fac iluzii cu privire la posibilitatea că vei reveni cîndva. Vei zice: în acest caz de ce îți mai scriu? Tocmai! Dacă aș mai spera să te văd, nu ți-aș mai scrie, e felul meu păgubos de a fi. Nu sînt nici măcar atît de altruist să spun că dacă tot nu ești cu mine, aș fi mulțumit să te știu măcar cu Ben, nu, asta ar fi o slabă sau falsă consolare pentru mine, și cred că asemenea conștiințe pure și înalte nici nu viețuiesc pe pămînt, după cum nu cred că vreun soț muribund i-a șoptit vreodată cu ultimile puteri, rivalului său teafăr, înfloritor: ai grijă de x, x, fiind nevastă-sa, cîștigată după un duel aprig, iar acum pierdută, prin forța destinului. Repet, nu aș fi fericit și consolată știind că te-ai dus la Ben, dar sînt convins că nu ești cu el.

Eu și cu Ben ne-am încurcat reciproc (din asta ar fi trebuit să iasă

între noi o mare prietenie, sau o mare dușmănie, dar nu e nici una nici alta, Dumnezeu știe ce e...) și poate din cauza asta nu ai rămas cu nici unul din noi, el însă nu are nevoie de tine, dar mă întreb: nu cumva *tu ai nevoie de el*? Te urmăresc mereu, Delia, în insomniile mele, și te văd fugind... *Dar ai să poți oare fugi la nesfârșit ?*

MARIA CIANOZA, DIN TARCHITA, CĂTRE DELIA CORUȚAN
com. Paiu-Lung, reg. G., Deliuță scumpă și mică, mi-e tare dor de tine, și e atîta vreme de cînd nu ne-am văzut!

Acum e vară, te afli în vacanță, de ce nu dai o fuguță pînă la baba asta bătrînă, care se apropie deja de o sută de ani ? (la data cînd compunea scrisoarea bătrîna doamnă se apropia de fapt de o sută zece ani, n. a.) Cu un drum ți-ai vizita și părinții, fiindcă orașul F. e la o zvîrlitură de băț de Tarchita.

Ai făcut foarte bine că mi-ai comunicat noua ta adresă, fiindcă uite, am corespondență pentru tine. Ieri am avut o mare bucurie văzîndu-l în pragul casei pe Chera Simion, însă în aceeași clipă inima mi s-a strîns : bietul copil era în doliu, îi murise mama.

Da, s-a stins doamna Chera, cea mai blîndă dintre femei. În drum spre București, Chera Simion s-a oprit în Tarchita, anume să mă vadă și să lase un plic pentru tine. Ciudat s-a purtat el ! Nu s-a apucat să mă cerceteze, îți cunosc adresa, n-o cunosc, a zis numai Doamnă Maria, aș vrea ca scrisoarea asta să ajungă la Delia. Dacă se poate.

Am luat-o, am pus-o pe bufet, fără să fîgăduiesc. El nici nu mi-a cerut să promit ceva. Trebuie să te întreb pe tine: ai nevoie de scrisoarea lui Chera Simion, fată ? Dacă da, o trimit, iar dacă nu, aici să rămîină, iar dacă ti-i răzgîندی, — ti-i răzgîندی.

După aceea am mai stat de vorbă, iar vărul Angel și verișoara Margareta l-au servit cu ceai și dulcețuri și l-au asaltat cu întrebări: de ce nu s-a însurat? — nătîngii de ei! — și cum prospițează la București, și dacă e adevărat că a ajuns om important, cum se vorbește pe aici, că asta e prilej de mare mîndrie pentru tot tărchiteanul că își are omul lui, sus la stăpînire, apoi au cerut multe, prea multe amănunte cu privire la înmormîntare, ca și cum n-ar fi înțeles că e vorba de mama lui !

Au întrebat și de Ben...

Ce alte lucruri bune să-ți mai spun micuța mea?

Am acum o pisicuță, Marcela XVIII, iar cu sănătatea nu m-am

şubrezit încă prea tare. E adevărat ce mi-ai povestit atunci, de mult, în legătură cu căprioara aia din piatră ? Minune... Mă gândesc şi acum...

Despre comisarul Bindău parcă ți-am scris altădată că a murit...

DELIA CORUȚAN, COM. PAIU-LUNG, CĂTRE MARIA CIAN-oza, Tarchita, stimată Doamnă Maria, într-adevăr sînteți de o prudență încîntătoare ! Şi atît de amabilă, ca totdeauna !

Fireşte, trimiteți-mi plicul lăsat de Chera Simion, un plic e totuşi numai un plic, nu-mi poate face vreun rău, precum şi orice altă corespondenţă. Dacă îmi scrie Ben, de pildă, deşi nu cred... Şi, ce e mai important, țineți-mă la curent cu *întîlnirea* din acest an. Are loc? Ar fi cazul!

P.S. : da, căprioara moartă prin împietrire, *există*.

DELIA, CĂTRE CHERA SIMION, BUCUREȘTI, ÎMI ADUC aminte, cum să nu, foarte multe lucruri despre mama ta. Fleacuri, ai zice : cum mi-a dat bomboane, cum m-a ridicat de pe scară cînd am căzut, cum m-a ajutat odată să descifrez analiza gramaticală a unei propozițiuni... Cam tot ce-și amintește un copil despre oameni mari.

Şi ceva în plus.

Ceva foarte grav, dragul meu Chera Simion.

Pe vremuri mama ta ne-a văzut *împreună*, seara la o oră destul de tîrzie. A doua zi doream mult să evit o întîlnire cu ea, dar a fost imposibil. Mă temeam mult de o mustrare cam așa: te cam grăbești cu amorul, drăguță, deocamdată vezi de nu lipsi de la ore... Doamna Chera însă a venit la mine, m-a strîns tare tare în brațe, m-a sărutat şi a rîs. A rîs! Asta nu se poate uita. (De-ai ști şi tu să rîzi la fel...)

CE SCRISOARE CIUDATĂ, gîndi Chera Simion, străbătînd camera. Nici de condoleanțe, nici măcar de răspuns la...

Şi uită să se ferească, şi laba uriaşă a palmierului îl plesni năucitor peste obraz.

CHERA SIMION FUMĂ CÎTEVA ȚIGĂRI LÎNGĂ RUINELE casei Isolda, tîrcoale dînd, apoi străbătu în liniște orașul pînă la singurul hotel unde cîteva ore mai nainte i se spusese că n-ar fi locuri. Își lăsase acolo mica valiză neagră, acum o ceru. Între timp am făcut rost de o cameră liberă, se ridică idiotul de hotelier, zicîndu-i pe nume, pe numele întreg.

Chera Simion se uită la el fără nici o expresie, poate nici nu-l văzu. Desigur cineva îi șoptise funcționarului, dă-i loc, bă, e sculă la București... Chera Simion zise mulțumesc, și că a renunțat, luă valiza și porni încetîșor către gară. Între timp baraca fusese înlocuită cu o clădire, nu prea fantezistă de altfel, dar în orice caz utilă, prevăzută și cu un mic restaurant unde directorul adjunct prînzi rece și fumă mult în așteptarea acceleratului. Apucă trenul pe la ora două, vagonul se cutremură, urnindu-se. Cum ai ajuns, Chera Simion, în anu patrușpatru, tu, un timid și un slăbănog de ochelarist, să lupți în rîndul partizanilor ?

Păi nu v-am spus, nu v-am tot spus, făuritori de false legende, că n-am luptat în rîndul partizanilor, ba, mai mult, că nici n-am văzut la viața mea mutră de partizan. Cum să fac, să zbier, să public dezmințiri ? Dacă aş fi carieristul care pretindeți că sînt, nu mi-ar conveni oare să pozez în ilegalist — cum fac atîția! — și să trag foloase?

Dar nu am fost nici partizan, nici ilegalist, regret.

În acest caz, Chera Simion, de unde povestea tînărului intelectual încă student, conștient de misiunea sa, etc, care, decis să-și riște și viața, se alătură forțelor antinaziste, iar apoi, în împrejurări obscure, regretabile, își ucide comandantul sau, cel puțin contribuie, la pieirea sa?

Este, răspunse tot Chera Simion, una din acele false istorii, mai bine zis un fragment de istorie falsificată, scornită de către demagogi și profitori, care s-au impus drept cronicari ale unor fapte DEMNE, REALE, OMENEȘTI și în orice caz foarte complexe! Cei bogați în vorbă, scurți la faptă, au fost totdeauna depășiți de complexitatea situațiilor și nu au știut decît: a luptat! sau: a trădat! Să-l răsplătim, sau să-l radem. Știu însă că, dincolo de aceștia, țara mea e populată cu oameni fundamental frumoși și cinstiți, iar într-o zi lucrurile vor fi puse la punct...

Atunci, Chera Simion, dacă pretinzi că... de unde totuși po... stop, pauză! Facem pauză.

Pauză. Bun, dar înainte de pauză: în ce crezi tu mai mult? *Cred* în cinste, și acum pauză.

Pauză.

Vreo două ceasuri mai tîrziu, pe neașteptate, cu toate că avea bilet

pînă în Capitală, coborî din tren într-o gară mai importantă și străbătu grăbit orașul în căutarea telefoanelor. Ceru un număr pe care-l stia.

— Alo ?

— Alo, am dori să aflăm unde se află detașat în momentul acesta tovarășul Cosma Beniamin.

Chera Simion auzi, sau mai bine zis intui discuția din biroul ministerial: E cineva care se interesează unde se găsește acum Cosma.

— Da? Cine? Cine se interesează? Cercetările pe care le întreprinde tovarășul Cosma Beniamin sînt oarecum secrete...

— Alo? Alo, cine întreabă de tov. Cosma?

— Fratele! răspunse Chera Simion, fără să ezite, întrebîndu-se dacă ăia de acolo știau sau nu dacă Ben are frați. Era convins însă că altfel va căpăta cu mare greutate informația. Sînt fratele lui și trebuie să-i comunic ceva important în legătură cu un deces în familie. Căpătă deci informația, Ben se afla temporar în Z.; se întoarse la gară, luă bilet, pentru Z. Apucă un tren cursă locală. Pauza s-a terminat. Aprinse țigara. Izolat printr-o perdea de fum de restul lumii, pe culoarul vagonului, își șterse ochelarii, plimbînd o privire absentă peste lanuri. Cam așa ar începe povestea.

În comuna Dăbicenii se afla în misiune unitatea de geniu comandată de colonelul Giman. Armată română regulată, cu grade și uniforme, iar nu partizani. Chera Simion cunoștea perfect ținutul, multe vacanțe mari le petrecuse acolo, nu la bunici, o, nu și nici măcar la niște unchi sau mătuși, ci la un personaj care nu avea-n el nimica bizar, deși era un singuratec, un rătăcitor, iar pe vremuri făcuse negustorie de-a lungul Dunării, în sus, în jos: un vechi camarad al tatălui său, nenea Velichi.

O potriveală de împrejurări făcu în zilele acelea ca tînărul Chera Simion să-l cunoască pe colonelul Giman, în viața civilă inginer, și el originar de prin acele locuri, cîteva sate mai către munte. Ei doi, colonelul și cu tînărul student, și el viitor inginer, purtară discuții bune, de cele mai multe ori pe teme științifice. Chera Simion deveni amic și ghid al colonelului, deși la prima vedere înfățișarea sa de ochelarișt sîngaci, cu alură prea puțin sportivă, nu-l recomanda pentru astfel de activități...

Povestea ta începe rău, Chera Simion, neverosimil! întîi acest schematic „nenea Velichi“... ,

Nu e schematic, *e în viață*, trăiește și acum în Dăbicienii lui, și nici măcar nu are un picior de lemn, sau cîrlig în loc de mîna dreaptă sau banderolă neagră peste ochiul stîng; dacă ți-aș povesti cîte ceva din viața sa, dacă aș face rost de autobiografia lui „cu persoane ce l-au cunoscut pentru fiecare perioadă“ sau dacă i-aș descrie casa, interiorul, porumbeii și

pipele, sau eventual vechile împrejurări în care s-a împrietenit cu bătrînul Chera, tatăl meu, ar deveni pe loc mult mai real, dar nu e vreme. Acum totul se-nvîrte în jurul craniului găurit de un glonte de revolver al colonelului Giman.

E ca un asasinat dintr-o *detective story*, dacă e într-adevăr vorba de un omor. A fost însă omorît ?

Acum craniul colonelului Giman, om ponderat și înțelept care în vreme de pace a durat poduri iar în anii de război le-a aruncat în aer (de unde se poate mult filozofa despre zădărnicie), sau a devenit specialist în pregătirea unor ambuscade în „locuri obligatorii de trecere“ ale inamicului, zace în groapă, în întuneric, sfărîmat de acel glonte enigmatic, și nu poate depune nici un fel de mărturie. Păcat!

Fiindcă alți oameni au rămas în viață, au avut de tras ponoase, și încă le mai trag de pe urma acelei întâmplări din toamna lui patruzeci și patru cînd armata română azvîrlea inamicul nazist de pe teritoriul țării în colaborare cu rușii...

Pe lîngă tînărul Chera Simion, în așa zisa asasinare a colonelului Giman, au fost implicați și ofițeri ai săi. Capete care se credeau cuprinzătoare au încercat să vadă acolo un complot, o conspirație, dar, dă-i mai departe, pînă acum prea lungi comentarii „pe margine“, iar miez puțin, fapte de loc...

Fapte? Își replică, azvîrlind fumul țigării într-o lungă trombă cenușie drept în fața sa, faptele sînt simple, prea simple, suspect de simple. Aici e aberația: unia s-au apucat să suspecteze simplitatea, ei vedeau ici și colo cîte o chestie colosală, prea încurcată, presărată cu nucleeele negre ale subversiunii, chiar dacă pe firmă scria clar: nimic, iar înlăuntru nu era în adevăr nimic. Iată deci faptele.

Colonelul Giman primise un ordin (cum și de unde, nu mă interesa și de altfel nu știu nici acum. Cum primește ordin un colonel, cine i-l dă ?).

Eu și cu Giman, în orice caz, abordam prea puțin subiectele militare. Diferența de vîrstă dintre noi era de treizeci de ani, ca experiență de viață, el mă depășea cu sute, iar pregătirea sa tehnică, științifică, la fel, era incomparabil mai mare decît a mea, e firesc, totuși discutam mult, știu că eram pentru el un interlocutor plăcut, pe teme foarte diferite, care se încadrau însă perfect în paranteza „știință“, de la nebuloasele constelației Crabului, pînă la „scara dublă“ a castelului Blois, acolo unde cel ce urcă nu se întîlnește cu cel care coboară... Colonelul Giman îl vizita cu plăcere pe schematicul nenea Velichi, iar acesta îl servea cu fructe și miere de albină.

Într-o zi colonelul mi-a propus să-l conduc pînă la Trecătoarea

Turului. Cunosc drumul ?

Firește că-l cunoșteam, *atunci rămîne pe mîine dimineață la trei*, a precizat colonelul, uimindu-mă tare prin ora matinală, făcîndu-mă indirect să înțeleg că nu e vorba de o simplă excursie, însă n-am pus întrebări, am zis bine, iar colonelul a adăugat, însă numai în treacăt, că ar fi bine să nu discut despre asta cu nimeni, nici măcar cu nenea Velichi.

Am acceptat firește și această condiție, stabilind locul întâlnirii în capul satului, „în dreptul grajdurilor“, adică lîngă niște construcții ruinate ce adăpostiseră mai de mult herghelii, despre care se zicea că ar fi fost regale, nu știu de ce, nu cred că aparțineau regelui sau verișorilor lui. În vara aceea în orice caz pe acolo nu se mai găsea măcar o copită de „cal regal“.

Am dormit puțin și neliniștit, fiindcă nu mi-a fost greu să înțeleg că direct sau nu, voi participa la o „acțiune de luptă“ a geniștilor colonelului.

Venise toamna, dar unitatea aceea militară, foarte restrînsă, staționa în sat de vreo trei săptămîni, aparent fără nici un rost, în vreme ce bătălii, unele foarte îndîrjite, se dădeau în multe puncte ale Ardealului. Despre toate acestea vorbea mult lumea, poate cu excepția colonelului Giman.

În casa lui nenea Velichi beneficiara de un statut de libertate totală, încă din perioada cînd mai eram elev, cu atît mai mult acum, la douăzeci de ani și student. Asta era marea atracție: nenea Velichi nu stabilea nici măcar locul unde să mă culc, puteam să-mi fac culcuș în orice odaie sau șură, sau să mă odihnesc și pe-un maldăr de paie în grădină sub copaci sau să rătăcesc cu alte haimanale pe dealuri, la pescuit și să înnoptez cine știe unde, la vreo stîină, la un pădurar.

De aceea dificultatea nu consta în a mă face nevăzut din casă — a doua zi nenea Velichi tot nu s-ar fi interesat unde mă aflu, nu s-ar fi pornit să ridice tărăboi groaznic cum ar face orice părinți cumsecade, ci și-ar fi luat în liniște, singur, surogatul de cafea, lansînd rotocoale schematice, din pipa sa din lemn de cireș.

Dificultatea cea mare era să nu cumva să adorm și să trec peste ora *h*, care, știam prea bine, e unică și decisivă cînd e vorba de o acțiune militară, mai ales că liniștitul colonel nu insistase de loc asupra importanței acelei excursii, nu repetase la nesfîrșit să nu întîrzii și să nu scap o vorbă „în privința aia“. Nu era în stilul său, el nu era un pisălog, nu încerca să fie convingător și tocmai de aceea era. În cele cinsprezece sau douăzeci de zile de la sosirea lui la Dăbiceni ajunsesem, consider eu, să-l cunosc multumitor.

Îmi plac oamenii care reușesc să convingă fără să insiste, ar fi bine să

fie cît mai mulți din aceștia, ar fi bine să fie toți așa.

COLONELUL GIMAN MĂ AȘTEPTA LA MARGINEA DRUMULUI, fumînd, îmbrăcat civil. Cît pe ce să nu-l recunosc! Văzîndu-l așa, într-un costum cam nepotrivit pentru fizicul lui, cel puțin așa mi se păru că dezlușesc, nedumeririle se înmulțiră în capul meu. Era vorba totuși de o simplă excursie particulară? Iar dacă așa se prezentau lucrurile, îmi părea rău? Cred că da!

Prea mă pregătisem cu gîndul pentru o „acțiune militară“.

Nu mă felicită văzînd că sosesc la țanc, nu se bucură, puse doar întrebarea dacă dormisem suficient, am zis da, însă exageram. Dormisem, cum am spus, pe apucate, mereu tresărind că întîrzii.

Am pornit imediat, numai eu și colonelul, pe un drumeag destul de puțin folosit... Împrejur nu era nimeni, nimeni nu ne urmărea, cel puțin la prima vedere; după o vreme însă am auzit limpede hurducături, chelălăituri de roți nu prea bine unse, mult în spatele nostru. M-am oprit să ascult. „Niște țărani“, făcu Giman, citind gîndurile mele. Însă nu erau țărani ci aproape toți militarii colonelului care ne urmăreau de la distanță în cete aparent haotice, care în căruțe, care pe jos. Purtau straie improvizate, țărănești, orășenești, ce găsiseră, în orice caz arătau a orice, numai a soldați din armata regulată română, nu.

Vezi, vezi, îl întrerupse Chera Simion pe Chera Simion, nu e de mirare că pe urmă s-a vorbit de o „treabă cu partizani“...

De mirare, tăie vorba Chera S. lui Chera S., fiindcă „treaba“ a fost lămurită de mii de ori, la proces, la paraproces, la reconstituiri... însă cutărei minți i-a convenit mai mult să vorbească despre sabotare, partizani, decît despre un faptul că ea, mintea aceea, ajunsese la un eșec. Implicația era așa mult mai gravă... Iar pedepsele cuvenite „sabotorilor“ s-ar fi cuvenit să fie mai aspre...

Posibil, posibil, dar să lăsăm divagațiile. Ce s-a petrecut în continuare dimineața aceea ?

Mai nainte de toate, ca să se-ntîmple ceva în dimineață, a trebuit să vină dimineața, și ea a venit, la ora fixată pentru acel anotimp, ca totdeauna. Cu multe cețuri rotunde, mici, ca niște oști risipite peste tot. Dar a venit într-un chip ciudat: n-am observat cînd. Pur și simplu m-am pomenit că e lumină și că la patru sute de metri-n urma noastră, cînd nu dispare la cotituri, sau după colțul pădurii, sau în spatele dealurilor, poate fi

văzut acel convoi ciudat, un fel de șatră țigănească în plină migrație, numai că lipseau cu desăvîrșire țigăncile și puradeii — deh, a fost o scăpare a colonelului, însă, oricum, n-ar fi putut să încadreze femei și copii într-o acțiune de luptă, iar pentru a deghiza în acest sens cîtiva din ostașii săi, ar fi însemnat să facă prea mare risipă de fantezie...

CÎT TIMP AU MERS PRIN ÎNTUNERIC, AU VORBIT DESTUL DE pușin.

Noaptea era înstelată, dar neprietenoasă, te simțeai pîndit și deodată Chera Simion își aminti de cutremur !

Își aminti de astronomul Felix, de astrul care semnalizează „vino“. Nu există o asemenea stea își zise, și trecu la Delia cu gîndul, Delia există, o stea cu numele Delia există și ea, la fel, semnalizează „vino“, mereu îndepărtîndu-se.

Pentru mine, gîndi Chera Simion, viața ar fi mult mai simplă decum înainte, dacă mi-aș închipui că Delia a murit în cutremur.

Pag 48 pdf

NU M-AM GÎNDIT ABSOLUT LA NIMIC PE TOT TIMPUL marșului nocturn, iar pînă am ajuns la Trecătoarea Turului, împlînire ce a avut loc pe la șapte dimineăta, colonelul Giman nu mi-a dat vreo explicație cu privire la „excursie“, dar nici după aceea n-a fost prea darnic în cuvinte. De altfel mai era nevoie de explicații ?

Geniștii, deghizați în țărani, cerșetori, grăjdari, se apucară imediat să îngroape rețele de mine pe strîmtul drum pe care urma să treacă în retragere coloana motorizată a inamicului; alte explozibile erau bine mascate în coroanele copăceilor firavi ce atîrnau deasupra drumului. Mitrălierii ocupau poziții deasupra, totul în mare grabă și liniște. Sub diferite deghizări am recunoscut cîtiva din ofițerii colonelului dirijînd executarea lucrărilor, dintre aceștia doi căpitani și un adjutant au fost mai tîrziu implicați în proces, împreună cu mine.

Colonelul Giman mi-a spus: dragă Chera Simion (și el mi se adresa cu ambele nume!) îți mulțumesc mult, ești o călăuză prețioasă, însă acum aș prefera să te întorci în sat, la nenea Velichi, însă nu chiar pe drumul pe care am venit, ci mai pe-alături. Pe drum riști să întîlnești trupe inamice. (Două amănunte avea în vedere colonelul, dîndu-mi această ultimă

indicație, atît să mă protejeze pe mine, cît și să-și apere propriile trupe și misiunea ce o aveau de îndeplinit: inamicul, întîlnindu-mă, ar fi putut smulge de la mine informații prin procedee... brutale, să zicem)

Cred că un altu-n locul lui s-ar fi apucat să răcnească: tinere, în numele armatei române, în numele poporului, primește felicitările mele pentru... etc. Giman a rostit doar mulțumesc mult și m-a îndemnat să mă car, însă, ca de obicei, fără să insiste.

Eu am răspuns: mulțumesc pentru mulțumiri, dar nu s-ar putea să rămîn? Aș prefera...

Colonelul: cum dorești, dar să știi că vor fi oare-cari schimbări de focuri, și n-a mai subliniat gravitatea primejdiei ci, văzînd că sînt decis să rămîn, a conchis: în orice caz ține-te pe lîngă mine, vei fi un fel de aghiotant. (Firește el glumea numindu-mă aghiotant, ținea totuși, pe cît era posibil să mă aibe sub ochi.)

Prea bine, Chera Simion, mai departe ce s-a întîmplat? A fost zdrobită coloana fascistă în acel „loc obligatoriu de trecere“ ?

Nu, Chera Simion, ciocnirea de forțe n-a avut loc căci, ca element neprevăzut, a survenit moartea colonelului Giman... În scurtă vreme lucrările genistice au fost terminate, drumul minat, firele întinse și făcute invizibile, iar caii și căruțele în care fusese adus materialul, ascunse la o anumită distanță, dincolo de marginea unei păduri.

Ostașii ocupară poziții bune, ferite, împrejurul mitralierelor și armelor automate, avînd la-ndemîna și grenade. Practic coloana inamică avea șanse infime... Ofițerii verificau ultimele amănunte iar colonelul Giman se afla singur în spatele unei stînci care domina poziția, scormonind marginile dimineții cu binoclul, cînd apăru în goană un om. Insul acesta dori să stea de vorbă numai cu colonelul. Nu făcea parte din unitate, în orice caz se pare că nimeni nu-l cunoștea și de fapt amănuntul acesta, adică apariția străinului, a fost multă vreme uitat sau trecut sub tăcere. Nimeni n-a cunoscut exact conținutul discuției dintre cei doi bărbați, colonelul Giman și necunoscutul, discuție destul de lapidară fiindcă omul s-a topit imediat, însă, din porunca lui Giman i s-a permis să plece într-o direcție de unde nu se aștepta apariția coloanei inamice. Pe urmă, după ani, cînd întîmplării a început să i se acorde atenție, cu toată ancheta efectuată, omul n-a mai fost găsit, deși ar fi fost de maximă importanță să fie cunoscute vorbele ce și-au spus, el, cu Giman.

Imediat după plecarea străinului m-am apropiat de colonel, voiam să-l întreb pentru cînd e așteptată coloana, însă el, calm, rece, îmi arătă o anumită piatră, cam la cincizeci de metri distanță, în spatele căreia urma

să mă ascund, și-n vreme ce mă apropiam, mult aplecat, de locul poruncit, în spate se auzi o împușcătură.

Am ajuns lângă cadavrul colonelului cam în același moment cu cei doi căpitani și cu adjutantul: ne aflam acolo toți cei patru viitori învinuiți.

Cîteva clipe mai tîrziu sosiră în goană ostașii și sergenții.

Urmă o învălmășeală, o panică stranie. Panica dintotdeauna cînd pierde căpetenia. Colonelul zăcea cu țeasta zdrobită...

Iar lângă trup, propriul său pistol, din care lipsea un glonte, cum s-a constatat. Ipoteza sinuciderii ar fi trebuit să sară în ochi, de fapt nu ca o ipoteză, ci ca o certitudine, dar, curios!, toți militarii aceia adunați împrejurul cadavrului cald încă al comandantului, nu au zis: s-a omorît! Oare de ce? ci au început să se întrebe: *cine l-a împușcat pe colonelul nostru?*, într-atît părea de absurdă, de imposibilă, o asociație între acest om echilibrat, solid, și sinucidere...

Poate că și datorită acestei grave erori, a nedumeririi primului moment, reflectată din păcate și în depozițiile ulterioare, s-a transmis prin ani ipoteza atît de falsă a asasinatului, dezbătută și atunci, chiar în acel an, reluată cu ocazia redeschiderii procesului în patruzeci și opt și vehiculată, la momentul oportun, chiar și în prezent, pricepi Chera Simion ?

S-a pornit greșit! Primul pas o fost eronat, și de aici și direcția... În loc să se fi pus întrebarea: din ce cauză *s-a sinucis* colonelul Gimán, și ce legătură ar putea să existe între moartea sa și convorbirea cu străinul misterios ?

Mult mai sumbru însă s-a rostit problema: cine l-a asasinat pe Gimán, sabotînd, prin asta, acțiunea grupei de partizani?!...

Ah, ah, Chera Simion, speculațiile tale detectivistice sînt încîntătoare, dar să precizăm: prin moartea colonelului acea „acțiune militară“ a eșuat ?

Da, Chera Simion, fiindcă, pînă să-și recîștige căpitanii sîngele rece și să-i expedieze pe ostași înapoi la posturile lor, învălmășeala de pe cornul acela de deal a fost observată de inamic, care-și trimisese înainte cum se cuvine patrulele de recunoaștere. Cînd și-au venit în fire geniștii au observat o motocicletă germană care tocmai făcea stînga-mprejur, la intrarea în trecătoare; nu s-a deschis focul asupra ei, în speranța că nu observaseră agitația de moment, însă nu era așa. Coloana n-a mai apărut, trecerea ei a fost semnalată, apoi, în alte locuri, pînă la urmă tot a fost rasă, dar în alte împrejurări, și asta e cu totul altă poveste !

CHERA SIMION ÎL DESCOPERI PE BEN, ÎNCONJURAT DE „cutremurologii“ săi, într-o ospătare a reședinței regionale A.

Ciocneau cu mare spor paharele, și ajunseseră cu toții într-o anumită stare de ebrietate. Părăsiseră tabara de câteva zile, urmau să se mute în alt loc, și din cauza aceasta, în principiu, erau de negăsit. Chera Simion renunțase să-i mai caute și dăduse de ei mai mult din întâmplare, iar când văzu ochii lui Ben, injectați, cam răătăciți, expresia încordat-răutăcioasă a figurii, regretă, ar fi dorit să se retragă, dar Ben îl observase.

Ben sări de pe scaun, îl apucă de braț și-l așează la masă, între „cutremurologii“; „cutremurologul“ — clown, cel ce cîntărea maximum patru deca și căruia i se spunea Miki, dar poate că nu i se spunea, ci era numele lui adevărat, filfii din urechi către Chera Simion, filfii cu urechile, fără să se ajute cu degetele, calitate ce o au puțini, și zise de trei ori *cucu*.

— El cînd bea, cu atît mai rămîne, din tot vocabularul, cu *cucu*, explică Ben. Cînd nu bea, mai cunoaște încă trei cuvinte, curvă, cramă, caramba, iar acum mă trudesesc să-i vîr în cap și vorba *cutremur*, e necesară, e de specialitate...

Un „cutremurolog“ mai în vîrstă, cu mustața pe oală, luă un pahar ce stătea cu fundul în sus, îi șterse încetișor buza de fața de masă care nu păcătuia prin albeață, turnă vin și-l împinse în fața lui Chera Simion.

— Hei, Zbîrcea! îl apostrofă Ben, fii atent cum îl servești pe tovarășul director de la ministerul energiei. Chera Simion, ești în control ? Am trecut sub patronajul vostru, noi, „cutremurologii“?

Celălalt luă paharul, îl goli dintr-o dată.

— Voi ce sărbătoriți aici? întrebă, fiindcă mi se pare că sărbătoriți...

„Cutremurologii“ erau însă, cu toții, în hainele lor de teren, bluze jerpelite, roase, cămăși antijeg cu gulere răsucite ca niște păsări, cei mai mulți cu barba de o săptămînă.

Păreau o bandă de sugrumători, tocmai venită din codru și picată la chef.

— Noi bem fără pretext! explică șeful lor, Ben. Bem pur și simplu, ce pare aici de neînțeles, deși, dacă ne-ar trebui, am putea scoate imediat și pretextul.

— Raportul nostru anual, începu lent un altul, cu fața slabă și palidă de călugăr, cu șuvițe negre și slinoase căzînd peste guler, raportul nostru a fost citat la sesiunea internațională de la Viena... Vom fi chemați să dăm lămuriri.

— Da! zise Ben, se pare că am descoperit cheia, stii care e cheia. Chera Simion ?

— Aștept să-mi spui, eu nu cunosc mare lucru despre domeniul vostru.

— Ca prim specialist al țării în „ale apelor vârtejuri“ ar trebui să cunoști câte ceva și din „ale cutremurelor taine“. Cheia e: cutremurele se datorează unei broaște uriașe ascunsă sub pământ, iar nu cetaceului care se zvîrcolește, cum se fundamenta pînă acu. Descoperirea noastră cu broasca a stîrnit senzație și optimism peste tot. Broasca cere victime, i le vom da și omenirea o să aibă liniște. Toți „cutremurologii“ din lume prăznuiesc evenimentul, știi cîți „cutremurologi“ există pe pământ ?

— Cîteva regimente? zîmbi aiurit Chera Simion.

— Numai doi! trozni răspunsul Ben. Numai doi, și ambii bătrîni, pe moarte, fără viitor, un negru din Africa neagră care a îndeplinit decenii funcția de vrăjitor al tribului Kaya-Kaya, dar acum zace cu viermi în burtă, viermi care-l devorează pe îndelete și din cauza asta nu se mai poate consacra cercetărilor științifice, și un mulatru care, cînd veneau cutremure, biciuia stîncile și pămîntul — cea mai eficace dintre metode, numai că și el acum a îmbătrînit, și viitorul e al meu și al băieților mei. Ia spune-mi, Chera Simion, ce vînt te aduce la mine, *o cauți pe Delia* ?

— Da.

— De ce nu ai spus din prima clipă. Delia nu e aici. Nici n-a fost. Iar dacă ar fi aici, tot nu ți-aș spune.

— Te porți franc, Ben.

— Franc-cafea, zise Ben. Delia nu e aici.

— Mulțumesc pentru vin, plec. Chera Simion se strecură către ieșire, convins că va auzi dintr-o clipă în alta hohotele „cutremurologilor“. Ben însă, privise crunt către cei care se pregăteau să se manifeste...

ÎNCERCĂ SĂ-ȘI ÎNCHIPUIE CĂ NU-I PASĂ DE ÎNTÎLNIREA cu Ben. Încercă să-și închipuiască că îl interesează mult orașul A., unde nu mai călcase. Privi un turn cenușiu, ascuțit, gotic, de catedrală, încercînd să se convingă că tocmai asta îi lipsea lui acum, un astfel de turn, cu lumina veștedă a soarelui încălecîndu-l din toate părțile.

Ce duh sfînt poate locui acum în această teacă imensă, dar atît de strîmtă, încît e îndoielnic că ar încape-n ea măcar și un hohot izolat? Mîncă două prăjituri la cofetăria *Crinul Alb*, pe semne cea mai importantă, concentrîndu-se asupra lor, încercînd să descopere vreun gust. Cînd fu la gară, cu biletul de tren în buzunar, în fața lui răsări Ben.

— Hei Chera, Chera Simion, zise el cu un aer detașat, ca și cum nici nu s-ar fi văzut în ziua aceea, te plimbi așa singur și nu zici nimic ?

Izbit de ciudățenia absurdă a cuvintelor, îl privi, Ben părea lucid ca lumina, deși numai cu vreo oră mai nainte limba i se împleticea.

— Tocmai intră în gară trenul, zise, ei, la revedere, Ben.

Îi întinse mîna. — Cum, pleci ?

— E legătura cea mai bună cu Bucureștiul.

— Pleci pe dracu, dacă m-ai căutat, înseamnă că ai ceva de spus !

— Am căutat-o pe Delia. Mi-ai dat de înțeles că nu e aici.

Ben tăcu, parcă încurcat.

Acceleratul intra în gară, cutremurînd peronul, lumea se și îmbulzea către vagoane.

— Ți-a murit cineva în familie ? întrebă „cutremurologul“.

— Da, mama.

Ben nu prea știa cum se prezintă condoleanțe, și nu le prezentă.

— E absurd, Chera, Chera Simion! Pe Delia nu aveai motive s-o cauți la mine: dacă era aici, cu mine, tu ai fi fost de prisos, și tu înțelegei asta... N-ai fi riscat o... umilire. Iar dacă nu e aici, atunci cum să fie..., se încurcă în cuvinte, cum s-o cauți aici, dacă știi că nu e aici? Nu la Delia, la mine ai venit tu.

— Pleacă trenul, răspunse Chera Simion.

— Dă-l dracului de tren, vizează biletul, sau nu-l viza, ce n-ai bani ? Eu încă nu i-am băut pe toți, pot să...

MI-AI PUS ÎN MAI MULTE RÎNDURI, NU AGASANT, TOTUȘI destul de insistent, întrebări cu privire la toamna anului patruzeci și patru și la unele urmări, în ce mă privește. Ți-am explicat pe scurt totul, nu e așa ?

Da, foarte pe scurt, confirmă Ben, aprinzînd altă țigară. Se aflau la hotel, în camera cu trei paturi, pe colțul clădirii, soarele bătea cu putere, oblic, dînd energii noi muștelor lipicioase, rele.

Ben se ridică și bătu cu pumnul în perete de patru ori, apoi se duse repede la una din ferestre și o deschise cît putu de larg, cu o mișcare a brațelor; Chera Simion îl privi aplecînd puțin capul, pe deasupra ochelarelor, cum fac bătrînii; ciudată întreruperea asta !

Și, de ce bătuse în perete ?

Privi spatele cutremurologului, un spate de ins musculos, dar slab, așa cum sînt tinerii recruți veniți de la țară, cu trupul înconjurat de dîre de

carne și ligamente, ca niște funii.

Intră cutremurologul mai în vîrstă, deci asta era cu bătaia în perete, îl chemase, Barbu, făcu Ben, tovarășul Chera Simion e oaspetele nostru și trebuie să-l tratăm cu ce avem mai bun, desigur, acceptă bărbatul cu mustața pe oală aruncîndu-i lui Chera Simion o foarte scurtă privire care putea fi și de simpatie dar și: ce mai vrea și ăsta!, dar mai întîi, continuă „cutremurologul”-șef, ce fac băieții ?

— Se îmbată încetișor, ce să facă și ei...

În glasul lui Barbu parcă suna o nesfîrșită bunătate și îngăduință.

— Să nu întreacă măsura! fu sever Ben. Care o ia razna, culcați-l, iar dacă nu vrea, să fie legat în curele de pat, iar pe tine te rog: fă o inspecție prin ruksace! Cred că am binemerita cîte un gît din țuca bihoreană a lui Ion; la țuică, pe ardeleneste, felii de slănină, preferabil de-a lui Sorin, părinții lui îngrașă porcul cu porumb și mai știu eu ce, că slămina iese albă și se topește în gură, ceapă, usturoi tînăr, firește; cred că Miki mai are o halcă de telemea, să fie și din aia și ce bun se va mai găsi...

În foarte scurt timp pe masa din mijloc unde totul era lipicios și pluteau vechi și amestecate mirosuri, „cutremurologul” Barbu așternu o gustare mică, simplă și îmbietoare.

Retras, Chera Simion îi urmări mișcările și-și zise că acum nu mai are chef să vorbească.

— Să nu crezi că l-am umilit pe prietenul Barbu, dădu Ben o explicație care poate era inutilă. El e medelnicierul nostru, îi place să procure merinde și reușește să procure chiar și acolo unde pare imposibil, îi place să umble cu ele. L-am tratat ca pe un mare specialist, iar nu ca pe un inferior.

— Eu n-o să beau, zise Chera Simion, refuzînd păhărelul cu țuică bihoreană.

— Faci cum dorești, însă de ce să nu bei ? Sîntem bărbați, iar acum sîntem într-o pauză de lucru, de creație, petrecem Chera, Chera Simion. Trebuie, e obligatoriu să și petrecem! Ai necazuri mari ?

Brusca întrebare avu drept efect că *specialistul în ape* luă paharul cu băutură tare și sorbi adînc.

— Pînă să-mi vorbești tu, despre necazurile tale, am să-ți mărturisesc o idee a mea pe care ia-o cum vrei, o constatare ciudată pe care am făcut-o demult. Chera Simion se încruntă. Cuvinte bizare. Părea dispus să adopte un fel de ton sentimental, iar Chera Simion constată cu surpriză că ar prefera totuși ca Ben să rămînă cel dintotdeauna, rece, detașat, indiferent!

— Constatarea se referă și la noi doi, dar și la alte persoane... în ce ne

privește pe noi doi, nimeni n-ar zice, iar dacă ar zice, ar greși crunt, că nu mai putem unul de dragul celuilalt, și totuși *ne căutăm*. Dar și alții, vagabondul de Flăcău, generalul Baptiste, David Bunea, și chiar Delia, gravitează în chip inexplicabil, ca și cum ar căuta mereu să-i revadă pe ceilalți, ca și cum prăbușirea casei Isolda ne-ar fi legat printr-un fel de blestem. Până și tentativele mereu eșuate de a organiza *întîlnirea*...

— Cred că spui prostii, i-o tăie Chera Simion, dur și lucid fiind el de data asta. Cine vede pe cine ? E vorba de întîmplări care...

— Și ce dacă spun prostii ? ripostă Ben, aproape vesel, dezarmant. Mai servește, Chera, Chera Simion!

Mîncară, băură un pic, și nu mai fu tensiune, de loc, între ei.

Soarele cobora la orizont, peste acoperișuri, enorm și roșu. Ben flecărea despre plictiseala ce i-o provoacă tergiversarea unor aprobări, simple în fond, trebuia să mai aștepte cîteva zile în oraș, asta însemna pierdere de timp prețios, tăiere de frunză la cîini, inevitabilă destrăbălare, lăudă excelenta condiție fizică și intelectuală pe care ți-o dă viața de tabără: el trăia așa de-acuma de mulți ani, se obișnuise iremediabil, și dacă ar fi nevoit să se întoarcă la bază definitiv, s-ar ofili pur și simplu, chiar dacă l-ar instala într-un cabinet de ministru.

Chera Simion asculta, cam distrat, și n-avea poftă de nimic.

Ben, e clar, vorbește și el să treacă timpul.

— Parcă numai ieri, zise încetișor Chera Simion, am bătut apa-n piuă despre goana după stele inexistente, dar de atunci a trecut o groază de vreme!

— Da, ani, aprobă Ben și tu mai năzuiești către stele inexistente ?

— Hm! Unul din principiile mele e să nu-mi închipui că așa fi un „caz“.

— Fiecare om e un „caz“, zise Ben.

— Așa da. Uite cum stau lucrurile, „afacerea anului patruzeci și patru“ iarăși a năvălit peste mine ca o... făcu o grimasă, negăsind vorba.

— Cum a năvălit ?

— Sub forma unei aluzii...

— Ei și ? Te deranjează, o iei în serios ?

— Mă plictisește mult.

— Vrei să-mi povestești, sau ieșim pe bulevard să agățăm fuste?

— Nu știu să povestesc. M-ai întrebat: mai visezi stele inexistente? Ți-am răspuns, steaua mea, existentă, iar nu inexistentă, e respectarea propriilor mele convingeri. Sînt om de știință, și dacă eu nu cred în știință, atunci cine, și cine o apără ? Nu mi-am dat „girul științific“ într-o chestiune

„mare“.

— Am mai vorbit despre asta ; care e chestiunea „mare“ ?

— Eu sînt de părere că o anumită apă, cîteva ape, rîuri sau fluvii, nu se vor lăsa seduse și conduse de entuziasmul momentului, ci doar de legi exacte, care trebuiesc studiate cu atenție. Și studiul acelor legi arată că, pentru a putea stăpîni cursul și energia apelor trebuiesc luate repede măsuri de precauțiune. Un ins, nu mare dar nici neimportant, în orice caz unul de povața căruia se ține cont, mi-a replicat: tocmai d-ta te opui, tov. Chera Simion, dumneata, căruia i-am trecut cu vederea „treaba din patruzeci și patru“, am mușamalizat-o ? !...

— Ce legătură are „treaba din patruzeci și patru“ cu „afacerea râurilor“?

— Nu are nici una, însă insul cu șoaptă pătrunzătoare cunoaște puterea cuvintelor! Chera Simion azvîrli țigara. Mi-am luat îndată concediu. Îți mai amintești de „treaba din patruzeci și patru“? Un necunoscut venise la colonelul Gimán, să-i șoptească ceva, apoi a plecat, iar cîteva minute mai tîrziu Gimán și-a perforat craniul cu un glonte de mare calibru. Numai că, mereu și mereu, sinuciderea colonelului, un om echilibrat puternic, care trecuse nu o singură dată prin foc și putea fi bănuít de orice, dar de lașitate nu, era privită cu îndoială. Probele au fost zdrobitoare: revolverul — al colonelului, amprentele sale pe armă, poziția corpului, a armei, a unghiului din care a izbit proiectilul, distanța, toate vorbeau despre sinucidere, numai că actul părea cu totul neverosimil. Iar rudele lui Gimán au făcut tărăboi: omul acesta nu s-ar fi sinucis orice s-ar fi întîmplat, *el a fost ucis*. Vrem pedepsirea vinovaților, a trădătorilor, a celor care au sabotat o „acțiune de partizani“... Repede cu toții au transformat episodul pur militar, în acțiune de partizani, ca să-i dea gravitate, numai pe temeiul că ostașii erau deghizați în țărani. Singurul element care putea să aducă lumină era apariția necunoscutului, și scurtul său dialog cu colonelul.

— E concluzia ta ?

— Nu, concluzia anchetei, de bun simț de altfel, numai că omul acela n-a mai fost găsit.

— Ghinion !

— Da, zise rar Chera Simion, numai că eu acum știu cine a fost omul acela, și ce a discutat el cu colonelul!

ACCELERATUL LUNECASE PE LÎNGĂ RAFINĂRII ȘI ACUM, pe linie dreaptă prindea viteză, cutremurîndu-se larg spre București.

Bărbatul cu tîmplele distins încărunțite stătea la fereastră pe culoar și nu vedea nimic. Ținea ochii închiși și, cu toate că era zdravăn ca statură, părea firav, micit cumva, gheboșat, adunat împrejurul sfișierii interioare, a unei dureri intense și lungi.

Nu vedea nimic, încerca să nu se mai gîndească la nimic, dar cu atît mai puternic năvăleau sub pleoape imagini, ca fulgerele... Și zbuciumul întreg, viața, anii, toate toate prinse în plasa uriașă a drumurilor, și gîndul că: cu cît alergi mai mult, cu atît te afunzi mai tare în capcană... iar acum durerea, destrămarea sigură, și nici un fel de orizont !... Tovarășe, îl bătu cineva pe umăr, am ajuns... Gara de Nord.

Trenul, într-adevăr, oprise de cîteva minute. Nu și-a dat seama. Purtat de vîrtejul interior, călătorea, călătorea...

Deschise ochii, păru să-l privească pe necunoscutul binevoitor, ultimul pasager care mai rămăsese în vagon, dar nu e sigur că-l văzu. Celălalt se întrebă: o fi orb? Zise: vă simțiți rău?

— Dacă vreți să-mi faceți un servici, făcu omul cu tîmple sure, luați-mă de braț și conduceți-mă pînă la o masă din restaurantul gării.

— Nu aveți bagaje? Inutilă întrebarea fiindcă în plasa compartimentului nu se mai găsea nimic.

Îl duse pînă în restaurant, îl așeză, șovăi: pot să vă mai ajut cu ceva?

— Mulțumesc, răspunse celălalt, dar nu vă mai incomodez, de altfel foarte curînd mă voi simți bine.

Rămase singur, așezat la o masă din mijlocul sălii, înconjurat de acel du-te vino neliniștitor; ceru cafea, se ținea tot timpul cît mai drept, voind să dea impresia că vede, dar cînd simți sub nas aburii surogatului, pipăi cu degetele și duse la întîmplare ceașca la gură.

Durerile, undeva în cap, și, totodată, în corp sporiră, se stăpîni să nu geamă, să nu urle, transpirînd, cu degetele tremurînde. Totuși se prefăcea bine, se stăpînea, nu veni nimeni să-l întrebe iarăși dacă nu-i e rău.

De la o vreme chinul dădu înapoi, putu iar să vadă. Găsi într-un carnețel adresa lui Ben, un taxi îl duse pînă acolo și sosi tocmai în momentul potrivit ca să-l găsească pe tenorul Harry, golind garsoniera de apă, ajutat de vecinii care înjurau, cu măturile, cu cîrpele, cu ce se putea.

Apa izbucnea afară pe scări, curgea în jos, intra în alte apartamente.

Era al nu se mai știe al cîtelea dezastru provocat de muzicant.

Ben, firește nu se găsea acasă, mereu plecat în munții lui.

O jumătate de ceas mai tîrziu, clătînîndu-se, suna la ușa lui Chera

Simion, care-i deschise nurmaidecît. — Flăcăul Pavelescu ! Noul venit înaintă ca beat, se prăbuși într-un fotoliu.

— Cafea? întrebă Chera Simion?

— Nu mă aflu în... st.... st.... stare de ebrietate, abia izbuti să articuleze Flăcăul. Sînt foarte bolnav! Dacă știi vreun doctor, cheamă-l...

Era seară, și ploua încetișor. O salvare trase jos, Chera Simion îl însoți pe Flăcău la spital. Flăcăul Pavelescu se zbătea, aproape inconștient. Tînărul medic din salvare îi șopti lui Chera Simion că bolnavul e în comă.

CHERA SIMION TELEFONĂ DE ACASĂ PE LA ȘASE DIMINEAța și află că bolnavul nu a sucombat, cum se așteptase întreaga suflare medicală a spitalului, menajîndu-l de altfel, socotindu-l rudă, ci dimpotrivă, se simțea mai bine, chiar surprinzător de bine și există cîteva șanse de a-l salva.

Fire invizibile îl legau sentimental pe Chera Simion de Flăcăul Pavelescu; ar fi vrut să-l vadă sănătos și, cum se spune printr-un îngrozitor de searbăd termen, „așezat“, într-un fel sau altul, nu colindînd pușcăriile pentru escrocherii minore...

Din multe, multe motive, tot felul de complexe, o anumită pudoare, nu discutasese niciodată pe față, bărbătește despre asta, cu Flăcăul. E îngrozitor de greu să dai sfaturi!.... Să dai sfaturi așa fel ca să nu fie considerate jigniri, amestec în... afacerile interne, îngîmfare și suficiență personală; și apoi, cum să dai sfaturi unui ins în fond îngrozitor de demodat — în ciuda aparențelor! — aparținînd, șocant altui timp, dar căruia ?

Chera Simion își propuse să ajungă la spital încă înainte de amiază (oare ce este potrivit să-i duci unui bolnav mai ales cînd bolnavul e Flăcăul Pavelescu?), pînă atunci rezolvă treburi curente, primi o comisie, una din acele comisii perfect inutile care întocmește rapoarte interminabile asupra unor lucruri bine cunoscute de toată lumea, ascultă distrat, fumînd, ștergîndu-și ochelarii, potrivindu-și părul moale și rărit ce cădea mereu, desenînd pe-o foaie de hîrtie cai și capre... interval punctat de clipe comice cînd comandantul acelei comisii importante, un bărbat foarte savant cu bărbuță a la Kerensky se ridica brusc de pe fotoliu ca să-și scuture țigara în scumiera de pe biroul directorului, deși avea una pe măsută chiar în fața sa, iar cu această ocazie încerca să vadă coala de hîrtie cu capre și cai — numai că de fiecare dată, fără să se jeneze, Chera Simion ferea cu palma desenele sale.

O bună perioadă situația sa fusese delicată, nesigură ca poezia de ghiță ce învelește suprafața apei în unele dimineți de noiembrie, fără ca să se știe exact de ce, din pricină că, aiurit, cu figura lui nu exagerat de fotogenică, de ins slab, căpăținos, prematur îmbătrânit, contrazisese prea tare inși ce erau deprinși să li se răspundă numai cu mișcări verticale ale bărbiei, sau fiindcă cineva, undeva, răscolise iar acea nebuloasă, îndepărtată, complexantă „treabă cu partizanii“ — fiindcă și acum și totdeauna toți continuau să se refere la „partizani“, deși nu era cazul...

I se aștepta din clipă în clipă demiterea, sau demisia, cei informați știau că va primi post într-o școală tehnică de cercetări piscicole, (tot era specialist în ape !) poate profesor, poate ceva mai mult, director, dar poate doar simplu conșopist la secretariat...

Se știa sigur și cine va veni în locul lui la minister, chiar și Chera Simion își cunoștea urmașul, numai că într-o bună zi aerul împrejurul său deveni brusc respirabil și el înțelese că toți, sau în orice caz „cei mari“ aflaseră adevărul cu privire la „treaba din toamna anului 44“, el jurase să nu sufle o vorbă despre descoperirile făcute, chiar dacă asta îl va costa foarte scump, și luase cuvântul de onoare al celor doi oameni, singurii care mai cunoșteau lucrurile în amănunt: Benjamin Cosma, căruia i se spovedise, deși acest act nu avea justificare!, și David Bunea, *le petit limier*, care-l ajutase în cercetări, că vor uita totul, definitiv.

Deși toate lucrurile de pe lume se află, Chera Simion nu avea să știe niciodată cum răsuflase „sus“ povestea cu „cercetările particulare“ întreprinse de el pentru a-l găsi pe necunoscutul ce apăruse în preajma colonelului Giman, câteva clipe înainte de moartea acestuia...

Vorbise Ben ?

Vorbise locotenentul major de miliție ?

Era de presupus, însă ambii negaseră cu tărie.

Chera Simion n-avea de unde să știe că Ben, care-și părăsise temporar „cutremurologii“, se vînzolea într-o zi printre peroanele Gării de Nord, cam nervos, pîrînd că așteaptă un anumit tren; de două ori megafonul anunțase că acel tren întîrzie, iar Ben privea mereu ceasul, iar la răstimpuri se repezea la restaurant să ia una mică. Obiceiul acesta grețos de a bea și cu motiv, și fără, — ar fi comentat Chera Simion.

Ben arăta ca totdeauna, în bluza lui de „cutremurolog“, care nu-l părăsea nici iarna, nici vara, cu părul vîlvoi, cu bărbia pătrată de „dur“ împinsă înainte, despicînd aerul ca un plug...

Arăta foarte tînăr !

Deși timpul trecuse mereu, iar Maria Cianoza probabil trebuie să fi împlinit între timp o sută zece (ea, în scrisori afirma invariabil că, vai, se apropie de sută, deși mai are pînă acolo...).

Ben mîncă o înghețată, citi un ziar pe care-l aruncă apoi, privi de o sută de ori ceasul-ceapă, și în sfîrșit trenul așteptat se ivi, și botul locomotivei, ca un rît de mistreț, înaintă pînă ce se rezemă de peron.

Ben frunzări cu ochii mulțimea.

Dintr-unul din vagoane sărise un tînăr drăguț, îmbrăcat ireproșabil, care se îndreptă direct către „cutremurolog“.

— David, strigă acesta în loc de salut, fir-ai al dracului! La unsprezece avem audiență la D. !

— La cine ? se ului tînărul, auzind numele important.

— Trebuie să ne grăbim! Întîi și-ntîi... Fără să răspundă la niciuna din întrebările lui David Bunea, Ben formulă el în grabă cîteva. Îi expuse împrejurările morții colonelului Giman, așa cum le știa de la Chera Simion. Locotenentul major îl asculta cu atenție. Aveau în față cafea, coniac.

Ben sfîrși: — Toate acestea le știu de la Chera, Chera Simion. Vreau ca tu să-mi confirmi: lucrurile stau așa, sau pe ici colo e cîte ceva adăugat, sau schimbat? Milițianul fuma lung, pe gînduri. — Pe cîte-mi amintesc, lucrurile stau chiar așa, numai că... — Numai că? — Eu nu am înțeles că povestea are cu adevărat o anumită importanță. O credeam înmormîntată.

— He! Umblă stafiile, mîrîi „cutremurologul“, privi ceasul, plăti în grabă. David Bunea îl examinează din cap pînă-n picioare și zise că în halul acesta n-o să poată pătrunde la ministru. Să văd cine mă va opri! rînji Ben.

Ajunseră la timp util la acea instituție unde Ben ceruse și obținuse audiență, numai că, în fața ultimei uși „cutremurologul“ fu oprit : — Nu puteți intra în această ținută !

— Vin direct de la șantier, tovarășe, aruncă Ben fraza pregătită, în fața căreia cu greu i se putea sta în față. Mințea, se afla de o săptămînă în Capitală, timp necesar pentru obținerea audienței, numai că... ce rost avea să mai explice, și cui ?, că muzicantul Harry, tovarășul său de locuință, împrumutase singura sa haină mai ca lumea unui tip ce se îmbătase, vomînd peste pantalon?...

Chestia cu șantierul prinse și Ben, cu totul degajat, urmat de locotenentul major, cu palmele cam asudate, și fără să știe exact în ce dandana intră, fiindcă nu fusese timp pentru explicații, sau „cutremurologul“ nu binevoise să le dea, introduși de o secretară cu pistrui fotogenici, se pomeniră în fața ministrului care amabil, rezervat, păru că trece cu vederea ținuta prea puțin oficială a solicitantului. Ministrul era un om

cunoscut.

Înaintînd prin cabinetul enorm, pînă la biroul vast în fața căruia avură consemnul de a lua loc, Ben, de loc stingherit, gîndi că e ciudat să te afli în fața unei somități, mai exact e ciudat să constați că un om atît de important există în realitate, și că poți să-i vorbești ba chiar să-i strîngi mîna (fiindcă li se întinse mîna), și să-i scrutezi obrazul, mult mai obosit decît în pozele „oficiale“.

Ben, vexat totuși de către tovarășul care-l acuzase de ținută necorespunzătoare, căută defecte în vestimentația ministrului, și fu mulțumit să descopere: găsi chiar și o cută a reverului hainei...

Înainte de a explica el ce vînt îl aduce acolo, vorbi ministrul, repede : — D-ta ești tovarășul Cosma Beniamin, seismologul nostru care...

Prin capul lui Ben zbîrni: iată că știe, a fost informat cine-i cere audiență. După o scurtă pauză, omul de stat reluă: — Ai o muncă foarte... (să vedem ce zice, sticli prin capul „cutremurologului“, dacă zice „foarte folositoare și dusă pentru binele umanității“, n-o să-l iubesc, însă ministrul ieși cu bine, el zise :)... dificilă; ia spune-mi, există șansa de a prevedea cutremurele ? Și, fără să aștepte răspuns, către *le petit limier*: — Iar d-ta, Bunea David, locotenent major de miliție. Vă ascult, tovarăși !

Încruntă puțin din sprîncene, ca și cum calitatea ultimului i-ar fi dat de gîndit. — Vă ascult, tovarăși ! repetă. Ben se întrebă dacă poate aprinde o țigară. Vorbi rar, stăpînindu-și vocea.

Veniseră acolo — explică el — pentru a expune tovarășului ministru extrem de complicatul caz al lui...

Bărbatul de stat se încruntă, și-l întrerupse: Era oare vorba de un denunț? În acest caz ...

Nu este vorba de un denunț, interveni prompt Ben, mai vehement decît s-ar fi cuvenit.

Ministrul își rezemă palmele de birou, aplecîndu-se ușor înainte, ca și cum ar fi vrut să-i vadă mai bine; David Bunea se foi neliniștit... Avea, într-adevăr, motivele sale... Ben însă continuă răs-picat.

Este vorba de restabilirea unui adevăr în legătură cu tovarășul Chera, Chera Simion... Se întrerupse, îl privi atent pe demnitar, oare marele om cunoștea cazul? Obrazul ministrului rămase neclintit.

El ascultă fără să mai întrerupă, iar Ben expuse uimitor de simplu și scurt cazul. După aceea tăcu, întrebîndu-se dacă fusese înțeles cum trebuie, în esență. Ministrul medită o clipă. Scoase o țigară, o aprinse, dar nu le oferă și lor. Ben se servi imediat din ale sale, trase fumul cu sete, nestînjenit, puțin contrariat.

Avea impresia că demersul lui nu fusese interpretat cum spera.

În cele din urmă demnitarul întrebă: — De ce tovarășul Chera Simion n-a venit personal să explice cum stau lucrurile. — Aș putea să inventez ceva, tovarășe ministru, dar sincer să fiu nu știu, nu știu, replică Ben, iarăși cam prea vehement. — Îi sînteți prieten? îl fixă ministrul, aplecîndu-și fruntea. — Cîtuși de puțin! replică Ben. — Atunci cum justifici, tovarășe, intervenția d-tale?

Ben, arcuind sprinceana, răspunse: — Uneori e plăcut să faci un bine chiar și inamicilor.

— Ei! Da? Chipul cunoscutului om de stat își părăsi imobilitatea, dar numai pentru o clipă. Bufni, parcă enervat: — Relațiile dv. personale nu mă interesează, cel puțin în cazul de față. Mai important e adevărul. Care e, de fapt, adevărul?

— Am adus un martor important, răspunse Ben, indicîndu-l pe David Bunea.

Ministrul întoarse ochii spre milițian. Dintr-un motiv obscur, acesta se simți obligat să se ridice în picioare. — Locotenentul major de miliție Bunea David, murmură ministrul, aruncînd iar privirea pe hîrtia de unde citise de la început numele celor doi. D-ta, în ce calitate ai executat cercetări în sprijinul lui Chera Simion? Ai primit ordin în acest sens ?

— Nu, răspunse *le petit limier*.

— Stai te rog jos, făcu ministrul. Afacerea s-ar putea să nu rămînă fără urmări, în ce te privește, tovarășe locotenent major! Dumneata te supui unei discipline. Disciplina militară! Efectuezi anchete numai cînd ți se ordonă. Inițiativele particulare în armată...

David Bunea văzu negru în fața ochilor, văzu numai sprîncenele enorme ale ministrului, ca o pădure în care te poți rătăci definitiv; își mușcă buzele. Se ridică iar, aproape sări în picioare și se pomeni vorbind.

— Nu am efectuat nici un fel de anchetă, tovarășe ministru. Se miră și el cît de ferm îi e glasul. Acțiunea mea a avut caracterul unei călătorii de plăcere, în concediu, în care îl însoțeam pe numitul Chera Simion, cunoștință veche și prieten al nostru, om de încredere... Am locuit în copilărie în aceeași casă...

Ben îl privi. Uite că nu se lasă! Și vorbește exact, exact ce trebuie, concis, bravo *petit limier*! — Nici un moment, tovarășe ministru, continuă Bunea, nu m-am folosit de calitatea mea de anchetator oficial, dar am crezut că nu pot da înapoi cînd e vorba să se facă dreptate, chiar și într-o cauză particulară... Și de altfel, dacă va fi nevoie, sînt gata să depun oficial, sub jurămînt...

LA ÎNTREBAREA PUSĂ DE CHERA SIMION CE BOALĂ ARE Flăcăul-Pavelescu-Mingioacă-Tiron-Țion-Cornea, medicul, un bărbat matur, c-un aer absent, și trist, își mîngîie bărbuța rară, și răspunse că nu era nici gripă, nici cancer, nici infecție cu stafilococ hemolitic, sau pneumonie, sau bruceloză, sau blenoragie, icter sau holeră, pe scurt nu una din bolile curente, banale, între care pe tot timpul vieții omul face slalom ca un schior mai mult sau mai puțin îndemînat, ci o maladie foarte complicată, ca și numele ei de altfel, pe care directorul adjunct îl și pierdu imediat din minte.

O maladie care oferă două posibilități : sau mori, sau scapi...

— Ca toate bolile, preciza Chera Simion.

— Hm, da... Hm, nu... dădu răspuns doctorul.

— Pardon ? întrebă pe franțuzește Chera Simion.

— Dacă scapi, tot mori, făcu medicul.

Chera Simion, se prezentă Chera Simion, întinzînd o mîină îngustă.

— Doctor Virgil Bogdan..

— Acum că ne și cunoaștem, încercă directorul adjunct, poate vorbim și mai clar. N-am înțeles ultima dv. aserțiune : *dacă scapi, tot mori*.

— Am vrut să zic : orbești.

— Prietenul meu va, orbii ?

— Da, în mod cert. Progresiv.

— Vă dați seama ce spuneți ? Orbire definitivă?

Doctorul Virgil Bogdan avu un zîmbet pe colțurile descurajate ale gurii sale.

— În asta constă ciudățenia unică a acestei maladii. Va orbi, însă nu definitiv...

— Ah, ah, răsuflă ușurat Chera Simion, va fi o orbire trecătoare.

— Exact, se mișcă buzele livide ale medicului. Trecătoare. E maladia cea mai perversă. Bolnavul va începe să vadă iar cu *aproximativ un an înaintea morții*. Orbirea va trece de la sine, fără tratament.

Chera Simion nu înțelese în prima clipă. Brusc i se făcu părul măciucă. Își corectă repede poziția ochelarilor.

— Dv. glumiți !

— Stimate domn, nu glumesc. Niciodată nu glumesc. Sînt douăzeci de ani de cînd studiez maladia asta...

— Remedii ?

— Deocamdată, nu ! V-am mai spus. Orbirea trece singură. Însă cu un an înainte de deces. Firește, dacă nu e vorba de moarte prin accident.

— Prietenul meu cunoaște situația sa ?

Nu, deocamdată. Însă după părerea mea, ar trebui s-o cunoască.

STAREA GENERALĂ A FLĂCĂULUI SE ÎMBUNĂTĂŢEA PE zi ce trece. Cam o săptămână mai târziu el îi povesti lui Chera Simion un vis. Greu de ştiut dacă-l inventase, sau îl avusese cu adevărat!

În noaptea când picase în Capitală, iar salvarea-l transportase la spital în stare disperată, relata Flăcăul Pavelescu-Mingioacă, (etc), el *trebuia să moară*. Prin birourile cereşti, sau, în fine, acolo unde divinităţile iscălesc deciziile definitive, Doamna Moarte primise mandat să-l umfle în orele următoare şi, fără a se grăbi, după ce efectua un bun rond de-a latul planetei, Ea pătrunse pe nesimţite în spital şi se înfiinţă la căpătîiul său cu surîsul generos pe care i-l dădea siguranţa că va duce prada.

— Bun, bun, zise Chera Simion, frecîndu-şi nasul, uluit, şi rememorînd fulgerător *cealaltă* convorbire, cu doctorul, şi cum... arăta ?

Flăcăul Pavelescu se ridică într-un cot.

În zilele petrecute la spital faţa i se ascuţise, iar privirea lui (de viitor orb !) devenise şi mai patetică. Părul sur, netuns, flutura lung. Din mîneca largă a pijamalei de spital, răsărea palma foarte îngustă, cu degete galbene, şi braţul subţire, delicat, acoperit cu peri rari.

Am să-ţi spun cum arăta, însă nu e uşor... He ! Moartea nu are înfăţişarea pe care i-o dăm noi, nu are coasă şi, dragă Chera Simion, nu e *urîtă*. E mult mai rău, nu are înfăţişare, şi totuşi *o vezi*.

Chera Simion rămase cu ţigara suspendată, izbit de ideie.

De ce spui că e mult mai rău fiindcă nu are înfăţişare şi e lipsită de chip ?

— Neantul e mult mai rău decît orice rău...

— Înseamnă că ai dus conversaţie cu neantul şi l-ai văzut. Cum ?

— Vezi ! M-am temut eu că nu voi fi în stare s-o descriu...

Buzele subţiri ale Flăcăului avură o cutremurare, iar Chera Simion se întrebă dacă toate acestea nu-s indicii ale demenţei.

— Eu cred că cine nu a văzut-o, nu poate să-şi închipuie cum este Ea, iar de descris nu o poate descrie nici cel care a văzut-o.

Chera S. aprobă încetişor aplecînd fruntea, fără să comenteze. Flăcăul Pavelescu îşi potrivi perna şi spuse că nu atît înfăţişarea Ei are vreo importanţă, cît discuţia ce a avut-o cu Ea, în vreme ce împrejur totul căzuse în somn magnetic. (He !) Nu numai fiinţele vii, ceilalţi bolnavi, sora ce veghia cu fruntea pe măsută în colţul salonului, lîngă uşă, muştele, purecii

eventuali, ci și lucrurile inerte. (Chera Simion era puțin speriat și se întreba dacă nu e cazul să cheme vreun medic, deși Flăcăul nu avea aerul că halucinează). Într-adevăr, își continuă Flăcăul gândurile. În preajma Ei pînă și lucrurile moarte arată altfel, se restrîng și par speriate... Numai el, adică cel vizat, rămăsese de tot lucid, întrucît se pare că Doamna are straniul obicei de a face un fel de conversație cu cei pe care se pregătește să-i ia. Mai exact spus face o investigație finală, o formalitate în fond, execută un ultim interogatoriu, adresează una sau două întrebări de circumstanță, ca un polițist britanic, meticolos, rece, înainte de a lăsa palma, apăsată pe umăr și a rosti formula arestării : în numele Maiestății Sale...

Dar, spre deosebire de un detectiv insular care începe cu : d-ta ești numitul Bernard Shaw, ? Marea Doamnă adoptă alt ton în conversație, mai puțin sec : prietene, care e numele tău ?

— Din ce parte îți vorbeai ? nu se putu stăpîni Chera Simion, căutînd un zîmbet potrivit, pentru a transforma conversația într-un fel de soție.

— Stătea pe locul acum ocupat de tine, răspunse prompt Flăcăul, cu un zîmbet și el, dar pe directorul adjunct atîta precizie îl cam înfiora. Ripostă totuși :

— Cum poate neantul să ocupe un anumit loc ?

— Mă tem că asta n-ai s-o poți înțelege pînă ce n-ai s-o vezi pe Ea chiar tu, răspunse bolnavul, strașnic de logic.

— Posibil, posibil, își frecă palmele jilave Chera Simion. Și, cum a decurs mai departe dialogul vostru?

Decursese într-un chip deosebit...

Ea întrebă : cine ești tu ?

— Mai nainte pretindeai că te-a întrebat de nume !

E același lucru răspunse Flăcăul, dar dacă e vorba să fim exacti, îl întrebă cine, punîndu-l în mare încurcătură.

Nu-și amintea de loc cine e ! Era atît de bolnav, muribund, ce mai, își dădea duhul, *de altfel de aceea și venise Ea*, și primul nume care îi veni fu: Sacagiu... Marea Doamnă fu nemulțumită, păru să confrunte numele dat de Flăcău cu cel scris pe mandat, și clătină din cap.

Sacagiu George, acesta e numele sub care Flăcăul dezertase de pe front, numele locotenentului său care trebuia să se ducă în permisie, și murise doar un ceas înainte de plecarea trenului militar, iar Flăcăul știuse să dispară cu hîrțiile sale, pe învălmășeala de acolo nimeni n-a apucat să-și dea seama, iar apoi, o bucată de timp a și trăit cu acest nume. Însă Ea nu putea fi ușor păcălită ! Ea insistă, insistă mult să-i spună adevăratul nume, iar Flăcăul, aiurind mereu, îi înșiră toate alter-ego-urile sale, uitînd însă

mereu numele adevărat. Marea Doamnă clătina din cap, tot mai nemulțumită — avea și de ce în fața unui astfel de mincinos ! — iar el, sleit, nu mai înțelegea cam ce ar dori să afle Ea. — Spune-mi cine ești cel adevărat! iar el făcea mari eforturi să-și amintească, o dorea din toată inima, numai să termine odată interogatoriul ăsta chinuitor !

Fu destinul așa fel alcătuit ca Flăcăul să nu moară cu această ocazie, fiindcă după un răstimp, poate făcându-i-se lehamite de atîta confuzie, încîlceală și lipsă de memorie, Marea Doamnă zise, însă probabil fără convingere, ci numai din plictiseală și silă că „unde va e o greșală“ și se topi. Iar asta s-a întîmplat cu puțin înaintea dimineții.

Interogatoriul durase ore, și, deși purtat pe un ton de blîndețe, fusese cel mai teribil din cîte a cunoscut, iar existența Flăcăului nu fusese lipsită de astfel de evenimente !

Prea mărinimoasă, Doamna Moarte făcuse totul pentru a-i stimula memoria obosită, bolnavă, împingînd întrebări ajutătoare, precum : ce făcuse și pe unde umblase pe cînd purta numele cutare ? Avusese însă mare noroc : un singur cuvînt să fi pronunțat Ea, „cutremurul“, și și-ar fi amintit pe loc numele cel adevărat. Dar, pe cît se pare, și Ea are scăpări, unia dintre informatorii Ei s-au pus pe tînjeală, iar fișierul se dovedea a fi imperfect.

— Te-a amuzat povestea mea ?

— O să ți se permită să fumezi, ce țigări să-ți aduc?

— Iartă-mi indiscreția, făcu Flăcăul Pavelescu, ce s-a întîmplat cu Delia ? S-a măritat cu Ben ?

— Ce ai de gînd să faci cînd ieși din spital? întrebă Chera Simion.

— Sper că anul ăsta se ține în sfîrșit întîlnirea... Ce părere ai ?

Multă vreme Chera Simion își puse întrebarea : ce tîlc o fi avut lunga poveste cu Doamna Moarte a Flăcăului Pavelescu-Mingioacă-Tiron-Țion-Cornea ? Pînă la urmă făcu o legătură cam nelogică. Probabil Flăcăul știe. Știe tot ce-l așteaptă, conform previziunilor medicale. Dar...

PESTE RUINELE CASEI ISOLDA NINGE... ȘI TIMPU-I PUS PE galop ! Acest Mare Domn Fără Memorie !

După ce dă prima zăpadă, o vreme, murind florile, iarba, mohorîtele buruiene ce se mai naltă peste zidurile căzute, rămîn cu vîrfurile afară, neacoperite, însă după ce trec și Crăciunul, Anu Nou, Bobotează, un nour umflat, imens, nedefinit ca o sculptură primitivă, se urcă dintr-odată pe cer,

ca și cum ar ieși dintr-un crater, și așterne șapte straturi de zăpadă proaspătă. Acum ruinele casei Isolda aproape că pot fi considerate respectabile, cine ar afirma că nu-s de-o vîrstă cu alba coloană a Istriei ? Peste de două ori cîte cinci mii de ani, confuzia va fi totală. Uite... clipești numai, și a trecut un mileniu...

Într-una din noapțile dintre două ninsori, cu ger vînat și luna ca o împușcătură încremenită, în vreme ce ruinele căpătau vîrsta de o mie de ani, spinarea zgrumțuroasă a unui lup singuratec șerpui printre coline. Fiara-și sprijini labele din față de un colț al trenului și avînd în față vaga movilă albă sub care zăceau rămășițele casei Isolda, urlă lung, schiaunat, cu infinită, seculară jale. Parcă știa el ceva...

Își sticli ochii pe deasupra întinderii. Dar nu fu nimeni să-l vadă, să-l audă...

MARIA CIANOZA DIN TARCHITA, CĂTRE DELIA CORUȚAN,
com. Sălciua, reg. J., dragă, dragă Deliuță, a venit primăvara... încă o primăvară!

Însă primăverile sînt miloase cu noi, trăim, ne încălzim... Cu toate că împlinesc aproape suta în cap, mă țin bine, sănătoasă, în schimb sărmanul Angel suferă de astmă și-l dor ficații, ca și cum ar fi fost la viața lui un desfrînat, un băutor.

Mai bine ar fi fost !

Verișoara mea Margareta, în schimb, e destul de bine, se vede că femeile de azi îs mai rezistente ca bărbații, dar așa e cînd toate lucrurile pe lume merg pe dos. Se produc *inversări*. Referitor la mine, ce să mai adaug? În anul acesta voi semăna în fața casei orchidee spaniolă și trandafir. „Regina Victoria“, am căpătat sămînța de la un văr care s-a mutat în Canada în 1900, iar acum, la optzeci de ani (de fapt e un tinerel față de mine), s-a pornit să colinde lumea în vapor și automobil. La noi au venit cu automobilul, firește, nu cu vaporul, Tarchita n-are acces la ocean, tare dezghețat om, nu l-am mai recunoscut, nici el nu se aștepta să mă găsească prosperă, adică vie, simpatic, vorbește cîteva limbi, dar vai, ce desfrînat ! Are un fiu de cincizeci de ani, o fiică de patruzeci, iar nevastă-sa abia a trecut de treizeci...

Oare n-o să ne pedepsească Dumnezeu cu sfîrșitul lumii ???

Acum acest văr Peter e șeful florilor peste aproape toate Americile, și poate să-mi trimită orice sămînță aș dori. Am o pisicuță, Marcela XXI, tare

dulce... Iar noua adresă a lui David Bunea o trec cu literă mare pe foaia alăturată. De ce ai nevoie de ea, vrei să legi corespondență cu băiatu ? Mi se pare că e logodit...

Mare noroc aveți voi toți că exist, că încă mai exist, altfel cine ar fi *centrul*, cine ar ține la zi toate datele cu privire la supraviețuitori, adresele lor, schimbările de nume, „întîlnirile“ care, vai, pînă acum n-au reușit. Dragă Deliuță, ce știi despre Flăcăul Pavelescu-Mingioacă, și despre boala lui ? Dar tu, cum te pregătești să-ți așterni viața de-acum înainte ?...

DAVID BUNEA CĂTRE BENIAMIN COSMA, STIMATE TOVARĂȘE Ben, de cîteva zile d-ra Delia Coruțan se află în orașul meu și stă la mine... Nu mă deranjează prea mult, cu toate că n-am putut să justific satisfăcător logodnicei mele prezența ei aici, și prin urmare logodna a fost desfăcută după un schimb dur de cuvinte din partea ei. A declarat verbal că aș fi un neserios, ceea ce nu e adevărat, însă noi cei din casa Isolda avem ca un fel de legămînt să ne sprijinim, prin urmare e normal să nu-i pot refuza d-rei Delia ospitalitatea...

Nu știu încă dacă cel care pierde sînt eu sau ea. (logodnica).

Dar nu despre asta e vorba. Într-o discuție pe care am avut-o noi doi cu ocazia ultimei întîlniri (cînd era s-o pățesc urît cu Ministrul), mi-ați spus că ați dori să-i cunoașteți adresa. Deocamdată, pentru nu știu cîtă vreme, fiindcă Delia Coruțan e o ființă tot atît de insondabilă ca și Piramidele, adresa ei este adresa mea, pe care o cunoașteți. Dacă doriți s-o vedeți *grăbiți-vă tare*. Rămîn al Dv. respectuos *le petit limier*, David B.

BENIAMIN COSMA, CĂTRE CHERA SIMION, RECOMANDATĂ *par avion*, stimate Chera Simion, așa cum știi și ai știut totdeauna, nu mor de dragul tău! Însă, vorba detectivului nostru, nu asta vreau să-ți comunic, ci altceva, în legătură cu Delia.

În acest moment ea se află la David Bunea, dacă n-o fi plecat între timp, fiindcă din partea ei te poți aștepta la orice. În orice caz, ea *pleacă mereu*. Precizez că *nu știu ce face acolo*.

Dacă vrei s-o întîlnești, apucă și tu un tren, unul care vîjîie mai iute. Și eu aș vrea, dar îmi lipsește timpul. Și apoi eu, totuși, nu prea am mare chef s-o întîlnesc pe ființa aia, pe cînd tu, da. Știu că așa e. Eu în orice caz

consider că mi-am făcut pe deplin datoria. Altceva nu mai am ce să-ti comunic...

TRENUL MESTECA IUTE ȘI CU BLAZARE KILOMETRII.

Peste coline se ridica abur vinețiu, ca în unele dimineți de toamnă calde îi umede. Tristețea de a nu fi un om mare... Chera Simion, scutură scrumul țigării, oftă. Regret că nu sînt un om mare. N-am anvergură. În loc să rezum, complic. Mă încîlcesc singur, îmi pun capcane. Îmi așez ca un nățîng traverse înaintea roților...

Se întorcea din orașul D. unde-l căutase pe David Bunea. Dăduse de el cu mare greutate, și nu în oraș ci într-un sat de cîmpie, unde coborîse plin de praf, vlăguit și întrebîndu-se ce caută de fapt acolo, dintr-un camion. Prinsese o ocazie.

În satul acela *le petit limier* ancheta o întîmplare bizară, sinucidere sau omucidere, nu se știa încă, exact ca și în cazul meu, gîndise Chera S. auzind șoptele, dar numai cîteva ceasuri mai tîrziu, fiindcă în timpul cercetărilor David Bunea fu intangibil, nu se putu desprinde o clipă de grupul său, de cei cîțiva civili preocupați, cu cravatele răsucite, printre care fără îndoială avea și superiori, așa că directorul adjunct urmări de la distanță mersul aparent illogic și haotic al anchetei, împreună cu țărani ce se înghesuiau în grupuri, ca oile, să comenteze cele petrecute.

Un plutonier se vînzolea tot timpul cu cîinele lup, mereu pornea pe niște „urme“, pentru a reveni îndată, în vreme ce „obiectul de groază“, cadavrul, se afla, după spusele unora, în grajd, sau în bucătăria de vară. Un ofițer și mai tînăr decît David Bunea ieșise-n poartă și fuma, era probabil unul din experți, cel cu amprente sau cu fotografiile, și-și terminase treaba.

Deh, deh, încercă să-și găsească humorul Chera Simion, anchetele astea din zilele noastre nu mai au farmec ! Nu mai e *un singur detectiv*, care, învîrtind din pipă, combină și rezumă totul, azi vin la fața locului zece, există „metode științifice“, fișiere, date antro... ce fel de antro...?, tot felul de servicii, interpoluri, și mă întreb dacă această rețea complicată nu face în fond viața pungașilor mai ușoară...

În clipa aceea-și făcu apariția *le petit limier*.

Era transpirat și își freca mereu palmele, ca și cum ar fi încercat să scape de o materie lipicioasă ce-i acoperea pielea, sau de o senzație, de usturime poate... Cizmele sale erau acoperite de praf. Înaintînd iute, scuipă

din colțul gurii țigara. — Mă iertați, se scuză, zîmbind frumos, fotogenic, aici e o adevărată nebunie... Chera Simion răspunse că nu e nimic și-l întrebă ce e cu Delia. Ofițerul îl privi, cam aiurit. Încercă să reconstituie situația... da, hm, pe Delia o curtase și Ben, și Chera Simion, și... hm, hm !...

— Delia! Delia Coruțan ! O căutați ? A plecat, ieri... *Chiar* o căutați?

— Firește, din moment ce mă aflu aici !

Nu prea era politicos directorul adjunct. Putea să se afle acolo și numai din plăcerea de a-l întâlni pe David, cu ajutorul căruia reușise să...

Însă *le petit limer* nu era atent la nuanțe. Prea fusese mare frecuş în ziua aceea. Delia plecase, tot atît de neașteptat precum venise, fără să ofere belșug de explicații, ofițerului totuși nu-i scăpase motivul apariției acestei indescifrabile fete. Dar despre acest motiv, bănuît, îi vorbi lui Chera Simion mult mai tîrziu. Se întoarseră în oraș seara. David Bunea reuși să-l plaseze pe directorul adjunct în una din cele două mașini oficiale. Anchetatorii erau obosiți și furioși, nu se știe din ce motiv, ori poate acesta era fasonul, nu vorbeau, fumau tot timpul licărindu-și țigaretile ca ochii de lup și scuturînd scrumul între picioare. *Le petit limier*, puțin jenat de ce vor spune ceilalți de prezența intrusului, dar poate și din alte motive, tăcu și el, dar îndată ce ajunseră în oraș deveni volubil și amabil, puse locuința sa la dispoziția lui Chera Simion. Acesta își trecu ochii prin garsoniera simplă, destul de rece, ordonată, militarească, fără personalitate.

Prin urmare Delia a fost aici.

A fost și aici.

Are un talent formidabil de a se instala cu dezinvoltură în locuințele bărbaților ! Oare ce făceau, tînărul ofițer și tînăra femeie, cînd rămîneau singuri ? Și pe cît se pare rămîneau tot timpul singuri, deh, mai ales noaptea.

CHERA SIMION APUCA UN TAXI DIN PIAȚA GĂRII DE Nord iar cînd ajunse acasă, primi o palmă zdravănă din partea palmierului. Culese de jos ochelarii — nu se spărseseră nici acum ! — se duse la oglindă să depisteze vreo urmă de zgîrietură, nu găsi, în schimb ajunse iar la constatarea amară că avea o figură ce nu merita două parale.

Îmbătrânise prematur, obrazul obosise, pielea lipsită de elasticitate avea tendința de a se smochini. În ochi nu descoperi nimic, nici măcar „licărirea misterioasă a talentului, a pasiunii, a bunătății...” Întreaga ținută

era a unui ins şifonat.

Îndreptă spatele. Era încă tânăr !

Îşi fierse cafeaua, singur, privind la răstimpuri telefonul. Grozav ce bine i-ar pica acum un *coup de fil*... Dar telefonul tăcea, ca un şobolan strangulat. Atunci, pînă la urmă, sună el, formă numărul secretarei sale, o întrebă dacă în timpul cît absentase se petrecuse vreun fapt deosebit, ea dădu un succint raport, cu glas amabil, el mulţumi. Nici măcar nu se întîmplase ceva deosebit ! Poate că secretara sa, nouă, abia de cîteva săptămîni, s-o fi aşteptat la altceva... Bah, să o inviţi la cină pe propria-ţi secretară... De ce nu ? Se obişnuieşte... Numai că el... Azvîrli pe covor cartea ce o alesese puţin nainte. La ce-i folosise drumul, discuţia purtată cu „*le petit limier*” ?

Reieşea că Delia întreprinsese acea călătorie, în scopul, nemărturisit, de a se interesa de el (! ! !) dar dacă şi pe ea începuse s-o pasioneze „treaba cu partizanii“, de ce nu venise *direct la sursă*. El, Chera Simion, i-ar fi dat toate explicaţiile... Oare?

Însă, — se întrebă el — cum aflase fata că David Bunea îl ajutase să facă investigaţiile ?

Delia picase în oraşul D. într-o dimineată şi pornise direct la miliţie să-l caute pe David Bunea. Avu şansa să dea îndată de el, însă nu se recunoscură, ei erau printre puţinii supravieţuitori, ai casei Isolda care nu se mai întîlniseră după cutremur.

Delia era înaltă, cam roşcată, cu nişte ochi verzi, care dacă te priveau mai adînc, îngheţai, avea bărbia puţin cam proeminentă ; în comparaţie cu ea, ofiţerul părea drăguţ şi cam plăpînd. Ea sparse momentul de încurcătură al acestei revederi, afirmînd că e moartă de oboseală şi doreşte neapărat şi urgent să facă o baie caldă. S-o conducă deci la locuinţa lui, pretinse, iar *le petit limier*, care avea memorie bună, de poliţist, zîmbi gîndului că Flăcăul, cu ani în urmă, refuzase cu un fel de inexplicabilă rezervă găzduirea sa... Delia nu-l întrebă dacă e căsătorit, şi nu-şi puse problema ce ar zice o eventuală nevăstă în legătură cu apariţia ei. Repeziciunea ei de a acţiona cele cîteva zile cît fură împreună, îl lăsa mereu perplex pe tînărul criminalist, care abia putea să facă faţă... Delia reuşi să transforme într-un incident neînsemnat apariţia logodnicei! şi scurtul schimb de cuvinte ce pune, pare-se, capăt unui amor. Cu o neostoită energie Delia îl purtă pe David Bunea mereu prin oraş, la filme, la teatru, la o bibliotecă unde ea căutase, te miri ce, o colecţie de ziare vechi, deasemenea intrară prin localuri : el, miliţianul, nu apuca să protesteze.

Logodnica sa avea, firește, destule motive să se-n-furie, dar printr-o lapidară frază Delia îi arătase milițianului că asta nu are importanță, fără a demonstra totuși, ce are...

Încetul cu încetul el pricepu scopul fetei. Îl trăgea de limbă, dar fără insistență, lejer, în treacăt, asupra misterioasei anchete particulare efectuate de ei doi, Chera Simion și David Bunea.

Îi povesti, — de ce n-ar fi făcut-o ? — la cafele (băuse atâtea împreună cu Delia încît somnul îl părăsise pentru cel puțin o jumătate de an) cum apăruse vara trecută, în perioada concediilor, Chera Simion, și despre călătoria lor spre Dăbiceni, spre locurile unde au avut loc „evenimentele“.

David Bunea acceptase această „aventură“ pentru motivul că se bucura să-l ajute pe Chera Simion, pe de o parte, iar pe de alta, mai avea cîteva zile libere pe care nu știa cum să le folosească.

La Dăbiceni îl găsiseră pe nenea Velichi, singuratec și prosper, mereu cu pipa, dar pe drum se opriseră în altă comună, la numai cîteva kilometri, în preajma căreia, într-un mic cimitir militar, era înmormîntat și colonelul Gimán. Apucînd pe cărarea subțire, sub bîzîitul vîntului an plopi, Chera Simion încercase să recompună înfățișarea colonelului, din a cărui moarte atîtea i s-au tras, și constatare cu mirare că, deși astfel de amintiri sînt mult estompate, aproape intangibile după ce mai trece și o vreme, profilul colonelului îi răsare clar, aproape i se alătură, asemeni acelor fantome binevoitoare din piesele clasice care apar cu ușurință la momentul potrivit, ca să încîlcească, sau să simplifice acțiunea...

Astfel se face că în acel miez de zi cu vînt subțire ce umfla de căldură golurile cerului, *le petit limier*, ținută de vară, mîneci scurte, guler larg deschiat, pantaloni de doc bleumarin, sandale, și Chera Simion, ținută ministerială, trudind din greu în costumul închis și pantofii tari, înaintau către cimitirul militar, așternut în spatele unui șir de salcîmi, iar împreună cu ei, fantoma colonelului Gimán, se îndrepta către propriul lui mormînt.

Îl descoperiră fără dificultate, în total acolo nu se găseau mai mult de treizeci de militari îngropați, în afara oricărei ierarhii, fiind amestecați coloneii cu sergenții și soldații, așa cum în fumul, disperarea și isteria unui ultim atac sau, mai curînd, în jalea și dezordinea unei retrageri, trupa are aspectul unei aripe pestrîte, cu penele rarefiate și smulse, și nu mai poți deosebi importanțele, gradele, vorbele...

Și înhumarea militarilor aici, avusese loc la întîmplare, după cum soseau morții, aduși în căruțe trase de cal slăbănogi, roși de muscoi, mînați de soldații istoviți care apoi săpau cu deznădejde gropile acelea nu prea

adânci și poate ar fi preferat să se arunce chiar ei în ele, fiindcă războiul e o nesfârșită mizerie și nu se știe niciodată dacă nu e preferabil s-o sfârșești tu, înaintea sfârșitului tău...

Fantoma colonelului Giman se opri exact la marginea mormântului său — Chera Simion își frecă ochii cu pumnul, iar locotenentul major de miliție îl scrută ușor nedumerit — colonelul, fantoma sa adică, luă o poziție foarte omenenească, vie, și împinse piciorul drept înainte, rezemându-l de piatra de mormânt, ceea ce putea fi luat drept o profanare, însă era propria sa groapă, avea prin urmare toate drepturile, și lucirea perfectă, ofițerească a cizmei lui Giman luă ochii lui Chera Simion, îl lăsă mut, îl supse ca într-un leșin lucid...

O împușcătură îndepărtată răsună în vipia zilei, plutind larg pe deasupra dealurilor, orchestrându-se pe văi și văgăuni, amplificată pe marginile stîncilor roșietice : era arma unui vînător plictisit de lipsa prăzii și care voise să trimită în nimic o bubuitură, dar poate era ecoul focului de revolver cu care colonelul își luase viața, în patrușpatru, toamna.

Ecoul acesta teribil aduse în mintea lui Chera Simion propria sa amintire și imagine, el la douăzeci de ani, ghid ai „partizanilor“ colonelului Giman, conducînd șirul haotic de căruțe spre locul unde bătălia nu avea să se dea. Între ceasul de-atunci și clipa prezentului, doar un zbor de pasăre prin dreptul ferestrei deschise, abia o fulgerare, însă această uimire în fața trecerii timpului — unde s-au dus anii ? — este inevitabilă, omenească, veșnică, precum veșnic nu este omul. Prea puțin valorează timpul care s-a dus ! Sau, în orice caz, valoarea sa nu consolează suficient.

David Bunea observă marea paloare a tovarășului său de călătorie și investigații, puse pe seama zădufului, sau a emoției, se feri să adreseze întrebări. El se așeză pe un bolovan și contemplă în liniște mormintele.

Cel al colonelului se afla între gropile a doi soldați, Negrescu S. și Bâlc D., iar sub piatra pe care scria numele „întreg“, precum și gradul, „colonel“, un buchet de flori abia apucase să se veștejească.

La mormîntul colonelului Giman cineva depusese singurul buchet de flori din întreg cimitirul.

Le petit limier consideră că de la acest amănunt trebuiesc începute cercetările. La această idee Chera Simion fu mirat, ce importanță poate avea un sărman buchet de flori ? Cineva-l pusese pe mormîntul lui Giman pe motiv că era cel mai mare în grad dintre toți acei morți ; ba nu, se opuse David Bunea, mai era un colonel îngropat în cimitir...

Și, în vreme ce părăseau locul, recapitulă : Giman își zburase creierii puțină vreme după convorbirea cu insul necunoscut. Faptul că într-un

asemenea cimitir singuratec cineva vine cu buchete pentru un anumit mort, nu e de neglijat. Poate fi chiar insul „acela“. Să culegem informații cine ar putea fi ?, să mergem iarăși în satul de baștină al colonelului, treizeci de kilometri mai sus de Dăbiceni, să vedem ce se mai vorbește acolo.

Continuăm cercetările, zise optimist David Bunea.

Și ei le continuară, cu bune rezultate.

Da !

NU NINGE PESTE CASA ISOLDA FIINDCĂ E VARĂ. ȘI CHIAR dacă ar ninge, n-ar avea peste ce : casa Isolda nu mai există de multă vreme, iar cei care-și mai amintesc de ea, pot fi numărați pe degete...

Supraviețuitorii Casei Isolda au început și ei să moară.

Maria Cianoza, care continuă să mărturisească „aproape o sută de ani“, iar în realitate a trecut de o sută zece, aprinde o țigaretă tare, pufăie de câteva ori cu energie, forțându-l pe vărul Angel să-și răsucească nasul și să se-ndepărteze grăbit, se așează în lumina amiezii și-i scrie lui Adrian Opriță (Colosalu) care acum străbate Atlanticul pe nava mult visată (A scăpat de „Dunărea Albastră“ și de „Cosima“ ; vaporul de-acum poartă numele prozaic al unei localități ; tot mai frumos era „Cosima(...)“ și cine știe când va primi răvașul acesta, abia la-ntoarcere, dacă Vîntul Rău n-o să sfărîme cîrma, dacă frigurile galbene, ciurma bubonică sau alte binefaceri ale oceanelor îndepărtate n-or să întretaie binecuvîntata cu șampanie provă a navei. Maria Cianoza îi comunică și Colosalului noutățile, să nu fie străin de ce se întîmplă pe pămîntul sfînt al țării, cățelul Marcel XVIII a sucombat, acum îi ține locul o pisicuță, Marcela XXXXIII, adorabilă însă foarte pretențioasă, nu bea laptele decît la temperatura de 25° Celsius, călduț adică, dar nu mult. Apoi : a murit generalul Baptiste, așa se svonește... Bietul Corneliu Cocuța, fie-i țărîna ușoară ! Oare acolo, în iad sau paradis, s-a întîlnit cu veritabilul ge... ?

Mai departe Maria Cianoza trecea la problema Delia. Delia tot nu s-a măritat, nici cu Chera Simion, nici cu Ben. „Cutremurologul“ a făcut drum peste hotare, a înregistrat important succes, prezentînd comunicări savante. Numai că la înapoiere a avut unele mici necazuri „asupra cărora nu mi-am cules încă toate informațiile...”

INCIDENTUL ASUPRA CĂRUIA MARIA CIANOZA NU ȘTIA încă mare lucru, se petrecuse într-adevăr. Într-o zi Chera Simion îl întâlni în plin centru al Capitalei pe Ben, și fu uluit, ba chiar crezu în primul moment că se întâmplase o nenorocire. „Cutremurologul“ purta cel mai bun costum al său, într-adevăr bun, neatins ca prin minune de ghiara tenorului Harry, și arăta ca scos din cutie ; cravată, cămașă ca neaua, tuns, ras, și nici nu părea să fie cherchelit.

— Ben !!! sughiță Chera Simion. Tu ești ?

Ben zise că „gata“, nu mai e „cutremurolog“, și-a dat demisia... Se întâmplase ca, întorcându-se de la Viena, să prezinte într-o ședință restrânsă raportul asupra activității delegației. O făcu scurt și simplu. Un ins îl rase apoi cu vehemență : Ben în străinătate nu avusese un punct de vedere propriu, se tîrîse în coada celorlalți, așteptase de la apusenii idei asupra cutremurelor, nu avusese inițiativă, nu adusese experiența personală.

Ben încercase să-l întrerupă, însă celălalt, sforar încercat i-o tăiaze scurt. După ședință Beniamin Cosma îl ajunsese din urmă pe ins și-l lipise de pereți cu două perechi de palme bine aplicate...

Scandalul tocmai începuse să ia proporții.

Chera Simion zise : dacă ți se aprobă demisia, vino „la ape“, un „cutremurolog“ nu e de prisos niciodată acolo, însă Ben rîse, și afirmă că deocamdată dorește să se distreze... Către toamnă sforarul care încercase să-l radă pe Ben, *fu descendu* de către un camion nevinovat, fiindcă victima se dovedi a avea mai mult alcool în sînge decît camionul, și tăărăboiul cu huliganismul lui Ben se cam stinse de la sine.

Într-o seară „cutremurologul“ azvîrli de pe umeri somptuosu-i pardesiu austriac cumpărat la talcioc, cu care făcuse mari furori pe bulevardele Capitalei, fiind luat de pipițele ce bat spațiile între Aro, Ambasador și Athenee Palace, drept un străin „în bani“; Harry, de față, grăsuliu și rumen ca un tenor cu perspectivă, sclipindu-și cele cîteva inele la degetele albe, aruncă o privire lacomă asupra aceluia țol de lux, dar Ben, prevenit, îl opri, ridicînd palma mare, cu degetele rășchirate : se vinde, bătrîne, fiindcă-s plin de datorii ! Ori, îl cumperi tu ?

Harry își întoarse pe dos buzunarele goale.

Ben afirmă pardesiul în șifonier.

Se descălță de cravată. Se înhămă la vechea și șifonata bluză de „cutremurolog“, îl preveni pe tenor : că dacă mai provoacă incendii, inundații, cutremure și alte dezastre prin locuință, va fi evacuat fără milă, apoi, în înserarea tot mai deasă, apucă un tren care avea să-l ducă în munți, unde oscilațiile seismice-s mai acute și mai ușor de cercetat : acolo

„cutremurologii“, rămași multă vreme fără șef, legaseră lanț de pozne. Șeful însă reveni, și-i rase.

Tot timpul verii Delia nu apăruse prin București, sau n-o văzuse el. De fapt nu se mai întâlniseră de un timp enorm... Nimic nu atesta că fata asta, Delia, ar mai trăi undeva pe suprafața pământului. Trenul se repezi, lacom, spre inima nopții...

SORIN COCOȘATUL, ORAȘUL B., CĂTRE MARIA CIANOZA, Tarchita, mult stimată Doamnă Cianoza, vă trimit cu mare veselie aceste rînduri, dorindu-vă pentru început viață foarte lungă (că lungă deja a și avut, gîndise, caligrafiind cu litere mari, înalte — pentru ca baba să vadă — pe coala semivelină, cu peniță, ca un școlar), și sănătate. De altfel știu că vă bucurați de o excelentă condiție fizică : a trecut pe la mine Flăcăul Pavelescu-Mingioacă, mi-a spus că în primăvară a fost la Tarchita și s-a bucurat de conversația Dv. Bietul de el, probabil știți, îl amenință orbirea, totuși nu e pesimist, mi-a spus că dacă evenimentul se întîmplă, își va găsi un cîine dresat care-l va conduce prin lume.

Eu, în schimb, jubilez.

Am ieșit din spital. Am scăpat de cocoasă ! Doctorii sînt oameni minunați !

După ani și ani de speranțe, chin, pregătiri și amînări, operația a avut loc, și cu deplin succes, sînt aproape restabilit. De-acum înainte o să pot apare în fața elevilor mei fără a pîndi pe fețele lor abia ascunse strîmbături de repulsie, dispreț... Am să pot trece nestingherit pe străzi fără a simți pe urmele mele priviri apăsătoare, jignitor compătimitoare. Am să pot frecventa localuri fără a atrage privirile tuturor : ce caută și *ăsta* aici ?

Am să mă pot gîndi și la iubirea unei femei.

Ce face Delia, cu cine s-a măritat ? Cu Ben ? Cu Chera Simion ? Eu pentru aceea vă scriu acum, vreau sa iau din nou legătura cu toți. Cînd are loc *întîlnirea* ? Vă rog să mă țineți la curent...

MARIA CIANOZA, TARCHITA, CĂTRE DELIA CORUȚAN, com Țîmburuși, reg. I, Deliuța mea mică, îmi închipui cît ești de frumușică, acum, cînd trebuie că te-ai mai împlinit. Cred că arăți ca o adevărată femeie. Sper că ești sănătoasă și la tine toate-s în regulă, ca și la

mine de altfel, numai că Marcela XXXV e mai mofturoasă decît toate celelalte pisici la un loc.

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă orbește ! I-am dat adresa unui vechi cunoscut, care se ocupă cu cîinii : cînd o să-și piardă vederea va avea nevoie de un cîine dresat anume.

Chera Simion mi-a scris, întrebînd care e adresa ta actuală, firește i-am răspuns că nu știu, că am pierdut de un timp legătura, pînă ce nu-mi dai tu voie, n-o divulg nimănui.

Ben, în schimb, nu m-a întrebat nimic de tine, lui nu-i permite mîndria, de altfel Ben al nostru doar din cînd în cînd îmi trimite felicitări de ziua nașterii, ba în mai, ba în august, în vreme ce, în realitate eu îmi serbez ziua nașterii în octombrie, dar ce contează, și-n afară de asta el mă onorează cu același text, nu se obosește să scornească altul, dar acesta e Ben, te poți parcă supăra pe el ?

Ca o veste foarte importantă te anunț că Sorin Cocoșatul nu mai e cocoșat, operația a avut loc și a reușit. Îmi închipui fericirea lui !

DELIA CORUȚAN CĂTRE SORIN COCOȘATUL (DEPEȘĂ expediată din București), particip din toată inima la marea ta izbîndă, urez fericire, Delia.

TRENUL STRĂPUNSE INIMA NOPTII, ÎȘI SMULSE ÎNCETISOR coada din beznă și își purtă cutremurul pe sub „neasemuitul cer al Maramureșului“ pe care Flăcăul Pavelescu-Mingioacă-T.-Ț.-C. avu ocazia să-l vadă abia acum ; în urmă cu ani, cînd îi făcuse prima vizită generalului Baptiste, plouase mereu, ba cu apa din cer, ba cu răchie... Plouase teribil, atunci !

Flăcăul Pavelescu-și netezi tîmplele cărunte, pletele mari. Împlinise cam patruzeci de ani și arăta ca impresarul unui mic teatru ce vine să prospecteze scenele provinciale, să descopere unde e vad, experimentat, cu inspirații, care la nevoie, în caz de boală, beție sau deces, poate înlocui oricare actoraș, în oricare rol.

În vreme ce trenu-și potolea avîntul, aruncă țigara pe fereastră, scrută cu atenție peronul, sperînd să descopere printre acei gură-cască și nasul mare al generalului Baptiste; expediasă telegramă că vine, nu pretinsese să

fie așteptat — era prea mult să ceri așa ceva — totuși generalul ar fi putut face un gest frumos, pentru un vechi amic...

Corneliu Cocuță însă nu se afla nicăieri pe peron.

Pavelescu-Mingioacă sări din vagon ultimul, el nu se grăbea niciodată, a te grăbi = deșertăciune, dar primul om a cărui figură îi sări în ochi, la marginea peronului, fu un bărbat tânăr, cu ochelari negri de nevăzător și cu baston alb, subțire în pumn.

Îl ocoli cu grijă, grăbi pașii, însă brusc se opri și îl examinează lung, nu cu compătimire ci cu mare curiozitate, și cu un fel de gravitate profesională. Fața mare, expresivă, a Flăcăului căpătă acea expresie acută, încordată, împovărată de griji, însă foarte foarte bărbătească, pe care o au unele persoane, chiar nu prea hărăzite cu inteligență, atunci când încearcă să-și scruteze viitorul, sau, mai curînd, cînd au șansa de a-l vedea într-o reprezentare concretă. Acest posibil viitor, în toată concretețea sa întunecată, se înfățișase Flăcăului într-un moment cînd el nu se mai gîndea aproape de loc la o posibilă agravare, evoluție în rău, a bolii sale, mai exact într-un moment cînd uitase de ea — e posibil, uităm de orice, iar cu toții, de moarte — într-o zi atît de largă, de senină, încît era greu să accepți că se întîmplă și „lucruri rele“ pe lume, iar dacă se întîmplă totuși, ele îi privesc numai pe alții...

El observă că orbul stă nemișcat și ține capul într-o poziție caracteristică, ușor înclinat (poate ca Alexandru cel Mare...) iar bastonul alb e suspendat ca la vreo cinci centimetri deasupra pămîntului, beneficiind de un evident, chiar uluitor paralelism cu corpul subțire al nevăzătorului, și strîns la partea lui superioară în pumn, cu toate degetele.

Impresionantă în orice caz era adîncă nemișcare a omului în forfota aceea generală : el părea stăpîn peste o dimensiune diferită, și, la drept vorbind, așa și era. Flăcăul remarcă deasemenea eleganța sa, cravata bine pusă și de-o culoare discretă, potrivită, stofa de calitate a hainei, și se întrebă cum realizează asta, singur, sau cu ajutorul cuiva.

Ca răspuns întrebărilor sale, de undeva din mulțimea agitată, sau poate din coada ce se formase în dreptul casei de bilete, se desprinsese o tânără femeie suplă, cu guler înalt, alb, împrejurul gîtului, și-l luă cu delicatețe pe nevăzător de braț. În momentul cînd ea-l atinse, trupul bărbatului avu un cutremur lung și dulce.

În vreme ce se depărtau — ea îl conducea cu abilitate, așa că la prima vedere nici nu ți-ai fi dat seama care îi e rolul, Flăcăul Pavelescu se gîndi : ei și ce, eu o să am un cîine poate la fel de înțelept ca și acea femeie, unul dresat de Flentea-cel-tînăr, marele specialist... Cîinele însă, probabil, n-are

să-l poată ajuta la legatul cravatei. Va trebui să se descurce singur...

Toată speranța e numai în mine. În mine și numai în mine. Va trebui din vreme să încep antrenamentul, să mă îmbrac, să mă dezbrac, să mă piaptăn, să mă mănînc, să mă rad, cu ochii închiși. Și să merg pe străzi..., iar la acest gînd închise într-adevăr ochii, strînse pleoapele tare, dar prima sa experiență de mers prin beznă se soldă cu insuccese, fiindcă imediat se izbi de desaga unuia în care se afla ceva tare ca piatra.

— Ce nu belești ochii domnule ? se zborși și țăranul și Flăcăul observă cu îngrijorare filfiitul amenințătoriu al sprîncenelor sure.

Pentru moment renunță la experimente, căută o birjă care să-l ducă pe strada Comandor Ionescu, la „vila“ generalului.

Birje se aflau într-adevăr două în piața gării, însă aspectul lor șleampăt îl dezgustă mult pe Flăcău. Arătau ca mîncate de lăcuste. Pavelescu-Mingioacă-și făcu vînt către interiorul orașului, însă o voce îl apostrofă din interiorul birtului unde se încălzise cu ocazia primei sale vizite la general, hei, toarșu, iarăși ai venit la domnul Cocuță ?

Își zise că nu strică să ia informații și pași în birt. Cetățeanul care-l strigase, un lungan slab ca un fir de cînepă înodat, îi rîse cu dinți lați, cu paharu de drojdie-n mîină.

— Iarăși am venit, acceptă Flăcăul, făcîndu-i semn ăluia de la bar să-i toarne și lui ceva, orice, cu un gest de răsucire a pumnului, avînd deștu mare detașat, și, ce mai face dl. Cocuță ? îl întrebă pe slăbănog.

— E bine, e foarte bine acolo unde e, rîseră dinții lati.

Flăcăul începu să suspicioneze cuvintele bețivanului abia cîteva minute după ce părăsi circiuma. Ce o fi vrut să spună prin : *acolo unde e* ? Doar nu va fi făcut vreo prostie ! Unde e ? La pușcărie, cumva ?

Îngrijorat, mări pasul, mestecînd un corn luat în grabă de la franzelărie ca să scape de gustul de rom prost dat pe gît la birt. Orașul, scăldat în lumina verii, cu tot felul de sclipiri în ferești, arăta ce-i drept mult mai bine decît în amurgurile de pomină cînd bătuse la rînd cîrciumile, împreună cu generalul.

Într-o piață largă din vecinătatea străzii C-dor Ionescu se învîrtea de zor o tiribombă, fustele largi ale lelițelor se umflau, se înfoiau, lume multă și pestriță, țărani îmbrăcați gros iar unia cu clopuri și chiar cușme-n zădufu verii, zi de tîrg pe semne, iar cînd ajunse la „vilă“ tresări, fiindcă dintr-un spațiu vid în care nu s-ar fi așteptat să fie ceva, se întrupa ființa colțuroasă a sîrbului Vasco, eternul păzitor al avuțiilor generalului Baptiste.

— Știam că vei veni ! îl întîmpină pe Flăcău, iar în ochii săi injectați se amesteca disprețul cu compătimirea. Prin cămașa descheiată pînă la

buric se vedeau flîlîind coastele sîrbului.

— Te-a prevenit generalul ? I-am expediat o telegramă, răspunse paşnic Flăcăul, ivind ţigările din buzunar.

— Nu din telegramă, ripstă Vasco, vag agresiv şi strîmbîndu-se tot timpul. Şi fără să mai ceară permisiune, extrase o ţigară din pachetul Flăcăului, o aprinse, scuipă cu dextritate printre dinţi, ca un copil cînd i se schimbă caninii.

— Atunci ?

— D-ta vii totdeauna în momente nepotrivite, prea devreme, sau prea târziu, făcu sîrbul cu aerul fioros al unui astrolog pe cale de a turba.

— Şi în ce măsură venirea mea e inoportună ? îşi păstră cumpătul Fl.

— Nu e inoportună. E inutilă, domnule. Generalul a decedat în urmă cu săptămîni...

Abia acum i se desluşi Flăcăului sensul celor zise de beţivan, la birt : *e bine acolo unde e...* Dar dacă a ajuns în infern ? Nu mai e chiar atît de bine... Dar dacă s-a întîlnit pe lumea cealaltă cu adevăratul g-ral Baptiste ? Şi cînd Marea Doamnă l-a întrebat de nume, ce o fi răspuns ? Dacă zicea : eu sînt generalul Baptiste, probabil că Ea l-ar fi refuzat, ar fi bombănit că e pe undeva o eroare, şi şi-ar fi luat catrafusele, cum se-ntîmplase şi-n cazul său, generalul însă, pe semne, comisese eroarea fatală de a-şi aminti de adevăratul său nume, iar atunci Doamna Moarte, satisfăcută, o fi zis asta e, înhăţaţi-l, radeţi-l !

Sîrbul mai luă o ţigară şi deveni brusc binevoitor. Povesti că după avalanşa de scrisori de acum cîţiva ani, poştaşul nu mai adusese pentru bietul general nici măcar un plic gol... De altfel, cine să-i fi scris ? Dar iată că, prin ironia sorţii, după moarte, i-au venit iarăşi dintr-odată, mai multe plicuri...

Şi, ca şi cum abia ar fi aşteptat prilejul să le arate cuiva, Vasco scoase teancul mototolit din buzunarul de la spate al nădragilor, şi-l întinse, ca pe o curiozitate.

Flăcăul şovăi dacă se cuvine să se atingă de corespondenţa primită de un mort... Plicurile însă toate fuseseră tăiate, Vasco n-avusese scrupule, deci le luă. O scrisoare era de la Maria Cianoza, îl anunţa felurite noutăţi, ce necazuri are cu pisica Marcela XXXVI, precum şi locul *întîlnirii*. După spusele bătrînei întîlnirea va avea loc în acest an chiar şi cu opoziţia infernului, şi-l invita să nu lipsească.

Altă epistolă — deasemenea o invitaţie : să-şi viziteze nişte nepoţi de care Flăcăul nu avea ştire. Uite, domnule, nici nu era singur pe lume, cum se lăuda, beneficia chiar şi de nepoţi !

Urma, în sfârșit, o telegramă, tot o invitație : Generale, te poftesc să nu lipsești de la nunta mea, prezența obligatorie, se întocmesc liste cu absenții,

Chera Simion.

Chera Simion se însoară ! gîndi cu un fel de ciudă și de gelozie Flăcăul Pavelescu-Mingîoacă-T.-Ț.-C. Oare cu cine ? Cu Delia ? Pe general îl invită, iar pe mine, care i-am și gătit pe vremuri acasă, nu... De altfel, unde: mi-ar fi trimis invitația ? Nu face nimic, generalul tot nu poate participa, îl voi reprezenta eu, voi fi trimisul său particular și special...

Și, înapoind celelalte plicuri sîrbului Vasco, ascunse cu grijă telegrama în buzunar, ca și cum i-ar fi fost adresată..

TOT TIMPUL CĂLĂTORIEI CHERA SIMION FU NĂUC ȘI comise gafe mai mari sau mai mici care sîrîniră ilaritate sau indignare...

Se servi de nenumărate ori dintr-un pachet de țigări care nu-i aparținea, însă tînărul la al cărui bun atenta fu amabil și-i surîdea mereu prin lentilele ochelarilor, dar vă rog, vă rog, serviți ca dintr-ale dv., directorul adjunct roșea, își cerea scuze, se scotocea după țigări proprii și încerca să-l îmbie pe celălalt...

Voi să iasă pe culoar instalîndu-și pe cap pălăria de pai a unei cucoane în vîrstă, care, mai puțin delicată, protestă vehement... Se împiedecă, tot venind și plecînd, de mii de ori de glezna în bandaj de gips a unui nenorocit care în cele din urmă nu văzu altă soluție decît să se mute cinci vagoane mai în urmă, numai să scape cu piciorul cît de cît teafăr. Cumpără o pungă cu mere mari, nu se atinse de ele, de fapt nu-i plăceau merele, în schimb le așeză sus în plasă așa fel că toate căzură în capul călătorilor la prima zguduitoră mai temeinică a trenului. Picură cerneală, din stilou, pe pantalonii imaculați, albi ai unei studente ce pleca în vacanță fericită (pînă în acel moment). Coborî prin gări fără nici un motiv, adică da, voia să cumpere ziare sau semințe, ceea ce uita să facă, și doar șansa făcu să nu piardă trenul de vreo șaptezeci de ori. Își încunună activitatea încercînd să stingă țigara de fruntea unui șef de gară, care nu-l reținu doar pe motivul că rămase definitiv năuc, iar fapta, nu se încadra nicăieri în prevederile legii...

Pe scurt, un șir de dezastre punctă călătoria...

În localitatea C. unde coborî pînă la urmă, neașteptat de teafăr, culese (uluind o grămadă de inși) informațiile necesare, iar apoi, timp de

vreo două sau trei zile un bărbat în haine de oraș și cu valiză, fu semnalat în diferite puncte, escaladînd dealuri și munți, pierzîndu-se pe șerpuite poteci, revenind, sclav al unor cercuri fatale, purtînd conversații ce ar fi meritat să fie înregistrate, cu țărani sau ciobani care cu toții îl considerară foarte zălud, sau din momentul acela începură să vorbească despre apariția unui sfînt, de tip orășănesc.

Se rătăci teribil într-o noapte, la o margine de codru aproape că-l devorară fiarele, ce fel de fiare Chera Simion n-a putut să explice niciodată, iar spre zori de zi pomenindu-se într-o binecuvîntată poiană, lîngă tabăra „cutremurologilor“, unde ajunsese mai mult grație împlinirii care-i ocrotește pe cei candidi, se năruie în iarbă. Pumnul încleștat pe mînerul valizei. Fusese singura realitate de care se agățase mereu.

Oamenii lui Ben observară din împlinire „cadavrul“ și-l ridicară de acolo. Îl aduseră la corturi. „Cutremurologul“—măscărici venea la urmă dănuind cu geamantanul pe cap.

Se trezi cu gust amar de alcool tare pe limbă. Hei, făcu Ben, bărbos și mare, profilat la intrarea cortului, Chera Simion, ce făceai acolo pe munte ?

— Hei, mă plimbam, reuși să zîmbească *specialistul în ape*.

— Te explici prea mult, i-o tăie Ben. Acum dormi ! N-am vreme de tine, noi sîntem oameni ocupați, nu sîntem stațiune de *salvamonte*. Vorbim mai tîrziu.

Lăsă ușa cortului să cadă și Chera Simion auzi o vreme sporovăiala matinală a „cutremurologilor“, în vreme ce înfulecau dejunul, jindui ceva nedefinit din existența lor, mai ales că ar fi vrut să poată înjura așa cum înjura la răstimpuri unul din ei, succulent, consistent și hazos, apoi căzu într-un somn biblic...

După amiază îi aduseră un blid cu mîncare, se ivi și Ben, întrebă dacă-l căutase *anume* sau se afla *din împlinire* prin ținut ?

Directorul adjunct își legă cravata, ieși pe pajiștea luminată de amurg. Zise : Delia se află la mine.

— A apărut iar ! chicoti Ben. De cîtă vreme ?

— De vreo săptămînă.

— În acest caz, observă Ben, tot trăgînd din țigară, s-ar putea să nu mai fie la tine. Știi și tu, ea pleacă mai ușor decît sosește.

— Ne căsătorim, silabisi Chera Simion, invitațiile au și fost făcute.

— Ah, ah, *iarăși* vă căsătoriți... Parcă ați mai făcut-o de cîteva ori ! Ben rînji, cu mîinile în șold. Pentru asta ai venit ? Să mă inviți ? Nu era mai simplu să dai un telefon ?

— N-a ajuns firul pînă aici...

— Ai venit să mă inviți, ori să aduni forță ?

— Am venit să vorbesc cu tine, Ben. Să îți cer părerea.

„Cutremurologul“ răcni : — Sînteți cu toții nebuni de legat ! Delia vine la mine să-mi ceară „aprobarea“, iar *el*, să-mi ceară părerea ! Și asta, la o diferență de timp... cîți ani au trecut de cînd ea... ? De ce mă tot amestecați pe mine, drept cine mă luați ?

— Ca un inamic ce-mi ești, ești obligat să te porți blînd cu mine, făcu încetișor Chera Simion, înaintînd prin iarba fragedă, fumînd mereu. Eu în orice caz nu pot da înapoi sau mai bine zis nu eu voi fi acela care va da înapoi. Poate, iarăși Delia. Poate iar se va răzgîndi în ultima clipă și va dispărea, cum îi stă-n obicei. Eu mă aștept la orice, dar nu despre asta e vorba, nu despre eventualități, eu pur și simplu am vrut să discut cu tine toate aceste întâmplări, oscilații, întâlniri și despărțiri caracterul ciudat al Deliei... viața noastră... eșecul sau reușita ei... și tu ești singurul om care cam cunoaște totul, cu care pot...

— Nu mă înduioșa, Chera. Chera Simion, pentru Dumnezeu ! Sau, pentru început, ce zici, ar fi mai bine să-i tragem o porție de plîns ?

DELIA APĂRUSE — CA TOTDEAUNA — PE NEAȘTEPTATE.

Sonoria firii lung, și Chera Simion la ușa căruia nu mai sunase nimeni de multă vreme cu atîta insistență, se precipită să deschidă, aranjîndu-și ochelarii.

Palmierul îl plesni, mai mai să-l răstoarne.

Delia se găsea în fața ușii, în rochie de vară, subțire, ridicată la piept de sîinii ei înalți, cu ochii verzi ca legănarea mării estivale, și Chera Simion rămase înlemnit, fără să mai sufle.

— Ce stai așa ? strigă fata, cum îți primești logodnica ?, am venit să ne căsătorim, ori ai uitat, ai uitat că m-ai cerut de nevastă ?

Părea că plecase numai de cîteva ceasuri din locuința lui, dar în realitate, din clipa cînd dispăruse ca să „rezolve unele mici afaceri personale“ trecuseră patru sau cinci ani... Un interval imens ! Ea nu vorbi despre asta, nu dădu mari explicații, dar nici mici, ca și cum plecarea de atunci, absența îndelungată, ar fi fost lucruri firești ; Chera Simion avea însă toate motivele să se întrebe, nu dacă o mai iubește — toată viața îi era dat să fie legat numai de ea — ci dacă mai dorește cu adevărat s-o aibă de soție.

Curios cum, în perioada de după plecarea ei, se transformase iute,

iremediabil, în „burlac bătrîn“ care iese seara cu geantă să cumpere provizii, salam, brînză, pîine, din cînd în cînd o butelie de vin, iar apoi se întoarce acasă spre a-și încropi ceaiul singuratec.

Tot singur intra la ultimele spectacole ale cinematografelor, dar cele mai multe filme îl plictiseau, ori îl supărau pe Chera Simion. Îl scoteau din pepeni mai ales cele neorealiste, cu mizeria aceea ostentativă, cu bogată, gîlcevărie italiană, cu *peizance*, tip Lucia Bosé care merg cu ceafa dată pe spate, unduindu-și de zor tot ce poate fi unduit, mișcat sau legănat pe un trup de femeie, și cu masculi feroci care se repăd asupra acestor „țărănci“ și le mușcă și le posedă la marginea drumului sub privirile unui stol de ținci goi, sau filmele cu montare măreață, festivă, sau cele autohtone care neapărat imitau un „stil“ sau altul, după cum era cota model, fiindcă nu apăruseră încă regizori cu personalitate, prezentînd și rezolvînd probleme inexistente în realitate, ale vieții rurale, sau burgheji ce deveneau comuniști, sau savanți aproape geniali dar cu cerebelul îmbîxit de prejudecăți burgheze...

Multe din gîndurile sale, după ce părăsea cîte un film din ăsta la mijloc, se întorceau spre trecut.

Viața lui particulară era un eșec, comisesese undeva o greșeală importantă ; unde ?

Dacă nu interveneau incidente, schimbări de linie, de concepție, puternica sa formație științifică, capacitatea și forța de muncă, încăpățînarea de a-și urmări proiectele, de a le iubi, de a le apăra, aveau să-l împingă înainte în carieră, era firesc să apuce ranguri și mulți vedeau în el de pe acum un viitor ministru adjunct — sau plin — însă asta va schimba oare fundamental situația ? Ce face un ministru singuratec care seara vrea să mănînce puțină brînză, la ceai ? își ia și el servieta, nu ? (servieta e cumva mai „acoperit“ decît o plasă...) și coboară pînă la prima alimentară și stă la coadă așteptînd ca fata să-i cîntărească marfa — ori poate minștrii nu papă brînză ?

Își amintea de colonelul Giman și foarte ades, chiar în orele cînd, era asaltat la minister, rămînea pe gînduri, întrebîndu-se dacă puternicul colonel avusese dreptate să-și curme viața — acum cunoștea motivul — dacă situația sa era într-adevăr „fără ieșire“, actul de abdicare totală, sinuciderea, fiind în acest caz oarecum justificat, sau, totuși, se poate pronunța, măcar în șoaptă, cuvîntul lașitate.

Evenimentele cu „partizanii“ din toamna lui patruzeci și patru puseseră amprentă grea pe existența directorului adjunct și, rememorîndu-și anii, el pornea de cele mai multe ori din acel moment.

Aici e o contradicție care nu poate fi ușor explicată. Nu poate fi explicată de loc.

Delia intrase în viața lui Chera Simion cu mult înainte de anul patruzeci și patru, cam în perioada cutremurului : ea reprezenta un fel de golf, nu, un fel de fiord, prelungit în trecutul și mai îndepărtat.

Ea revenise, era irezistibilă, nu prin frumusețe, ci prin „magnetism“ cum avea să se exprime imbecilul de Harry, tenorul, la nuntă. Tenorul venise la nuntă ca să-l reprezinte pe Ben, acesta fiind „imposibil de smuls din cercetările curente“.

Uluit, dar știind că va ceda, Chera Simion află că mireasa cere nuntă mare, cu alai, popi cu ranguri, nu niște dieci oarecari, vâl de mireasă, nași, lumînări, toată schema și tacîmul, și o listă temeinică de invitați. Era încă una din surprizele Deliei ; s-ar fi așteptat să-i spună : după ce ieșim de la Sfat, dau un coniac... Nu că ar fi fost meschin, însă Chera Simion se simțea prea bătrîn pentru a suporta toate bufoneriile unei nunți *com-il-fo*.

Nunta însă, firește, avu loc așa cum și-o dorea Delia. Toate pe lumea aceasta se întîmplau pe voia ei.

PESTE RUINELE CASEI ISOLDA NINGE. ALĂTURI, SUB O crustă de ghiață, pîrîul Tarchita toarce despre trecerea timpului. Firul acesta de apă este veșnic ca și pămîntul, numai cursul și-l schimbă uneori, o dată la cîteva secole, este aventura pe care și-o permite din cînd în cînd, iar dacă ne gîndim bine, nici nu abuzează prea, iar apoi urmează ani teribili de liniște cînd tace și-și rememorează vitejiile.

O apă e ca un om.

Există ape mari, există ape mici...

Ninsoarea mai stă. La amiaz, printr-o spărtură a norilor, un soare de cenușă bate pînă jos, susținînd în văzduhul cret cîțiva corbi domoli. Corbii înaintează pe zăpadă, de-a lungul pîrîului, iar alți corbi sînt repartizați la cimitir, unde astronomii familiei Demetru dorm unul lîngă celălalt și prin visul morții nălucesc de sus către ei stele care semnalizează „vino“ !

Dar dacă ei au urmat chemarea ? Dacă sînt acolo?

Luneta cea veche e și acum la Maria Cianoza. Luneta a supraviețuit stăpînilor ei. Bătrîna o șterge de praf în rînd cu celelalte mobile, cu deosebită fereală, fără a apăsa mult pe încheieturile de alamă ale instrumentului, ca de teamă să nu declanșeze cine știe ce minie cosmică, oarbă. Ea n-a putut să meargă la nunta lui Chera Simion, s-o vadă pe

„Deiluța cea mică“ în vâl de mireasă, în schimb a primit destule scrisori care i-au relatat prea pe larg și prea confuz evenimentul, pentru ca ea să-și facă o părere limpede despre el.

În primul rînd i-au scris cei în cauză, tinerii însurăței, apoi Flăcăul Pavelescu-Mingioacă, a doua zi, mahmur, într-o bodegă din București, înainte de a apuca un tren care trebuia să-l ducă la Flentea-cel-tînăr, care dresa cu pricepere cîini de rasă. Avea nevoie de un cîine cu bună educație, pentru cînd nu va mai vedea.

David Bunea a relatat și el frumosul ospăț de nuntă ce a avut loc la unul din restaurantele mari ale Capitalei, petrecere în care cu toții s-au simțit la largul lor. Poate cu excepția mirelui. Tresărea tot timpul. Avea nu se știe de ce impresia că palmierul se află chiar lîngă el... Palmierul care dă palme !

ȘTII, AICI TOTUL ÎNCEPE SĂ SE SCHIMBE...

Este ca și cum, pe neașteptate, ai intra în minus. Îți amintești, într-o foarte anostă oră de istorie noi doi am elaborat „Teoria intrării în minus“, și cu toate că de atunci au trecut veșnicii nenumărate (fiecare oră, fiecare an sau fiecare zi reprezintă o veșnicie), aceasta e una din cele mai limpezi amintiri ale mele : la catedră monsieur Tudose trata cu gesturi neînsemnate, mici, „marile evenimente capabile să schimbe fața lumii“ și modul lui de a interpreta „clocotul“ istoriei era atît de plicticos, încît clasa toată căsca, năzuind utopii...

Iarna venise timpurie, ninge, undeva bîntuia războiul și mulți dintre tații noștri erau „acolo“, printre ei și al meu, și atunci, în covîrșitoarea plictiseală a lecției ne-a venit în minte să inventăm, însă imediat, pe loc, atunci și acolo, ceva care să schimbe radical sensul științelor, sensul vieții, toate sensurile în fine, dînd peste cap așezările și legile vechi... Și astfel, pînă să sune de pauză, fără deosebită osteneală și-ntr-un timp mai scurt decît i-a trebuit mărului newtonian să se desprindă și să facă impactul cu planeta, am pus în colaborare bazele unei legi absolut inedite, „teoria intrării în minus“. Întîi am scormonit prin minți după o denumire sonoră, asta era greutatea principală, iar apoi am „fundamentat-o“ în formule, scheme și demonstrații solide, așa fel că și noi am început să credem în ea. Îți mai amintești în ce constă, „Teoria intrării în minus“ ?

Chera Simon își trecu batista peste față. Fruntea lui, tot mai înaltă, lucea. Scutură scrumul țigării. — E plăcut la tine, Ben, zise, plimbînd ochii

prin încăpere.

— Da, mai ales cînd Harry nu provoacă inundații, incendii, dezastre. E grozav de odihnitor cînd pleacă în turneu. Am impresia că pînă și mobilele, cîte se mai țin pe picioare, pereții, ferestrele, respiră ușurate.

— Am venit îndată ce mi-ai dat telefon, mă speriasem, reluă Chera Simion, privind fața cam încordată, trasă, a „cutremurologului“. Credeam că se întîmplă ceva grav...

— Nu suficient de grav ce ți-am spus ?

— Ești chiar decis să renunți la activitatea ta ?

Ben smulse de pe el bluza de „cutremurolog“. Rămase într-o cămașă cadrilată, se apropie de fereastră să vadă dacă începuse să ningă, aprinse țigareta cu o mîină ce tremura ușor. — E tocmai ce încercam să-ți explic în legătură cu „intrarea în minus“, nu știu de ce îmi revine atît de mult amintirea asta, despre mine ai fi crezut că sînt ultimul care să renunțe la viața sa, așa cum mi-am organizat-o, așa cum îmi plăcea s-o trăiesc...

Undeva în hol în clipa aceea se auzi o ușă trîntită, Ben, tăcu, ciuli urechea, urmară alte bufnituri, glasuri amestecate, și în prag se ivi ciufulit, cu obraji roșii, plesnind de sănătate și optimism, tenorul Harry, iar în spatele umerilor săi năluciră alte capete, de toate sexele (care de fapt nu sînt decît în număr de două). Toți erau veseli, agitau butelii. Nu lipsea nici Cici blondă.

— Ben ! țipă tenorul, te-ai întors ! Ce plăcere ! Hei, dragă, să știi ce succese am ! Glasul meu e ca miedul străbun... Intrați băieți... și fete...

Ben sări în picioare, gura i se lăți într-o strîmbătură pînă la urechi.

— Ba să nu intrați ! Și eu mă bucur că te văd, Harry, însă ia banda cu tine și du-te învîrtindu-te, am nevoie de puțină pace.

Tenorul își luă echipa de cheflii și se topi.

— Il tratezi cam aspru, comentă Chera Simion.

— Altfel nici nu se poate cu el... însă nu se supără. Ben își trecu mîna prin părul scurt. Și acum, după ce i-am alungat pe vandali, să ne dăm și pe noi afară din casa asta sordidă și să ne plimbăm puțin. Poate prindem puțină ninsoare... Ai vreo afacere urgentă ? Chera Simion spuse nu, își luă pălăria. Ce face Delia ? întrebă „cutremurologul“. Chera Simion răspunse scurt : bine.

Într-adevăr, aici totul începe să se schimbe, se mișcă buzele lui Ben, în vreme ce scotocea prin șifonier, nădăjduind să-și descopere paltonul. Nu era acolo, Harry îl împrumutase sau îl vînduse, găsi în schimb o scurtă îmblănită, care nu era nici a lui și nu putea fi nici a tenorului, abia încăpu în ea : de ce am venit să-i povestesc asta lui Chera Simion, tocmai

lui Chera Simion ?

Nori colosali se îngrămădeau deasupra Bucureștilor.

De cîteva zile se tot pregătea să ningă. Străbătură orașul. Pe măsură ce se însera, frigul se aspri. Gulere înalte ascundeau nasuri întristate, vinete.

— Delia se descurcă ? întrebă „cutremurologul“ , fără a preciza la ce se referă. Poate încerca să afle dacă nu cumva e pe cale de a face un copil.

— O, da, răspunse Chera Simion, evaziv și pe un ton ce aducea mai mult a negare.

Violetul predomina pe străzile umezite. După ce tăiară prin piețe pline de vînt, fără să-și dea seama se pomeniră pe bulevard, în dreptul blocului unde locuia directorul adjunct și acesta brusc propuse un popas, am coniac bun, țigări fine, căldură. Ben îl urmă, rumegînd ultimul cuvînt, ce înțelegea prin căldură ? Căldura căminului ? Delia ? Și deodată recunoscă față de sine : maladie perversă, nu altceva, o dragoste nu ține atîta, orice dragoste trece, dar probabil asta nu mai e dragoste, altceva. Ce, altceva ?

Așteaptă să-l vadă pe Chera Simion sunînd ca un stăpîn, însă acesta se scotoci, găsi cheia, deschise. Se dezbrăcă în antreu.

— Ferește-te de palmier, îl povățui pe Ben, aplecîndu-se la rîndu-i pentru a se feri de etichetele plantei ce se răspîndiseră monstruos ; are să te dea afară din casă, zise Ben, căutînd-o mereu pe Delia. Văzu portretul ei, același, în același loc. — Există o frază idioată, spuse Ben, desigur o cunoști : viața mea a ajuns la o răspîntie. Totdeauna am detestat-o, o detest și acum, mai ales acum, cînd mi se aplică perfect.

— Ben, e cazul să te cam odihnești.

— Nu, viața de tabără pe care o duc de atîția ani nu obosește, nu neurastenizează. Nu de oboseală e vorba.

Directorul adjunct se apropia încet cu sticla de coniac. — Doctorul, totuși, ce zice ?

— Doctorii sînt cretini. Știu bine că unicul reazem e în mine, și mă voi folosi de acest reazem la maximum. Sînt foarte puternic. Ascultă, pentru Dumnezeu, unde e Delia ?

— Mult ți-a mai trebuit ca să pui întrebarea ! *Delia a plecat.*

— Deliciu, aprobă „cutremurologul“, sorbind. E în vizită la amici ?

— Nu, Ben. Delia a plecat *de tot*. Parcă nu știi că ea pleacă totdeauna!

Se priviră. Deci asta era. Îar Ben nu observase : ar fi trebuit să-și dea seama din primul moment, nimic în locuință nu trăda prezența femeii, în

cazul de față prezența Deliei, iar el știa că acolo unde e Delia, se simte.

— Cât timp a trecut de la căsătorie ? Câtă vreme ați stat împreună ? Dacă nu ai chef, nu răspunde.

— De ce nu ? Dar ce să-ți răspund, n-am calculat, trei, patru ani ?, veșnicia e relativă, tu singur ai spus-o.

— Ah, ah, zise liniar Ben. Nu bănuiam că amîndoi am intrat „în minus" !

MARIA CIANOZA CĂTRE DELIA CORUȚAN, COM. BORDEI-
verde, reg H, Deliuța mea, în fața casei au înflorit trandafirii „Oedip“, ce splendoare ! Luni în șir am trebăluit în preajma lor, acum pot spune că sînt o grădinăriță încercată, iar pe măsură ce timpul trece, iar el trece, nu glumește, simt că florile mă ascultă, mă înțeleg, că pot conversa cu ele. Ce satisfacție !

Serile în Tarchita sînt tot liniștite, flori multe peste tot, oamenii blînzi și fără poftă de a se urî, numai de n-ar veni alt cutremur !

Tu mai corespunzi cu fostul tău bărbat ? Aflu că el va ajunge curînd *cel puțin* ministru.

În schimb pregătește-te draga mea pentru știri rele. Ben e bolnav, și de un timp nu mai stă cu „cutremurologii“ săi. Nervii. Are viziuni de catastrofe în care pămîntul se despică... Te-ai fi așteptat la așa ceva din partea lui, un bărbat atît de solid ? E în tratament la neurologul Stoicescu, o somitate, iar acum a plecat pentru cîteva luni la un sanatoriu din Sinaia, sînt șanse bune să-si revină, adresa lui o am, să ți-o comunic ? Dacă i-ai scrie ?

Dar dacă te-ai duce în persoană să vezi ce e cu el?...

CATARIG ION, DIN COM. BORDEIVERDE, GAZDA ÎNVĂȚĂ-
toarei Delia Coruțan, către Maria Cianoza, Tarchita, stimată tovarășă, tovarășă învățătoare Delia Coruțan m-a rugat să expediez retur toată poșta care îi vine. Ea s-a mutat din comună încă în april. Nu cunosc noua adresă a dumnisale, anexez un plic nedesfăcut, cu toată stima, I. Catarig, inv. pensionar.

PENTRU ÎNCEPUT AM APRINS O SINGURĂ LUMÎNARE, ÎN colțul camerei, pe un mic taburet alb, și după ce am astupat toate ferestrele, am obținut efectul de lumină, sau mai curînd de întuneric de care aveam trebuință.

Ion stătea în celălalt colț al camerei, pe șezut, urmărea cu atenție tot ce fac, și nu lătra, cuminte băiatul ; schema cu lumînarea am prins-o de la amicu Enache, pe vremea cînd pornisem să dezgropăm aurul prințului Ghica ; Pavelescule, mi-a zis el, cînd vine *perdeaua* (prin asta Enache înțelegea orbirea, n.a.), începi cu lumînarea, dar și cîinele trebuie să fie de față. *El trebuie să asiste la educația ta, așa cum și tu ai asistat la educația lui.*

Enache a murit. Da !

Multă minte-n capul lui, însă era brutal, nu știa să se poarte, nu cunoștea eleganța necesară, fie-i țărîna ușoară. Nu accepta că fără nod ca lumea la cravată nu poa-să se arate prin saloane, fără nod dublu, cămașă fină, haină bine croită, conversație gentilă, cunoștință în cauză asupra limbilor franțuzești.

MI-AM ÎNCHIS AMÎNDOI OCHII, AM ÎNAINȚAT PÎNĂ EXACT în mijlocul camerei, iar aici trebuie să mă învîrtesc de patru ori și jumătate. Trebuie să mă antrenez pentru orientarea în întuneric : cînd deschid ochii voi fi exact cu spatele către lumînare. Pentru un viitor nevăzător, aceste mișcări sînt de bază, de aici începe totul.

Din stradă se aud muzici, tineretul petrece. E un fel de carnaval în oraș, pe străzi numai măști tuciurii, dar în camera asta de hotel unde-mi fac antrenamentele, umbrele pîlpîie în lungul pereților, fac și ele danțuri.

E foarte greu să te orientezi pe întuneric. E un instinct pe care l-am pierdut — noi, oamenii — cînd am părăsit peșterile. Mare folos că le-am părăsit ! Aristotel mi se pare spune că întunericul minții e de nevindecat, însă „întunericul ochilor naște monștri...” Altfel e proverbul, dar nu îmi amintesc exact. Să văd dacă acum îmi reușește, important e să te învîrtești fără ameți, dar exercițiul se complică mereu, te rotești de trei ori la stînga, apoi de cinci ori și jumătate la dreapta, și e obligatoriu cînd termini să fii cu spatele la lumînare. Încerci mereu pînă reușești, altfel, cînd vei fi orb, cum te descurci ? Cum? Totdeauna cînd fac exercițiul cu lumînarea, iar apoi cu două lumînări între care să te plimbi cu ochii legați, și în fine cu trei lumînări aranjate științific, în triunghi cu laturi inegale, îmi amintesc

de Enache, acest Mare Vînător de Cai Verzi pe Pereți, autorul celor Douăsprezece Precepte care trebuie să-l caracterizeze pe escrocul cinstit. Din nefericire Enache era primul care nu le respecta.

Iau lumînarea și o mut în alt colț, iar Ion, inteligent, își schimbă și el poziția. Urmează exercițiul cu concentrarea. „Stimată Doamnă Maria Cianoza, Flăcăul Pavelescu-Mingioacă Vă salută ! Salut în persoana Domniei Voastre statornicia și, de ce nu, eternitatea ! Foarte rari sînt oamenii care, ca Dv., au răbdarea de a zăbovi un secol pe nedemnul nostru Pămînt.

Dar altceva doresc să vă spun.

Într-o gară am văzut-o pe Delia.

Ședea pe o valiză, mînca măr și părea că așteaptă trenul, dar parcă poți fi sigur ?

La întrebarea mea unde călătorește, a răspuns cu o glumă. O știam măritată cu prietenul Chera Simion dar acum, dintr-o ochire profesională, am băgat de seamă că nu poartă verighete. La întrebarea mea omenească dacă a divorțat, a răspuns tot cu o glumă. Pe lîngă glumă, mi-a oferit și un măr, dintr-o plasă în care avea cel puțin trei kilograme, l-am luat și cînd am făcut aluzie la povestea cu Eva, șarpele și mărul, Delia Coruțan a făcut încă o glumă. I-am replicat că nu e rău să ai humor, dar nici așa nu se poate, să glumești tot timpul, și am apucat un tren.

Delia a rămas așezată pe valiza ei, socotînsă că nu pentru multă vreme, gara era prea mică pentru o fată de anvergura ei.

În ce mă privește, cu sănătatea o duc bine, numai că foarte aproape e *perdeaua*.

Vreau să vă scriu încă un lucru : ultima oară cînd am stat de vorbă, m-ați trimis să-l caut pe Flentea-cel-tînăr care crește cîini, iar eu l-am găsit, el nu crește cîini ci iepuri, însă m-a dus la Flentea-cel-bătrîn care stă între bălți la Dunăre, acolo javre cu duiumul, acolo mi l-am găsit și pe Ion, cîinele ce-l am, și i-am vorbit despre Dv.

S-ar părea că vă cunoașteți.

Flentea-cel-bătrîn nu-și amintește bine dacă în urmă cu vreo șaptezeci de ani ați fost căsătoriți, Dv. cu el, sau numai, ca să zic așa, erați „în vorbă“. Mie povestea cu neținerea de minte mi s-a părut plină de tîlcuri, discret bătrînu, în orice caz, și foarte de treabă, cam surd din păcate : dacă latră un cîine, și te afli lîngă el, zice : *desigur...*

Atît despre el. Ce vă fac florile ? Au prins rădăcină și au rodit semînțele de „Garoafă de Abisinia“? Cățelul Marcel XXXVIII Vă mai face necazuri ? Aci închei scrisoarea stimată Doamnă...

DUPĂ EXERCITIUL DE CONCENTRARE URMEAȚĂ O SCURTĂ PAUZĂ, trebuie să-l hrănesc pe Ion și să-mi ofer și mie o cină. Umblu prin oraș cu ochelari negri, ținându-l pe Ion de curelușă, el e strașnic dresat. Face parte din antrenament. Lumea se uită la mine, șoptește ce orb distins. Așa, da ! E destul de răcoare, acum, seara.

„Dragă Flăcăule Pavelescu-Mingioacă, RĂSPUNDEA DIN TARCHITA MARIA CIANOZA, îți mulțumesc mult pentru complimente, dar să știi, băiatule, nu le merit, încă n-au trecut o sută de ani de când rezist pe Pământ, nu-s chiar atîta de bătrînă. Bîrfitorii, ce să facă și ei, zic că am peste o sută zece, dar mint cu nerușinare. Încă nu mi-a bătut suta !

Povestea cu Flentea-cel-bătrîn, care stă între bălți la Dunăre, m-a răscolit. E în ea ceva adevărat, dar să mi se usuce trandafirii „Regina Clementina a II-a“ dacă-mi amintesc : am fost cununați, sau nu?! În orice caz asta a fost o istorie amoroasă zbuciumată tare, eram prea tinerică, nici nu împlinisem patruzeci, iar el, Flentea-cel-bătrîn, era însurat, (sau eu eram măritată cu primul meu bărbat, sau cu al doilea ?), în orice caz *un obstacol exista*, însă așa-s marile iubiri... O iubire fără piedici nici nu merită să discuți despre ea. Ai citit tu povești romanțioase interesante despre o căsnicie fericită ? Din această dilemă nu se poate ieși : ori cartea e bună iar căsnicia rea, ori cartea proastă și căsnicia reușită, așa zic eu.

„Garoafele din Abisinia“, dragul meu Flăcău, sînt o minune, în schimb Marcela XXXVIII a sucombat, acum am o pisicuță. Inutil să-ți explic că numele ei e Marcela. A treizeci și noua. Parcă ar fi o dinastie ! Îți scriu, prietene, pe adresa de pe ultimul tău plic, și nu mă simt singură că vei primi misiva mea, rătăcitoriu prin lume cum te afli, însă pînă acu cel de sus a favorizat corespondența dintre noi, de ce n-ar face-o și pe mai departe ?

Spui că vine *cortina*, că orbești, acum încep să cred că asta e o glumă, dar de ce o repeți atîta ? Chemi tu singur nenorocirea ? Nu cred ! *Cum poate să orbească cineva ?*

Delia într-adevăr s-a despărțit de Chera Simion. Dar nu trebuie judecată aspru. Poate că ea aspiră către un absolut al iubirii, imposibil de găsit, astea-s cuvinte din cărți, dar cărțile *nu mint chiar totdeauna*. Delia și-a schimbat adresa, adresa ei de-acum n-o cunosc. Mi se pare că am pierdut-o. Ea pleacă mereu, ea continuă să caute, dar tu parcă nu faci același lucru? Mi-a scris, cine crezi ? Prietenul tău Enache. Aud că a murit. E adevărat ? Din spital își cerea iertare că-mi sustrăsese din casă cu prilejul vizitei de acum cîțiva ani două sfeșnice de argint...

Dumnezeule, trebuie să fie la mijloc o mare încurcătură ! Care

sfeșnice ? Nici eu, nici verișorii mei Angel și Margareta, n-am avut prin casă astfel de podoabe, prin urmare sau a înfăptuit neînsemnata hoție în altă casă, sau a citit pe patul de moarte mica istorie cu ocnașul acela Jean Valjean, care a comis o faptă asemănătoare în casa unui popă ipocrit, și de aici i s-au tras toate (dar altfel dl. V. Hugo ar fi rămas necelebru), iar în capul sărmanului Enache realitatea încurcându-se cu fantasma, s-a apucat să trimită în toate părțile scrisori pentru greșeli adevărate sau închipuite... E frumos și așa din partea lui, dar care e boleșnița de care a suferit bietul, dacă afli, informează-mă, știi bine că aici la mine *se centralizează datele*...

De altfel, dragă Flăcăule, mai există o mare lacună în informațiile mele : știi și tu că multă vreme în urmă Chera Simion a avut necazuri din cauza unei acuzații (false), că l-ar fi împușcat pe un colonel Gimán. Acuzația pînă la urmă s-a dovedit cum e și normal, netemeinică, dar care e adevărul ? Cine l-a omorît pe colonel ? Pe cîți i-am întrebat, se prefac a nu ști. Tot circulînd, poate miroși tu ceva. Îți dai seama că eu *trebuie să știu*...

Pe urmă ar mai fi... ar mai fi și povestea cu căprioara moartă prin împietrire pe care Ben a arătat-o Deliei, dar pe care nimeni altcineva nu a văzut-o... Simt că aici se ascunde ceva grav...

DELIA, TU MĂ ÎNTRERUPI MEREU, PUI MII DE ÎNTREBĂRI neroade, în condițiile astea eu nu mai pot povesti !

Le petit limier se duse la fereastră, pufăi necăjit fumul spre stradă. Logodnica îl părăsise. Absurditatea situației îl măcina. Era în cămașă și subsuorile îl usturau de transpirație.

Ochii verzi ai Deliei îi trepanau ceafa.

— Oh, David, calmează-te, vrei o cafea ?

— Cafea ! De cînd ești aici am băut un butoi, zi și noapte uite cum îmi tremură mîinile ! Tu, Delia ești în stare să-l aduci pe om la nebunie, casa a devenit balamuc, nu poți face un pas fără să calci peste cutii, ieri m-am așezat pe scaun exact în pudriera ta, și n-am știut, și m-am dus așa la slujbă, cu un cerc de pudră pe uniformă și m-a văzut colonelul, iar pachetul cu unt ce caută pe dormeză ?

— Îmi făceam o tartină, vrei și tu ? vorbi Delia.

— Vreau să nu mă așez și peste unt !

— Deci : ați descoperit cimitirul militar în care e înmormîntat colonelul Gimán... Am adus lămîi bune, vrei să-ți fac o... ?

David Bunea, exasperat, se azvîrli într-un fotoliu, sub el plesni ceva.

Nu era nimic, doar o oglindă, mătură cioburile cu palma fără să-i mai pese dacă se taie, nu vreau limonadă ! protestă, nici cafea. Delia ! Destul cu interogatoriul. Sînt obișnuit să iau, nu să mi se ia ! Ce vrei cu Chera Simion ?

Ea așază o felie subțire de salam peste pîinea cu unt, purta pantaloni foarte scurți de catifea verde, asortați cu ochii, în rest picioarele erau goale și umbla desculță cu tot riscul de a se răni cu cioburi, ace, pioneze, picioarele erau prea apetisante, lungi, rotunjite, consistente.

— Nu îți dai seama, făcu Delia, că vreau să-l iau de bărbat ?

— Vrei să-l iei ! Normal ar fi să te ia el de femeie ! Nu ?

— Sigur că nu. Eu sînt cea puternică. Zi-i, cum arăta viitorul meu soț în ziua aceea ?

— Ca un cioclu ! se înfurie ofițerul. Purta costum închis. Curgea sudorile pe el.

— Ați discutat ceva deosebit pe drum ?

Le petit limier o privi peste umăr, izbit de-o amintire, și tăcu.

— Ce este ? întrebă fata.

— Am discutat, răspunse cîntat ofițerul. Îmi amintesc că atunci Chera Simion a spus un fel de prostie ciudată.

— Vreau să cunosc această prostie cudadă !

— Sună cam așa : acum fantoma colonelului Gimman înaintează împreună cu noi către propriul său mormînt.

Pleoapele Deliei se zbătură : — Tu, David ce replică ai dat ?

— Ce replică poți da unei asemenea *idei* ? Scotoci nervos după țigări. Acum ești dispusă să mai și taci ?

— Am să tac *destul* cînd am să fiu și eu fantomă.

— Vrei să-ți spun ce a fost mai departe, și să terminăm odată ?

— Da ! Adică nu ! Delia se ridică. Așteaptă. Trebuie să mă gîndesc puțin.

— Gîndește-te, dar să nu te epuizezi... La ce?

— Uite, la drumul acesta al vostru către cimitir... în trei.

— Eram doi. Chera Simion și cu mine.

— Dar fantoma colonelului Gimman ? murmură Delia.

FLĂCĂUL PAVELESCU-MINGIOACĂ, PENTRU MARIA Cianoza, Tarchita, prin bunăvoință, stimată Doamnă Maria, din capul locului veți observa că scrisul acesta nu e al meu, ci mă ajută un prieten pe nume Codrea. Nu pot scrie cu mâna mea personală, fiindcă a coborât cortina. Dacă socotiți că e căzu, anunțați și pe alți prieteni despre acest eveniment al vieții mele. Nu e chiar așa de rău, m-am aranjat aici pe un mic post unde socotesc cu bilele, știți că am avut totdeauna degete îndemânaticе, iar cîinele Ion, furnizat de Flentea-cel-bătrîn, fostul Dv. soț sau iubit, e perfect dresat și se comportă admirabil. E posibil să fac o călătorie și pînă la Tarchita.

Doctorii spun că boala mea de ochi *dispare singură un an înaintea morții*. În situația asta mă întreb care principiu filozofic să-l adopt, să fiu fericit că trăiesc, sau să-mi doresc sfîrșitul, pentru a mă bucura încă un an de lumina lumii. Dv. cum credeți ?

Florile abia apucaseră să se ofilească, IATĂ UN BUN PUNCT DE PLECARE pentru cercetările noastre, acum trebuie să descoperim mîna care a așezat aceste flori, conchise binevoitor, semioficial, mîngîindu-și cu buricele degetelor bărbia, răzuită crunt, ofițerește.

Bătut pe mijlocul cerului, soarele mugea.

Aplecîndu-se, Chera Simion răsfiră buchetul de pe mormîntul colonelului, tot felul de flori *ne-domesticite*, clopoței violeți, cupe galbene, petale irizate între foi de ferigă cu vîrfurile întoarse, cineva care a venit de sus de la munte le-a adus, murmură, da, am observat, toate sînt flori de înălțime fu de aceeași părere ofițerul. Gimana e din Dobrîca, sat, risipit, zise Chera Simion; trebuie să aflăm cine a venit de acolo cu aceste flori, mergem acolo, decise *le petit limier*. Ceea ce și făcură.

Acolo descoperiră adevărul.

ADEVĂRUL CU PRIVIRE LA MOARTEA COLONELULUI, E teribil de complicat, comentă Sorin Cocoșatul (care nu mai era cocoșat).

Flăcăul Pavelescu se aplecă, desfăcu zgarda cîinelui. — Ion, zise el,

zburdă și tu câteva minute! Era ca și cum l-ar fi expediat să nu audă discuția.

— Cum te ascultă, se miră Sorin.

— E teribil de bine educat, a făcut parte din herghelia de câini dresați de Flentea-cel-bătrîn, unul din primii soți ai Doamnei Maria Cianoza.

Sorin Cocoșatul se îndreaptă de spate. — A trecut atîta timp de la operație, și, mă crezi, uneori și acum simt în spate cocoșa, deși n-o mai am...

— E ca și cu cei cărora li se amputează piciorul: continuă să-i doară pe vreme rea... Bău puțină bere. Da, e cam cusută cu ață albă explicația morții colonelului Giman. Puse pe masă ochelarii de nevăzător. Alături de ochelari o mîna așează alte halbe, cu bere proaspătă.

MÎNA CARE A PUS FLORILE PE MORMÎNT TREBUIE SĂ FIE de femeie, spuse după o lungă tăcere Chera Simion. Aveau de mers doi sau trei kilometri pe arșiță, pînă la oprirea forestierului, de unde era o legătură pentru Dobrîca.

— De unde tragi concluzia ? întrebă *le petit limier*.

— Eh... vezi tu, bărbații nu prea duc flori.

— Cam neconvingător, surîse David Bunea. Dar, vom vedea.

DOAMNA MARIA CIANOZA VREA MORȚIȘ SĂ AFLE adevărul, iar eu țin s-o servesc, explică Flăcăul, în vreme ce Sorin Cocoșatul trăgea încetișor din halbă.

— Credeam că după ce scap de cocoșă, voi fi cel mai fericit om din lume, isprăvi berea Sorin.

— Și nu e așa ?

— Nu... Nu... Nu e cel mai important lucru pe lume să nu ai cocoșă.

— Dar care ?

— Nu știi... Ba știi ! Să fii fericit. Nu o biată cocoșă poate să-ți strice fericirea. Există lucruri și mai rele.

— De pildă orbirea... — Bine, bine, și cum l-au descoperit ei, pe *om*? reluă Flăcăul Pavelescu.

La picioarele sale se instalase cîinele Ion, revenit din zburdălnicii.

— Nu știi, nu știi exact, explică Sorin, la urma urmelor David e

detectiv de profesie.

Flăcăul zise : ce poveste! colonelul Gimman avea un fiu la care ținea mult și băiatu ăsta de optsprezece ani era ostatec la nemții care trebuiau aruncați în aer... Ce poveste !

— Ce poveste, repetă Sorin Cocosatul, dar în ultima clipă soțul fostei iubiri a colonelului a reușit să-l prevină; el a fost străinul cel misterios.

Flăcăul ridică din umeri, Sorin îi aprinse țigara, Flăcăul comentă : E ca într-un film francezesc pe care l-am văzut eu, despre Rezistență. Mie nu mi-au plăcut niște filme francezești cu partizani, unul mai ales cu Noel Noel numai spumă și ață, și încă albă, mai degrabă mă uit la comedii francezești.... Cum pot să-i scriu Mariei Cianoza, care are mintea încă limpede, asemenea brașoave? *Va trebui să inventez eu altă poveste care să stea în picioare.*

— Eu cred că tot Chera Simion l-a împușcat pe colonel, zise Sorin Cocosatul.

— Zău ? De ce ar fi făcut-o ?

— Te-ai uitat vreodată la el cu atenție ?

— Desigur... pe vremea când încă mai vedeam. Am mas în mai multe rînduri la el. Când trec prin București, mă găzduiește cu plăcere.

— Chera Simion e cam scrîntit, încă din tinerețe. Și Delia l-a părăsit.

— Nu stă în picioare argumentu, Sorine. Femeile-s ciudate, părăsesc oamenii buni, sau iubesc la nemurire canalii. Nu te poți lua după ele. Femeia nu-i un barometru...

— *Apropo de Delia, sclipiră ochii lui Sorin, pe unde este ea acum ?*

— Nimeni nu știe, nici măcar Doamna Maria Cianoza care știe aproape orice. Ultima dată eu am văzut-o într-o gară. Dar de ce ?

— Uite de ce. Acum *aș fi dispus* s-o iau de nevastă.

Sorin Cocosatul voi să mai dea comenzi ospătarului, Flăcăul însă refuză să mai bea. Se aplecă, prinse zgarda pe gîtul lui Ion. Apoi își netezi cu palmele pletele argintii, încetișor. Puse ochelarii săi negri. Zise că e vremea să plece la gară.

— Dar cum ? se miră Sorin. Era vorba să-mi faci o vizită.

Renunț la plăcerea asta, dădu replică Flăcăul. Sorin Cocosatul își mușcă limba.

— Te-am supărat cu ceva ? Flăcăul țuguie buzele, a silă.

— Nu cu ceva anume, însă acum îmi dau seama că nu mi-a făcut plăcere conversația ta.

— Glumești ! Glasul Cocosatului se ascutise.

— Ce glumă e asta ? Sorine, *tu erai mai simpatic cu cocoașă.*

— Ce dracu ți-am făcut ?

— Iar în ce privește pe Delia, să știi că nu-i faci mare hatîr dacă *ești dispus* să o iei de nevastă.

— Ești nebun ! Ești și tu amorezat de ea ca totii ceilalți nătărăi ?

— Ești un prost, zise liniștit Flăcăul Pavelescu. Nemărginit de prost.

— Așa-mi trebuie! țipă Sorin Cocoșatul. Fiindcă accept să stau de vorbă cu un nenorocit de pungaș !

FLĂCĂUL PAVELESCU SE PREGĂTEA SĂ APUCE UN TREN, cînd se întîmplă ceva. Ceva foarte grav. În drum către gară el se opri la chioșc (rugase un trecător să-i indice unul) să ia țigări. În vreme ce-si aprindea una, lăsa pentru o clipă, din mîna, curelușa lui Ion. Cînd întinse iar mîna, nu mai găsi cîinele. Cineva îl dusesese. Momindu-l, pe semne, într-un fel, sau într-altul.

Flăcăul Pavelescu, lucid, cu bastonul în mîna, încercă să atingă, totuși gara. Mergea încet, pe pipăite, întreba mereu. Dar se înnoptase. Cineva se oferă să-l ia de braț, să-l conducă, dar Flăcăul, mîndru, spuse că se descurcă prea bine și singur. Astfel încetul cu încetul Flăcăul se apropie de infern. Se făcu oră foarte tîrzie. În loc să ajungă la gară, Flăcăul, ieși aiurea din oraș. Împrejur, țipenie. Deodată sub tălpi clipoci apa. Făcu un salt într-o parte, dar intră și mai adînc în nămol. Se retrase, dar peste tot, sub el, pămîntul se scufunda. Baltă... Mlaștină ! Trestii subțiri, foșnind. Mîl moale, sugînd talpa. În orice direcție apuca, apa verde a mlaștinei, îl cuprindea tot mai strîns. — De ce nu văd? urlă Flăcăul. Vreau să văd numai o clipă! Să ies!.. Să ies de aici!.. Dar dacă aș vedea, dacă aș vedea, ar însemna că... Ce să-mi doresc eu acum? Să văd, sau să...?

EXISTĂ UNDEVA UN ASTRU CARE SEMNALIZEAZĂ „VINO“ trebuie să existe ! Altfel, la ce bun eforturile scormonitorilor bolții ? Numai pentru a numerota pietrele funebre ce străbat, în mare goană, spațiile oarbe?

Există desigur și cutremure care se pregătesc, altfel rațiunea nu i-ar fi inventat pe „cutremurologi“, altfel nu s-ar fi născut nebunia lui Benjamin Cosma. Numai că Ben nu este nebun cu adevărat. Doar că, de la o vreme, are mereu același coșmar, că merge pe tot globul, ba și pe mare și oceane,

și sub el se crapă scoarța pământului, se crapă fața apei, iar abisul, un abis monstruos, îl soarbe. Dacă o mie de nopți la rînd ai aceeași viziune, o planetă care se dizlocă sub tine, în hohotul naufragiului universal, ai dreptul să cazi pe gînduri.

Ben și-a luat acest drept.

Există undeva o Delie care întruchipează rațiunea misterioasă, feminină, de a fugi mereu. Dar poate că fuga ei nu e o retragere. Ochii ei verzi, cînd scrutează, au poate o dioptrie ieșită din comun.

Flăcăul Pavelescu-Mingioacă i-a scris Mariei Cianoza, un an mai tîrziu, (sau doi), o poveste atît de abracadabrantă în legătură cu moartea colonelului Giman, încît n-a mai înțeles-o nici el, și asta fiindcă i-a fost jenă să spună adevărul, iar adevărul, pe cît se pare, (neașteptat de siropos), era chiar în „filmele franțuzești cu partizani“: în convoiul inamic se afla băiatul nelegitim al colonelului genist (care în viața civilă construiește poduri, iar ca militar le distruge), un fiu născut dintr-un mare amor (altă expresie) și, din afecțiune față de acel fiu, a preferat să moară el. Melodramatic ! De necrezut. Nici Chera Simion n-a îndrăznit, din pudoare, să facă publică această poveste, mai ales că fiului nelegitim al colonelului, salvat pentru moment, i s-au pierdut, totuși, urmele, definitiv: el a pierit probabil împreună cu acea coloană inamică, sau... cine știe...

Această cronică a supraviețuitorilor unei case ce a fost rasă de cutremur poate continua la nesfîrșit, însă la ce bun ? E de consemnat aici o mărturisire a autorului : cronica e, parțial, imaginară. Prin ce ? Iată prin ce. Autorul și-a permis să facă unele inversări. Unia dintre cei a căror viață e descrisă, în mare goană, aici, în realitate au pierit în dezastru, alții, despre care s-a afirmat că ar fi murit, trăiesc și azi.

Un singur exemplu : Felix Demetru, astronomul.

El trăiește. Însă n-a reușit să descopere steaua care semnalizează „vino!“. Asta nu e grav, atîtea încercări duc la eșec! Grav este însă că nici n-a mai căutat-o. Telescopul familiei Demetru continuă să ruginească în casa lui Angel și Margareta, verii Mariei Cianoza.

Unia, dimpotrivă, au murit, însă autorul și-a permis să le continue viața în aceste pagini. E o prea mare îndrăzneală ?

Ar mai fi de adăugat că „marea întîlnire“ a supraviețuitorilor casei Isolda n-a reușit niciodată. Au avut loc, în schimb, întîlniri mai neînsemnate. Prin anul șaiszeci și șapte, în casa căpitanului de marină Adrian Opriță (Colosalu), la data fixată, erau prezenți Ben, Chera Simion, și încă doi, sau trei. La Constanța se întîmpla asta, și știți cum e în

noiembrie, timp nenorocit, marea sumbră, colțurile străzilor tăiate de vînt umed, sărat.

ACEASTĂ REUNIUNE A FOST PUNCTATĂ DE DOUĂ MARI surprize. Se auzi soneria. Fu deschisă ușa. Se ivi, nimeni altul decît Corneliu Cocuță, despre care se știa de multă vreme că a decedat. După prima clipă de uimire (și de vagă teroare), toată lumea îl întrebă dacă este el cel adevărat, sau dacă nu cumva e „dublura“ dublurii, adică veritabilul general Baptiste... El se pretinse a fi cel adevărat, și-l crezură.

Și, din nou, soneria.

În micul salon al Colosalului pătrunse ciînele Ion II, urmașul lui Ion I, furnizat Flăcăului Pavelescu tot de Flentea-cel-bătrîn, (unul dintre primii soți ai Mariei Cianoza). Numai că Flăcăul nu *purta ochelari de nevăzător*, ci pur și simplu ochelari de soare pe care și-i luă de pe figură, cu un mic gest elegant; el privi, detașat, ca de la mare distanță, nobila adunare. Avea părul albit. Zîmbea. Întrebă:

— De ce vă mirați atît? Văd. Da! *Văd iarăși*.

Puținii care știau ce însemnează asta, simțiră cum se încrîncenează pielea, de groază, pe ei.

ÎN FINALUL ACELEI ÎNTÎLNIRI RESTRÎNSE, CARE DECURSE cu bine, cînd se găsiră între patru ochi, Chera Simion i se adresă vechiului său rival, Ben :

— Nici o știre despre Delia ?

— Nu, nimic, răspunse „cutremurologul“. Dar tu, ai aflat ceva ?

— Din păcate, nu.

— Să te cred ? întrebă, liniștit, Ben.

— Dar eu, să te cred ? replică amar Chera Simion.

Și totuși... EXISTĂ UNDEVA UN FOC, un astru, sau măcar o licărire care semnalizează neîncetat : VINO !

SFÎRȘIT